

Ochrana objektů se speciálním určením

Protection of the Special-Purpose Objects

Bc. Róbert Mramúč

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Róbert MRAMÚCH**
Osobní číslo: **A09689**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Ochrana objektů se speciálním určením**

Zásady pro vypracování:

1. Práci zpracujte jako edukační materiál do předmětu **Kriminalistické technologie a systémy**.
2. **Historie a současná právní úprava ochrany ve Slovenské republice.**
3. **Základní typy ochrany a výhody jednotlivých způsobů ochrany.**
4. **Zpracujte plán ochrany objektů se speciálním určením a provedte bezpečnostní analýzu.**
5. **Práci doplňte tabulkovou a obrazovou dokumentací.**

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. MIKOLAJ, J. a kol., Terminológia bezpečnostného manažmentu, Výkladový slovník, Košice, Multiprint s.r.o., 2004, ISBN 80-969148-1-2
2. IVANKA, J.: Systemizace bezpečnostního průmyslu I a II, Zlín, UTB ve Zlíně, 2009-2010
3. ČANDÍK, M.: Objektová bezpečnost II, Zlín, UTB ve Zlíně, 2004.
4. KINDL, J.: Projektování bezpečnostních systémů I díl, Zlín, UTB ve Zlíně, 2004.
5. KORZENIOWSKI, L.: Menedzment podstavy zarzadzania, vyd. AMSGrafix!, ISBN 83-918114-8-4.
6. KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol.: Základy kriminologie a trestní politiky, 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 568 s. ISBN 80-7179-813-4.
7. CARROLL, J.S.: Safety culture as an ongoing process: Culture surveys as opportunities for enquiry and change. *Work & Stress*, 1998, No. 12
8. KORZENIOWSKI, L.: Securitologia- Nauka o bezpieczenstwie czlowieka i organizacji społecznych, vyd. AMSGrafix!, ISBN 83-919932-7-2.

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Vladislav Štefka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

25. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

27. května 2011

Ve Zlíně dne 25. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Ochrana pred kriminalitou všetkých druhov je v dnešnej dobe veľmi dôležitá. Práca sa zaoberá ochranou objektov so špeciálnym určením, popisuje históriu vývoja ochrany i súčasné legislatívne podmienky, rozoberá bezpečnostnú analýzu, bezpečnostnú dokumentáciu. V záverečnej fáze pojednáva o zabezpečení fiktívneho objektu so stupňom utajenia „Dôverné“.

Kľúčové slová: objektová bezpečnosť, ochrana, riziko, utajovaná skutočnosť, bezpečnostný systém

ABSTRACT

Protection against all types of crime is very important today. The work deals with the protection of objects with a special purpose, describes the history and development of the current legislative conditions, discusses the security analysis, security documentation. The final phase deals with the security of a fictional object classified as "Confidential".

Keywords: objects security, protection, risk, classified material, security system

POĎAKOVANIE

Ďakujem vedúcemu diplomovej práce JUDr. Vladislavovi Štefkovi za pomoc a pripomienky, ktoré mi poskytol pri tvorení tejto diplomovej práce.

Chcem poďakovať aj plk. Mgr. Martinovi Hanáčkovi z odboru ochrany objektov Prezídia Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorý mi poskytol niektoré materiály, odborné rady, myšlienky a vysvetlil základné problémy ochrany objektov a tak ma uviedol do problematiky ochrany objektov so špeciálnym určením.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČASŤ	12
1 HISTÓRIA A VÝVOJ ZÁKONOV OCHRANY UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ A OCHRANY OBJEKTOV	13
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY MAJETKU	13
1.2 ZÁKONY A NARIADENIA POUŽÍVANÉ DO ROKU 1989	15
1.3 ZÁKONY A NARIADENIA POUŽÍVANÉ PO ROKU 1989	19
1.4 SÚČASNÁ PRÁVNA ÚPRAVA OCHRANY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	23
1.5 SÚČASNÁ ÚPRAVA OCHRANY OBJEKTOV V REZORTE MINISTERSTVA VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	24
2 OCHRANA OBJEKTOV SO ŠPECIÁLNYM URČENÍM	26
2.1 ZÁKLADNÉ POJMY	26
2.2 DRUHY OCHRÁN V CHRÁNENÝCH OBJEKTOCH.....	31
2.2.1 Klasická ochrana	32
2.2.2 Fyzická ochrana.....	33
2.2.3 Technická ochrana.....	36
2.2.4 Režimová ochrana	39
2.3 SYSTEMATIZÁCIA TECHNICKÝCH PRVKOV CHRÁNENÝCH OBJEKTOV	41
2.4 UTAJOVANÁ SKUTOČNOSŤ.....	45
2.5 UKLADANIE UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ.....	47
2.6 OCHRANA OBJEKTU A CHRÁNENÉHO PRIESTORU	48
2.7 OCHRANA ROKOVACÍCH MIESTNOSTÍ	50
2.8 BEZPEČNOSTNÉ KLÚČE	52
2.9 BEZPEČNOSTNÁ DOKUMENTÁCIA FYZICKEJ BEZPEČNOSTI A OBJEKTOVEJ BEZPEČNOSTI.....	53
2.9.1 Vyhodnotenie rizík.....	53
2.9.2 Bezpečnostný plán ochrany objektu	53
2.9.3 Technická dokumentácia objektu.....	53
2.9.4 Prevádzkový poriadok objektu.....	54
2.9.5 Pravidlá na výkon fyzickej ochrany objektu	54
2.9.6 Krízový plán ochrany objektu	55
2.9.7 Kniha kontrol	55
2.9.8 Knihu návštev chráneného priestoru	55
3 KATEGORIZÁCIA A BODOVÉ HODNOTENIE BEZPEČNOSTNÝCH PRVKOV	57
3.1 UKLADANIE UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ.....	58
3.1.1 Úschovné objekty	58
3.1.1.1 Úschovný objekt typ 4 je	58

3.1.1.2	Úschovný objekt typ 3 je	58
3.1.1.3	Úschovný objekt typ 2 je	59
3.1.1.4	Úschovný objekt typ 1 je	59
3.1.2	Zámky úschovných objektov	59
3.1.2.1	Zámok úschovného objektu typ 4	59
3.1.2.2	Zámok úschovného objektu typ 3	60
3.1.2.3	Zámok úschovného objektu typ 2	60
3.1.2.4	Zámok úschovného objektu typ 1	60
3.2	OPATRENIA OCHRANY CHRÁNENÉHO PRIESTORU	61
3.2.1	Chránený priestor	61
3.2.1.1	Chránený priestor typ 4	61
3.2.1.2	Chránený priestor typ 3	62
3.2.1.3	Chránený priestor typ 2	63
3.2.1.4	Chránený priestor typ 1	64
3.2.2	Uzamykacie systémy určené na uzamykanie chránených priestorov	65
3.2.2.1	Uzamykací systém typ 4	65
3.2.2.2	Uzamykací systém typ 3	65
3.2.2.3	Uzamykací systém typ 2	65
3.2.2.4	Uzamykací systém typ 1	65
3.3	OPATRENIA OCHRANY OBJEKTU	66
3.3.1	Stavebné objekty	66
3.3.1.1	Objekt typ 4	66
3.3.1.2	Objekt typ 3	66
3.3.1.3	Objekt typ 2	67
3.3.1.4	Objekt typ 1	67
3.4	KONTROLA VSTUPOV, NÁHODNÉ PREHLIADKY A REŽIM NÁVŠTEV	67
3.4.1	Kontrola vstupu do chráneného priestoru alebo objektu	67
3.4.1.1	Kontrola vstupu - typ 4	68
3.4.1.2	Kontrola vstupu - typ 3	69
3.4.1.3	Kontrola vstupu - typ 2	69
3.4.1.4	Kontrola vstupu - typ 1	69
3.4.1.5	Náhodné prehliadky realizované	70
3.4.1.6	Návštevy sprevádzané	70
3.4.1.7	Návštevy nesprevádzané, označené	70
3.5	FYZICKÁ OCHRANA A ELEKTRICKÝ ZABEZPEČOVACÍ SYSTÉM	71
3.5.1	Fyzická ochrana	71
3.5.1.1	Fyzická ochrana - typ 5	71
3.5.1.2	Fyzická ochrana - typ 4	72
3.5.1.3	Fyzická ochrana - typ 3	72
3.5.1.4	Fyzická ochrana - typ 2	72
3.5.1.5	Fyzická ochrana - typ 1	72
3.5.2	Elektrický zabezpečovací systém	73
3.5.2.1	Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 4	73
3.5.2.2	Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 3	73
3.5.2.3	Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 2	73
3.5.2.4	Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 1	73
3.5.2.5	EZS- typ 4	74

3.5.2.6	EZS- typ 3	74
3.5.2.7	EZS- typ 2	75
3.5.2.8	EZS- typ 1	75
3.6	OPATRENIA VONKAJŠEJ OCHRANY	76
3.6.1	Bariéry	76
3.6.1.1	Bariéra - typ 5	76
3.6.1.2	Bariéra - typ 4	76
3.6.1.3	Bariéra - typ 3	77
3.6.1.4	Bariéra - typ 2	77
3.6.1.5	Bariéra - typ 1	77
3.6.2	Kontrola vstupu na vstupoch bariéry.....	78
3.6.3	Perimetrický detekčný systém	78
3.6.4	Bezpečnostné osvetlenie	78
3.6.5	Kamerová zostava	78
3.7	MINIMÁLNE POŽADOVANÉ HODNOTY OHODNOTENIA OPATRENÍ FYZICKEJ BEZPEČNOSTI A OBJEKTOVEJ BEZPEČNOSTI.....	79
3.7.1	Minimálne požadované hodnoty ohodnotenia opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti priestorov určených na ukladanie utajovaných skutočností	79
3.7.2	Minimálne požadované hodnoty opatrení fyzickej a objektovej bezpečnosti priestorov určených na ukladanie utajovaných skutočností postúpených Slovenskej republike cudzou mocou.....	80
3.7.3	Minimálne požadované hodnoty ohodnotenia opatrení fyzickej a objektovej bezpečnosti chránených priestorov určených na manipuláciu s utajovanými skutočnosťami alebo na ich ukladanie na technických prostriedkoch.....	81
II	PRAKTICKÁ ČASŤ	83
4	KONCEPCIA OCHRANY OBJEKTU SO ŠPECIÁLNYM URČENÍM	84
4.1	BEZPEČNOSTNÁ ANALÝZA OBJEKTU	85
4.2	PROJEKTOVANIE ZABEZPEČOVACIEHO SYSTÉMU	88
5	PLÁN OCHRANY FIKTÍVNEHO OBJEKTU SO ŠPECIÁLNYM URČENÍM	94
5.1	CHARAKTERISTIKA A OPIS OBJEKTU	94
5.1.1	Popis a rozbor objektu.....	94
5.2	BEZPEČNOSTNÉ POSÚDENIE OBJEKTU	95
5.2.1	Opis nebezpečenstiev, rizík a hrozieb	96
5.2.1.1	Vonkajšie bezpečnostné riziká.....	96
5.2.1.2	Vnútorne bezpečnostné riziká.....	97
5.2.1.3	Zraniteľné miesta	97
5.2.1.4	Ostatné nebezpečenstvá a nepredvídané javy	97
5.3	NÁVRH ZLEPŠENIA OCHRANY	98
5.4	TVORBA ALTERNATÍV A VARIANT PROJEKTU	102
5.5	BODOVÉ HODNOTENIE POUŽITEJ OCHRANY V OBJEKTE.....	104
ZÁVER	107

SUMMARY	108
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	109
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK	113
ZOZNAM OBRÁZKOV	114
ZOZNAM TABULIEK	115

ÚVOD

Ochrana je pojem, s ktorým sa stretávame už od ranného detstva. Prvými ochrancami, ktorí sa vždy postarali o naše bezpečie boli rodičia. V detských časoch sme si vytvárali svoj svet, o ktorý sme sa príkladne starali podľa vzoru rodičov. Dávali sme pozor na svoje hračky, knihy, kresby- na svoj majetok. Ako sme rástli, naše priority sa menili, menila sa i oblasť záujmu, ktorú bol pre nás dôležitý. Na základnej škole to boli nové tenisky, na strednej praktická práca, ktorá nám otvorila svet techniky, na vysokej škole notebook či materiály a odborné články, ktoré nám pomáhali prekonávať prekážky v podobe zadaní a odovzdávaní úloh. Chránili sme si ich ako oko v hlave, aby sa nedostali do nepovolanych rúk, čím by nám vznikla určitá nevýhoda. Tak je to vo všetkých oblastiach nášho bytia.

Práca sa zaoberá ochranou objektov, ktoré majú špeciálne určenie. Sú to také objekty, v ktorých sa uchovávajú informácie s určitým stupňom utajenia, ktorých odcudzenie, strata alebo krádež by znamenala značné znevýhodnenie postavenia chráneného subjektu na poli pôsobenia, ktorého sa tieto informácie týkajú.

Zabezpečenie možno rozdeliť na dve časti- legislatívnu a technickú. Technická časť ponúka konkrétne zapojenie prvkov, obchodnú značku, či návrh ľahania rozvodov v objekte. Legislatívna rovina plná paragrafov, zákonov a vyhlášok by sa mohla zdať zo začiatku veľmi neprehľadná a neskúsený čitateľ, alebo začiatokník, ktorý sa chce oboznámiť s problematikou by sa mohol ľahko stratiť v neprehľadnej spleti týchto nariadení. Táto časť upravuje technické systémy, či systém ochrán tak, aby spĺňali takú úroveň zabezpečenia, aká je zákonom predpísaná.

Spracovanie som poňal komplexne. Z dôvodu veľkej odlišnosti sveta technikov a sveta právnikov, som sa rozhodol pre typ práce, ktorá by spojila tieto dva svety a zároveň sprehľadnila množstvo nariadení, ktorými sa technici riadia, ale taktiež načrtla technické riešenie zabezpečenia objektov. Práca sa zaoberá legislatívnym vývojom ochrany, popisuje všetky vstupujúce faktory od začatia projektu, až po jeho realizáciu. Práca obsahuje taktiež zabezpečenie fiktívneho objektu, ktorú čitateľovi dotvorí kompletne informácie o problematike bezpečnosti a chránenia objektov.

Verím, že nasledujúce strany pomôžu čitateľom k ucelenému obrazu o ochrane objektov so špeciálnym určením.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 HISTÓRIA A VÝVOJ ZÁKONOV OCHRANY UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ A OCHRANY OBJEKTOV

1.1 Historický vývoj ochrany majetku

Ochrana majetku alebo svojho vlastníctva je tak stará ako samo ľudstvo. Medzi najznámejšie budovy, či objekty, ktoré ľudia chránili, boli hrady a zámky. Tieto stavby, ktoré sú tu už od nepamäti, si vladári dali stavať na ťažko dostupných miestach.

Tieto objekty sa budovali na zvýšených miestach, zabezpečených z troch alebo aj zo všetkých strán príkrymi svahmi alebo skalami. Vchody do mohutných opevnení, chránených valmi s drevenou konštrukciou a kamenným jadrom, boli zaistené dovnútra alebo von lomenými valovými konštrukciami, na ktorých boli vybudované strážne veže.¹

Panovníci vyberali tieto miesta najmä pre ich výhodnú polohu z hľadiska obrany- nepriateľom sa veľmi ťažko útočilo v skalách, do kopca, v strmom a zlom teréne. Takto obrancovia, ktorí mali za úlohu chrániť pevnosť videli útočníkov naďaleko a vedeli sa na nich včas pripraviť a použiť vhodné prostriedky k obrane majetku a sídla.

V 13. storočí, počas tatárskeho vpádu na naše územie, sa hrady so svojimi opevneniami veľmi osvedčili. I keď krajina bola zdevastovaná početnými nájazdmi a rabovaniami, dal uhorský kráľ Belo IV., vystavať nové kamenné hrady ako boli Nitra, Bratislava, Fiľakovo a Komárno, ktoré sa ako jediné ubránili.

V roku 1249 vydal Belo IV. listinu, v ktorej sa spomína viacero miest, napr. Levoča, Vrútky, Sučany a ďalšie. Čo sa Levoče týka, spísomnil v nej právny akt darovania pozemkov spišskému prepoštovi. Čítame v nej, že hranica zeme zvanej Jablonov zostupuje k ceste, ktorá vedie do Levoče. V roku 1271 vystupuje už Levoča ako centrum provincie Sasov a spolu s ďalšími spišskými mestami už užívajú práva slobodných kráľovských miest, tzn. majú vlastnú samosprávu, súdnu právomoc, osobnú slobodu, právo ťažiť rudu,

¹ TIBENSKÝ, J. a kol., 1971, Slovensko. Zv. 1. Dejiny, s. 84.

využívat lesy, vykonávať remeslo, obchodovať a právo skladu, o ktoré viedla Levoča dlhotrvajúci spor s mestom Kežmarok, ktorému sa ho podarilo získať iba ľst'ou.²

Túto listinu považujeme za jednu z prvých, ktorá legislatívne upravuje rozoberanú problematiku. Uhorský kráľ Belo IV. podporoval výstavbu hradov najmä kvôli ochrane a bezpečnosti štátu.³

Postupom času boli budované nové a nové typy pevností, ktoré v sebe zahŕňali rôzne typy bezpečnostných prvkov ako priekopy, vodné priekopy, padacie mosty, zemné valy, či bastióny⁴.

K najznámejším pevnostiam na Slovensku patrí Leopoldov, ktorá sa začala budovať v roku 1665 po kapitulácii najväčšej protitureckej pevnosti Nové Zámky, ktorá padla v roku 1663. Pevnosť je hviezdicovitého typu a rozkladá sa na území približne 56 ha. V roku 1856 v nej bola zriadená vtedy najväčšia väznica v Uhorsku, ktorá mala kapacitu až 1000 väzňov. Ako väzenie slúži dodnes a je využívaná Zborom väzenskej a justičnej stráže.

Za zmienku stojí taktiež pevnosť Komárno, ktorá je najväčší, najvýznamnejší a najzachovalejší pevnostný komplex, ktorý u nás máme. Komárňanská pevnosť je jedinečnou ukázkou fortifikačnej architektúry a ochranného systému 16.- 19. storočia. Možno na nej nájsť fortový, bastiónový aj polygonálny systém opevnenia. Táto pevnosť bola za svojej éry najsilnejšou a najväčšou obrannou stavbou rakúsko-uhorskej monarchie.⁵

²História mesta Levoča, zmienka o najstaršej listine: [cit. 2011-03-28]. Dostupné na internete: <<http://www.levoca.sk/pamiatky-a-historia.phtml?id5=12277>>.

³ŽBOĎÁK, Ľuboš: Právne a organizačné základy služby ochrany objektov. s. 7.

⁴Bastión- vysnutá časť opevnenia na hradbách, z ktorej bolo možné brániť aj stenu a miesta hradu rovnobežne po celej dĺžke, pričom nevznikali slepé uhly a strelci s delami tak mali zlepšenú obrannú paľbu. [cit. 2011-03-29]. Dostupné na internete: <[http://sk.wikipedia.org/wiki/Basti%C3%B3n_\(hradby\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Basti%C3%B3n_(hradby))>.

⁵Obranné stavby a pevnosti Slovenska: [cit. 2011-03-30]. Dostupné na internete: <<http://pevnosti.szm.com/foto8.htm>>.

1.2 Zákony a nariadenia používané do roku 1989

Každé zriadenie, potrebuje pre svoje správne fungovanie pravidlá, ktoré v čo najväčšej možnej miere upravujú nariadenia, ktoré je potrebné dodržiavať, aby sa zachoval potrebný právny rámec. V nasledujúcej časti mojej práce sa budem zaoberať legislatívnym vývojom zákonov, či nariadení, ktoré stoja za zmienku, lebo zahŕňajú, či sčasti obsahujú problematiku ochrany objektov, a platili do roku 1989. Takéto delenie som zvolil najmä preto, lebo po roku 1989 sa spoločnosť sčasti otvorila, zmenila sa vnútropolitická a ekonomická situácia a legislatívna úprava týchto objektov zaostávala, resp. bola už dávno prekonaná.

V období 1. Československej republiky(1918- 1938) nebola strata tajomstva, problematika utajenia informácii zafinovaná v žiadnom právnom predpise. Stretávame sa až s pojmom „Zrada štátného tajemství“⁶, spomenutý zákonom na ochranu republiky č. 50/1923 Sb., ktorý bol prijatý dňa 19. marca v duchu občianskej a parlamentnej republiky.

Zo dňa 9. apríla 1935 poznáme zákon č. 71/1935 Sb. o hospodárskom vyzvedačstve. Tu sa vymedzujú už ďalšie skutkové podstaty trestných činov, ako „hospodárske tajomstvo“⁷, „hospodárske vyzvedačstvo“⁸, či „nedbalá ochrana hospodárskeho tajomstva“⁹.

O rok neskôr, dňa 15. mája 1936 bol prijatý zákon 131/1936 Sb., o obrane štátu. V tomto zákone sa upravovali niektoré špecifiká a postupy pri ochrane vecí, kt. majú byť utajené v záujme obrany štátu v súvislosti pred konaním pred súdmi, úradmi a verejnými orgánmi. V tomto zákone boli tiež čiastočne upravené spôsoby obrany štátu a prostriedky, ktoré mohli byť v takomto prípade použité.

V roku 1948 vydalo Národné zhromaždenie zákon č. 231/1948 Sb., ktorým bol zrušený dovtedajší platný zákon č. 50/1923 Sb.

⁶ §5, ods. 1, ods. 2, Zbierka zákonov a nariadení Československého štátu číslo 50/1923 Sb.

⁷ §1, Zbierka zákonov a nariadení Československého štátu číslo 71/19035 Sb.

⁸ §2- 6, Zbierka zákonov a nariadení Československého štátu číslo 71/19035 Sb.

⁹ §7, Zbierka zákonov a nariadení Československého štátu číslo 71/19035 Sb.

Uznesením vlády Československej socialistickej republiky č. 498/1964 Sb., sa prijali úlohy na zabezpečenie ochrany utajovaných skutočností v ústredných orgánoch a ostatných organizáciách a novelizovali sa smernice z uznesenia vlády Československej socialistickej republiky, č. 807/1957 Sb., ktoré obsahovali nasledujúce smernice:

- pre zaobchádzanie s písomnosťami obsahujúcimi skutočnosťami, ktoré tvoria predmet štátneho, hospodárskeho, alebo služobného tajomstva,
- pre zaobchádzanie s mobilizačnými písomnosťami
- pre povoľovanie vstupu do podnikov
- pre povoľovanie zamestnávania cudzincov v úradoch dôležitých pre obranu a socialistickú výstavbu štátu,
- a smernice upravujúce fotografovanie a filmovanie.

V nasledujúcich rokoch bol prijatý rad zákonov ktoré rušili a následne upravovali staršie nariadenia a vyhlásenia vlády.

Dňa 8. októbra 1971 Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky prijalo zákon č. 102/1971 Sb. o ochrane štátneho tajomstva. Tento zákon upravoval dovtedajšie platné predpisy, týkalo sa to najmä váhy prijatého nariadenia, nakoľko išlo o zákon a nie o vládne uznesenie, či vyhlášku. V prvej časti zákona sa môžeme dočítať presné vymedzenie pojmov ako:

- **štátne tajomstvo**- v znení zákona sa týmto rozumelo všetko to, čo v dôležitom politickom, vojenskom, alebo hospodárskom záujme Československej socialistickej republiky malo zostať utajené pred nepovolnou osobou. V súlade so základnými skutočnosťami, ktoré boli obsiahnuté zákonom, vydával a dopĺňal minister vnútra ČSSR ďalšie zoznamy, ktoré mali spadať pod zoznamy predmetov štátneho tajomstva pre jednotlivé odbory alebo odvetvia. Tieto zoznamy takisto spracovávali príslušné federálne a republikové ústredné orgány a organizácie. Do týchto zoznamov, ktoré sa nachádzali na Federálnom ministerstve vnútra, na príslušných federálnych a republikových ministerstvách, a ústredných orgánoch, mohol nazeráť ktorýkoľvek občan. Druhá časť určovala zodpovednosť za ochranu štátneho tajomstva v orgánoch a organizáciách a úlohy Federálneho ministerstva vnútra. V rámci organizácie sa zriadili

zvláštne oddelenia, ktoré boli samostatnými útvarmi a boli podriadené priamo vedúcemu organizácie, ktorý bol zodpovedný za ochranu štátneho tajomstva. Bola taktiež zriadená komisia pre ochranu štátneho tajomstva, ktorá bola pomocným orgánom ministra vnútra ČSSR. Táto komisia zabezpečovala koordináciu opatrení, ktoré súviseli s ochranou štátneho tajomstva. Tretia časť s názvom „Povinnosti organizácií a osôb pri ochrane štátneho tajomstva“ vymedzovala okruh osôb, ktoré sa oboznamovali so štátnym tajomstvom. V nej boli obsiahnuté tiež ich povinnosti, povinnosti organizácií a podmienky oslobodzovania osôb od mlčanlivosti. Štvrtá časť obsahovala úpravu ochrany štátneho tajomstva a zariadeniach na obranu vlasti. Piata časť upravovala znova zákaz o fotografovaní a filmovaní. V šiestej časti boli upravené osobitné prostriedky ochrany štátneho tajomstva. Od tejto doby radíme do tejto oblasti aj šifrovú službu.

- **hospodárske tajomstvo**- bolo rozpracované v siedmej časti znenia a rozumelo sa pod tým všetko, čo bolo dôležité pre hospodársky vývoj, činnosť a vo všeobecnom záujme malo zostať utajené pred nepovolanou osobou.
- **služobné tajomstvo**- bolo rozpracované taktiež v siedmej časti a rozumela sa pod ním dôležitá skutočnosť, ktorá súvisela s činnosťou národného výboru, súdu, ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru, alebo iného štátneho orgánu, štátnej hospodárskej, družstevnej, alebo spoločenskej organizácie a vo všeobecnom záujme mala zostať utajená pred nepovolanou osobou.

Na zákon 102/1971 Sb. o ochrane štátneho tajomstva boli nadväzne vydané dve nariadenia vlády Československej socialistickej republiky.

Nariadenie vlády č. 148/1971 Sb. o ochrane hospodárskeho a služobného tajomstva, povinnosti pracovníkov na tomto úseku, ako aj úlohy Federálneho ministerstva vnútra a zvláštnych oddelení a vstup do organizácií. Druhé bolo nariadenie vlády č. 149/1971 Sb. o základných skutočnostiach tvoriacich predmet štátneho tajomstva, ktoré ustanovilo základné skutočnosti, ktoré je nevyhnutné utajovať v politickom záujme obrany a bezpečnosti Československej socialistickej republiky a v hospodárskom záujme.

V nasledujúcom období vydalo Federálne ministerstvo vnútra viacero všeobecne záväzných smerníc, vyhlášok a metodických pokynov, ktoré mali za úlohu zaistiť jednotný postup kompetentných odborov pri ochrane utajovaných skutočností.

Smernice Federálneho ministerstva vnútra:

- z 23. decembra 1971 pre činnosť zvláštnych oddelení (odborov)
- z 23. decembra 1971 pre výber a výchovu pracovníkov určených pre styk so štátnym, hospodárskym a služobným tajomstvom
- z 23. decembra 1971 pre manipuláciu a dopravu písomných a iných materiálov obsahujúcich skutočnosti tvoriace predmet štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva
- zo 6. júna 1973 pre zabezpečenie ochrany skutočnosti tvoriacich predmet štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva pri ich spracovaní pomocou výpočtovej techniky.

Vyhláška ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky:

- číslo 22 z 5. marca 1973 o podnikových archívoch.

Metodické pokyny Federálneho ministerstva vnútra:

- z 11. októbra 1972 pre tvorbu a novelizáciu zoznamov utajovaných skutočností
- z 11. októbra 1972 pre zabezpečenie utajenia prác a výsledkov na úseku bádateľského a aplikovaného výskumu, vývoja, projekcie a utajovanej výroby.

V nasledujúcich rokoch boli ešte vydané rôzne smernice, ako i smernice utajovaného charakteru, ktoré upravovali zabezpečenie ochrany štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva v útvaroch obrany, vstup a zamestnávanie cudzincov v zariadeniach na obranu vlasti a styk so štátnym tajomstvom s cudzincami a pod.¹⁰.

¹⁰ ŠIMKO, 2007

1.3 Zákony a nariadenia používané po roku 1989

Po roku 1989 sa po vnútropolitických a ekonomických zmenách v spoločnosti museli legislatívne opatrenia nastaviť tak, aby pokrývali problematiku utajovaných skutočností do väčšej miery a pružne reagovať na potreby vnútorného a medzinárodného vývoja, ktoré si vyžadovala situácia už vtedy prekonaných legislatívnych nariadení. Najmä z tohto dôvodu bol 19. septembra 1990 prijatý zákon č. 383/1990 Zb., ktorým a menil a doplňal zákon č. 102/1971 Zb. o ochrane štátneho tajomstva a zákon č. 47/1956 Zb. o civilnom letectve v znení zákona č. 43/1976 Zb.

Samostatnou novelizáciou boli upravené ustanovenia o určovaní osôb pre styk so štátnym tajomstvom, ktorým sa zrušili obmedzenia pri styku s cudzinou, vydávaní cestovných dokladov a vyst'ahovaní z územia republiky, tiež o zákaze fotografovania a filmovania. Zrušila sa celá časť v zákone o zariadeniach na obranu vlasti, ako i väčšina smerníc Federálneho ministerstva vnútra., ako napr. smernice pre činnosť zvláštnych oddelení, smernice pre výber a výchovu osôb určených pre styk so štátnym, hospodárskym a služobným tajomstvom, smernice pre zabezpečenie ochrany štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva v útvaroch obrany, smernice pre zaraďovanie výrobných a opravárenských podnikov, vedecko-výskumných a vývojových pracovísk a iných osobitných objektov do zoznamu zariadení na obranu vlasti, smernice pre povoľovanie styku cudzincov so štátnym, hospodárskym a služobným tajomstvom, ich vstup a zamestnávanie v zariadeniach na obranu vlasti a pre styk osôb určených na styk so štátnym tajomstvom s cudzincami. Platné zostali iba smernice Federálneho ministerstva vnútra z 23. decembra 1971 pre manipuláciu a dopravu písomností a iných materiálov obsahujúcich skutočností tvoriace predmet štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva a smernice zo 6. júna 1973 pre zabezpečenie ochrany skutočností tvoriacich predmet štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva pri ich spracúvaní pomocou výpočtovej techniky (ŠIMKO, 2007, s. 11).

Aby sa stávajúce nariadenia vlády, novelizácie a smernice stali prehľadnými a zaistilo sa ich jednotné vykonávanie, boli dňa 19. novembra 1990 vydané metodické pokyny Federálneho ministerstva vnútra, ktoré boli dočasnou náhradou za smernice zrušené. V tomto istom roku boli prijaté aj nové nariadenia vlády Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Nariadenie číslo 419/1990 Z. z. o základných skutočnostiach tvoriacich predmet

štátneho tajomstva rušilo dovtedy platné nariadenie vlády č. 149/1971 Zb. Do nariadenia číslo 420/1990 Z. z. boli ukotvené zmeny uskutočnené v zákone a menilo dovtedy platné nariadenie č. 148/1971 Zb.

Taktiež prešiel novelou i zákon o ochrane štátneho tajomstva, kde vyšiel nový, upravujúci zákon č. 558/1991 Z. z., v ktorom sa zmenili a doplnili Trestný poriadok a zákon o ochrane štátneho tajomstva. Aj napriek tomu, že sa tu doplnilo viacero významných ustanovení ako i napr. ustanovenie o oboznamovaní sa poslancov zákonodarného zboru, primátorov miest, starostov obcí a obhajcov v trestnom konaní so štátnym tajomstvom, tak zákon celkovo nezodpovedal spoločensko-ekonomickým potrebám a bolo nevyhnutné, aby sa nová úprava týkala práve tohto ustanovenia.

Cieľom rokovaní bolo vytvoriť ucelený systém právnej ochrany informácií a vecí dôležitých pre obranu a bezpečnosť štátu, medzinárodné styky, alebo pre činnosť štátneho orgánu a taktiež musel pokryť doteraz zákonom nepokryté spoločenské vzťahy. Výsledkom bol zákon 100/1996 Z. z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov z dňa 7. februára 1996.

V prvej časti tohto zákona v §2 je vymedzený pojem **Štátne tajomstvo**, ktoré je tu zadefinované, ako informácia alebo vec dôležitá pre obranu štátu, medzinárodné styky, hospodárske záujmy štátu a pre činnosť štátneho orgánu uvedená v zozname skutočností tvoriacich predmet štátneho tajomstva ministerstva, iného ústredného orgánu štátnej správy alebo iného ústredného štátneho orgánu, ktorú vzhľadom na jej význam treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, zničením, stratou alebo odcudzením¹¹ a taktiež vymedzuje základné skutočnosti tvoriace predmety štátneho tajomstva. Štátne tajomstvo sa označuje slovami „**PRÍSNE TAJNÉ**“ alebo skratkou „**PT**“.

V §3 je vymedzený pojem **Služobné tajomstvo**, ktoré je zadefinované ako informácia alebo vec súvisiaca s činnosťou štátneho orgánu, obce alebo inej právnickej osoby uvedená v zozname skutočností tvoriacich predmet služobného tajomstva ústredného orgánu alebo

¹¹ §2, Zbierka zákonov Slovenskej republiky číslo 100/1996 Z. z.

¹¹ §3, Zbierka zákonov Slovenskej republiky číslo 100/1996 Z. z.

obce, ktorú vzhľadom na jej význam treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, zničením, stratou alebo odcudzením. Služobné tajomstvo sa označuje slovom „TAJNÉ“ alebo skratkou „T“.¹²

V jednotlivých paragrafoch zákona sú ďalej vymedzené pojmy ako Zoznamy skutočností tvoriacich predmet štátneho tajomstva a služobného tajomstva, Ochrana štátneho tajomstva a služobného tajomstva, Šifrová ochrana informácií, atď...

Dňa 4. septembra 1996 bolo vydané Nariadenie Ministra vnútra Slovenskej Republiky, čiastka 34 o opatreniach na zabezpečenie ochrany skutočností tvoriacich predmet štátneho a služobného tajomstva. V tomto nariadení boli zadefinované opatrenia na skvalitnenie organizačného a technického zabezpečenia ochrany utajovaných skutočností v sekciách a útvaroch Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, útvaroch zvláštnych služieb Policajného zboru v ich organizačných celkoch a nimi riadených organizáciách, zariadeniach a výkonných pracoviskách. Boli tu zahrnuté i úlohy a povinnosti vrchných riaditeľov, riaditeľov, veliteľov, náčelníka hlavnej správy Zboru požiarnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, vedúcich pracovníkov, príslušníkov Policajného zboru a občianskych pracovníkov.

Dňa 21. apríla 1997 vydalo Ministerstvo vnútra vyhlášku č. 129, ktorá nadobúdala účinnosť 8. mája 1997, kde sa touto upravoval a vykonával zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 100/1996 Z. z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov.

1. januára 2000 – bol zriadený NBÚ MV SR a pôsobil ako špecializované pracovisko ministerstva, ktoré zabezpečovalo jeho pôsobnosť na úseku utajovaných skutočností a na úseku šifrovej ochrany informácií. Medzi jeho úlohy patrila najmä oblasť personálnej bezpečnosti, ktorá bola prioritná.

Vzhľadom na problémy vzniknuté pri realizácii ochrany utajovaných skutočností a šifrovej služby nebola vhodná koncepcia aby tieto kompetencie ostali v rezorte

Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Takto vznikla potreba zriadenia ústredného orgánu štátnej správy ktorý by tieto činnosti riadil centrálnne a samostatne.

Slovenská republika sa potrebovala priblížiť právnej úprave ochrany utajovaných skutočností štátov Európskej únie, Severoatlantickej aliancie a taktiež presadzovať záujem Slovenskej republiky integrovať sa do Európskych a transatlantických štruktúr, bol dňa 30. mája 2001 prijatý zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorých najvýznamnejšou zmenou v systéme ochrany utajovaných skutočností, bol prechod na štvorstupňový systém označovania utajovaných skutočností. Týmto zákonom sa začali označovať jednotlivé stupne utajenia utajovaných skutočností, nasledovne: *prísne tajné, tajné, dôverné a vyhradené*. Ďalšou významnou zmenou bolo zriadenie Národného bezpečnostného úradu ako ústredného orgánu štátnej správy na ochranu utajovaných skutočností a šifrovú službu. V tomto zákone boli prijaté úpravy ochrany utajovaných skutočností, práv a povinností obcí, právnických osôb a fyzických osôb pri tejto ochrane, pôsobnosť Národného bezpečnostného úradu a pôsobnosť ďalších štátnych orgánov vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam a určenie zodpovednosti za porušenie týchto stanovených povinností. Následne v rokoch 2001 a 2002 vydal Národný bezpečnostný úrad Slovenskej republiky, ako ústredný orgán štátnej správe tieto vyhlášky:

Vyhláška NBÚ č. 432/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam utajovaných skutočností (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 455/2001 Z.z. o administratívnej bezpečnosti (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 2/2002 Z.z. o personálnej bezpečnosti (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 28/2002 Z.z. o priemyselnej bezpečnosti (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 88/2002 Z.z. o fyzickej a objektovej bezpečnosti (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 89/2002 Z.z., ktorou sa upravujú podrobnosti o certifikácii a použití mechanických zábranných prostriedkov alebo technických zabezpečovacích prostriedkov (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 90/2002 Z.z. o bezpečnosti technických prostriedkov (Zrušené od 1.5.2004)

Vyhláška NBÚ č. 91/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o šifrovej ochrane informácií (Zrušené od 1. 5. 2004).

1.4 Súčasná právna úprava ochrany v Slovenskej republike

V rokoch 2001 až 2003 nadobudnuté praktické skúsenosti získané pri ochrane utajovaných skutočností a šifrovej služby však prekonal zákon č. 241/2001 Z. z. ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj vykonávacie vyhlášky k nemu.

Preto v roku 2004 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý dňa 11. marca zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon upravoval podmienky na ochranu utajovaných skutočností, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri tejto ochrane, pôsobnosť Národného bezpečnostného úradu a pôsobnosť ďalších štátnych orgánov vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam a zodpovednosť za porušenie nariadení a povinností. Týmto zákonom boli zrušené dňa 1. mája 2004 dovtedy platný zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako aj vykonávacie vyhlášky.

Ďalej spomeniem Nariadenie vlády Slovenskej republiky z 15. apríla 2004 č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností, Ústavný zákon č. 254/2006 Z. z., z 20. apríla 2006 o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúvanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 325/2004 Z. z., z 10. mája 2004 o priemyselnej bezpečnosti, vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 331/2004 Z. z., z 10. mája 2004 o personálnej bezpečnosti a o skúške bezpečnostného zamestnanca, vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z., z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti, ktorá bola upravená vyhláškou Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 Z. z., vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 337/2004 Z. z., z 10. mája 2004, ktorou sa upravujú podrobnosti o certifikácii mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov a o ich používaní, ktorá bola upravená vyhláškou Národného bezpečnostného úradu č. 314/2006 Z. z., vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 339/2004 Z. z., z 10. mája 2004 o bezpečnosti technických prostriedkov, vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 340/2004 Z. z., z 10. mája

2004, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o šifrovej ochrane informácií a napokon vyhlášku Národného bezpečnostného úradu č. 453/2007 Z. z., zo 17. septembra 2007 o administratívnej bezpečnosti.

Bližšie uvediem jednotlivé ustanovenia vyhlášok Národného bezpečnostného úradu v ďalších kapitolách, kde ich rozoberiem a neskôr ich budem používať ako predlohový materiál i k vypracovaniu bezpečnostnej analýzy objektu.

1.5 Súčasná úprava ochrany objektov v rezorte Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Technická ochrana objektov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Policajného zboru sa riadi Nariadením ministra vnútra Slovenskej republiky č. 30/1991, ktorým sa vydávajú zásady ochrany objektov Ministerstva vnútra SR a Policajného zboru technickými prostriedkami

Fyzická ochrana objektov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a objektov Policajného zboru v záujme jednotného vstupu pri zabezpečovaní tejto ochrany je rozobratá v nariadení Ministra vnútra Slovenskej republiky č. 15 z 5. marca 2003, ktoré rušilo dovtedy platné nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 63/1999 o ochrane a obrane objektov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a objektov Policajného zboru. Následne toto bolo nariadením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 57 z 22. júla 2004 zmenené. O rok neskôr, 4. mája 2005 bolo vydané nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 49, ktoré tieto dve menilo a dopĺňalo.

Rezortnú ochranu utajovaných skutočností v súčasnej dobe (t. j. od 1. 2. 2011) zabezpečuje odbor ochrany utajovaných skutočností kancelárie ministra vnútra Slovenskej republiky, ktorý v minulosti prešiel viacerými organizačnými zmenami. V roku 2004 pod názvom Bezpečnostný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vydal metodiku k tvorbe bezpečnostnej dokumentácie fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti. Táto v plnej miere zahŕňala problematiku aplikácie prostriedkov fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti pre účely ochrany utajovaných skutočností. Zároveň bol vypracovaný bezpečnostný štandard fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti za účelom stanovenia jednoznačných pravidiel pre minimálnu požadovanú úroveň ochrany objektov a chránených priestorov určených na ukladanie a manipuláciu s utajovanými skutočnosťami.

Účelom tohto bezpečnostného štandardu bolo vytvorenie funkčného, efektívneho a z hľadiska finančnej náročnosti optimálneho systému ochrany utajovaných skutočností.

2 OCHRANA OBJEKTŮ SO ŠPECIÁLNÝM URČENÍM

Ochrana objektů se stává v poslední době čoraz častějším predmetom všeobecného záujmu, nakoľko kriminalita a škody na majetku sú všade v nelichotivo vysokých číslech. Oblasť komerčnej bezpečnosti, v dnešnej dobe nepatrí v širokej verejnosti k málo známym oblastiam, no ochrana objektů so špeciálnym určením, resp. s vyšším stupňom utajenia v povedomí až tak nie je, nakoľko sa využíva len pre prípady, kde je potrebné zabezpečiť určitú špeciálnu ochranu objektů, informácií, či dokumentov. Preto sa na nasledujúcich stranách pokúsím bližšie priblížiť túto problematiku a jej základnú charakteristiku, črty a pojmy.

2.1 Základné pojmy

Pojmy dôležité pre oblasť ochrany utajovaných skutočností zahŕňa zákon č. 215/2004 Z.z., z dňa z 11. marca 2004 o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov, kde v § 2 na účely tohto zákona sú uvedené základné pojmy danej problematiky.

Zákon definuje štyri stupne utajenia nasledovne:

Utajovaná skutočnosť označená stupňom utajenia **Prísne tajné „PT“** sa označuje vtedy, ak by následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo byť vážne ohrozené zachovanie ústavnosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti štátu alebo by mohli vzniknúť nenahraditeľné a vážne škody v oblasti obrany, bezpečnosti, ekonomických záujmov, zahraničnej politiky alebo medzinárodných vzťahov, a tým mohla vzniknúť mimoriadne vážna ujma na záujmoch Slovenskej republiky.¹³

Utajovaná skutočnosť označená stupňom utajenia **Tajné „T“** sa označuje vtedy, ak by následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo byť ohrozené zahraničnopolitické

¹³ §3, ods. 3, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

postavenie, obrana, bezpečnosť a záujmy štátu v medzinárodnej a ekonomickej oblasti, a tým by mohla vzniknúť vážna ujma na záujmoch Slovenskej republiky.¹⁴

Utajovaná skutočnosť označená stupňom utajenia **Dôverné „D“** sa označuje vtedy, ak by následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo dôjsť k poškodeniu štátnych záujmov, verejných záujmov alebo právom chránených záujmov štátneho orgánu, a tým k jednoduchej ujme na záujmoch Slovenskej republiky.¹⁵

Utajovaná skutočnosť označená stupňom utajenia **Vyhradené „V“** sa označuje vtedy, ak by neoprávnená manipulácia s ňou mohla zapríčiniť poškodenie právom chránených záujmov právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktoré by mohlo byť nevýhodné pre záujmy Slovenskej republiky.¹⁶

Utajovanou skutočnosťou je informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojím nariadením.¹⁷

¹⁴ §3, ods. 4, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁵ §3, ods. 5, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁶ §3, ods. 6, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁷ §2, písm. a, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Informáciou je obsah písomnosti, nákresu, výkresu, mapy, fotografie, grafu alebo iného záznamu, obsah ústneho vyjadrenia, obsah elektrického, elektromagnetického, elektronického alebo iného fyzikálneho transportného média.¹⁸

Vecou môže byť hmotný nosič so záznamom informácií, výrobok, zariadenie, nehnuteľnosť.¹⁹

Ujmou také ohrozenie alebo poškodenie záujmov Slovenskej republiky alebo záujmu, ku ktorého ochrane sa Slovenská republika zaviazala, ktorého následky nemožno odstrániť alebo možno ich zmierniť iba následným opatrením; podľa významu záujmu a závažnosti spôsobenej ujmy sa ujma člení na mimoriadne vážnu ujmu, vážnu ujmu, jednoduchú ujmu a nevýhodnosť pre záujmy Slovenskej republiky.²⁰

Pôvodcom utajovanej skutočnosti môže byť právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je oprávnená rozhodnúť, že *informácia* alebo *vec* je utajovanou skutočnosťou, určiť stupeň utajenia a rozhodnúť o zmene alebo zrušení stupňa jej utajenia.²¹

Oprávnenou osobou rozumieme právnickú osoba alebo fyzickú osobu, ktorá je určená na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorej oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona.²²

Nepovolaná osoba je fyzická osoba, ktorá nie je oprávnená oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorá nie je oprávnená oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami nad rozsah, ktorý jej je určený.²³

¹⁸ §2, písm. b, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁹ §2, písm. c, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁰ §2, písm. d, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²¹ §2, písm. e, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²² §2, písm. f, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Cudzou mocou rozumieme cudzí štát, orgány cudzieho štátu alebo organizácie, ktoré cudzí štát používa na riadenie alebo vykonávanie svojej moci a činnosti. Cudzou mocou sú aj nadštátne organizácie, medzinárodné organizácie a združenia štátov.²⁴

Technický prostriedok je zariadenie alebo systém určený na vytváranie, spracúvanie, prenos, ukladanie a ochranu utajovaných skutočností.²⁵

Certifikáciu uvádza ako činnosť, ktorou sa overuje a osvedčuje, či technický prostriedok, prostriedok šifrovej ochrany informácií, mechanický zábranný prostriedok alebo technický zabezpečovací prostriedok je spôsobilý chrániť utajované skutočnosti.²⁶

Autorizáciu ako poverenie štátneho orgánu alebo právnickej osoby na vykonávanie činnosti pri certifikácii.²⁷

Certifikačná autorita je výkon funkcie spojenej s vydávaním a overovaním digitálnych certifikátov verejných kľúčov používaných v asymetrických šifrových systémoch.²⁸

Digitálny certifikát rozumieme ako elektronické potvrdenie slúžiace na priradenie verejného podpisového kľúča ku konkrétnemu subjektu a potvrdzujúce jeho identitu.²⁹

²³ §2, písm. g, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁴ §2, písm. h, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁵ §2, písm. i, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁶ §2, písm. j, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁷ §2, písm. k, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁸ §2, písm. l, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁹ §2, písm. m, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Verejný podpisový kľúč rozumieme ako kľúč kryptografický, využívaný na overenie elektronického podpisu.³⁰

Systém šifrovej ochrany informácií je súbor prostriedkov šifrovej ochrany informácií spolu s celou infraštruktúrou na generovanie, distribúciu a likvidáciu šifrovaných materiálov po skončení ich platnosti.³¹

Prostriedok šifrovej ochrany informácií je zariadenie určené na šifrovú ochranu informácií a šifrované materiály.³²

Objekt je budova alebo iný stavebne alebo inak ohraničený priestor, v ktorom sa nachádzajú chránené priestory.³³

Chránený priestor ako stavebne alebo inak ohraničený priestor vo vnútri objektu, ktorý je určený na ukladanie a manipuláciu s utajovanými skutočnosťami, zodpovedajúci príslušnému stupňu utajenia.³⁴

Mechanický zábranný prostriedok je zariadenie alebo systém slúžiaci na zabránenie prístupu nepovolaným osobám.³⁵

Technickým zabezpečovacím prostriedkom je zariadenie alebo systém informujúci o stave a narušení objektu alebo chráneného priestoru.³⁶

³⁰ §2, písm. n, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³¹ §2, písm. o, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³² §2, písm. p, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³³ §2, písm. r, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁴ §2, písm. s, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁵ §2, písm. t, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Poplach (angl. alarm): je varovanie alebo výstraha o prítomnosti nebezpečenstva pre život, majetok alebo okolité prostredie.³⁷

Poplachový stav (angl. alarm condition) sa označuje ako stav EZS/TPS alebo jeho časti, ktorý je výsledkom reakcie systému na prítomnosť nebezpečenstva.³⁸

Poplachové prijímacie centrum/pult centralizovanej ochrany (PPC/PCO) (angl. alarm receiving centre) je trvalo obsluhované pracovisko, do ktorého sa prenášajú informácie o stave jedného alebo viacerých elektrických zabezpečovacích a tiesňových poplachových systémov (ďalej len EZS/TPS). Norma ďalej uvádza Národnú poznámku, kde objasňuje, že PPC je miesto objektu, PCO je prostriedok.³⁹

Poplachový prenosový systém (angl. alarm transmission system) je zariadenie a sieť použité na prenos informácií, ktoré reaguje na manuálny impulz alebo automatickú detekciu prítomnosti nebezpečenstva, ktoré sa týkajú stavov jedného alebo viac EZS/TPS, do jedného alebo viac PPC/PCO.⁴⁰

Ústredňa (angl. control and indicating equipment) je zariadenie na príjem, spracovanie, ovládanie, indikáciu a iniciáciu následného prenosu informácií.⁴¹

2.2 Druhy ochrán v chránených objektoch

Ochranu v objekte so špeciálnym určením môžeme chápať ako nastavenie zábran potencionálnemu páchatel'ovi vo forme prekážky, zábrany, či zabudovaním zabezpečovacieho systému, aby sa predišlo nežiaducim útokom na osoby a veci nachádzajúce sa v chránenom objekte.

³⁶ §2, písm. u, Zákona číslo 215/2004 Z.z o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁷ ods. 3.1.5 v časti Definície, STN EN 50131-1: 2007

³⁸ ods. 3.1.8 v časti Definície, STN EN 50131-1: 2007

³⁹ ods. 3.1.2 v časti Definície, STN EN 50131-1: 2007

⁴⁰ ods. 3.1.11 v časti Definície, STN EN 50131-1: 2007

⁴¹ ods. 3.1.22 v časti Definície, STN EN 50131-1: 2007

Pre spoľahlivé fungovanie systému používame:

- systém účinných organizačných opatrení
- systém režimových opatrení
- modernú a spoľahlivú zabezpečovaciu techniku
- systém účinnej kontroly ochrany objektov

Poznáme štyri základné druhy ochrany, ktoré tvoria zabezpečovací systém. *Klasická ochrana*, kde patria mechanické zábranné prostriedky, *fyzická ochrana*, ktorá sa zabezpečuje prítomnosťou osobami, *technická ochrana*, ktorá zahŕňa zabezpečovaciu techniku a *režimová ochrana*, kde patria rôzne režimové opatrenia.

2.2.1 Klasická ochrana

Je to základný druh ochrany, patrí k najstarším typom ochrany objektov. Jedná sa o všetky mechanické zábranné prostriedky a systémy, ktorých prekonanie vyžaduje určitý čas, prípadne použitie špeciálneho náradia, či väčšej zručnosti páchatel'a, ktorý musí prekonať rôzne mechanické zariadenia a zábrany, slúžiace k ochrane objektov, ktoré znemožňujú odcudzenie alebo poškodenie cenných predmetov, zariadenia, či dokumentov, preto býva často vedená i ako mechanická ochrana.

Podľa vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 mechanickými zábrannými prostriedkami sú:

- a) bezpečnostné úschovné objekty,
- b) uzamykacie systémy a ich súčasti,
- c) dvere a ich súčasti,
- d) mreže,
- e) bezpečnostné fólie,
- f) okná,

g) zasklenia.⁴²

Patria sem zábranné prostriedky ako sú napr.: ploty, mreže, trezory a trezorové miestnosti, bezpečnostné schránky, rôzne komerčné úschovné objekty, kovové skrine a pokladnice, bezpečnostné uzamykacie mechanizmy, bezpečnostné kufríky a iné bezpečnostné úschovné objekty, stavebné prvky budov, zastavovacie pásy, ochranné vesty, vrstvené sklo, atď.⁴³

Klasickú ochranu nasádzame ako prvú pri budovaní zabezpečovania objektov. Niekedy môže páchatel'a odradiť, ale musíme rátať s tým, že nie je dostatočne odolná proti páchatel'ovi s vyššou zručnosťou a nástrojovým vybavením určeným na jej prekonanie. No môže ho zdržať a preto je doporučené, aby sme túto ochranu kombinovali s ostatnými druhmi ochrán tak, aby sa vytvorilo spoľahlivejšie zabezpečenie objektu.

2.2.2 Fyzická ochrana

Tento typ ochrany sa používa všade tam, kde je nutné nasadiť na kontrolovanie objektu statickú, či pohyblivú ostrahu objektu alebo hliadku na monitorovanie objektu. Fyzickú ochranu objektu alebo chráneného priestoru vykonávajú príslušníci ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, bezpečnostných zborov, zamestnanci súkromných bezpečnostných služieb, zamestnanci prevádzkovateľ'a objektu alebo vlastní zamestnanci. V prípade ohrozenia sú jej pracovníci oprávnený použiť miernejšie formy donucovacích prostriedkov a v krajných situáciách primeraným spôsobom povahe hroziaceho útoku a v záujme chráneného objektu aj strelnú zbraň.⁴⁴

Osoby, ktoré tvoria fyzickú ochranu objektu, musia byť preškolené podľa pravidiel na výkon fyzickej ochrany, aby vedeli skontrolovať osoby, náklad, doklady a batožinu pri

⁴²§4, ods. 1, Vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti mechanickými zábrannými prostriedkami

⁴³ Ďurčo, P. a kol.: Bezpečnostnoprávna terminológia. 2007

⁴⁴ Falisová B., Prostriedky technickej ochrany objektov, Akadémia PZ, Bratislava 1997, str. 26

vstupe a výstupe z chráneného objektu a mali by byť vybavené komunikačnými prostriedkami.⁴⁵

Fyzická ochrana sa môže deliť z hľadiska:

- **časového**, tj. *viazaná na pracovnú dobu, nepretržitá, nárazová*,
- **rozsahu výkonu**, tj. *priepustková, obvodová, celoplošná, sprevádzajúca, prehľadná dozorová, zásahová, aktívna, viacúčelová*,
- **spôsobu zaistenia**, tj. *vlastná ochrana, nájomná, kombinovaná*,
- **výzbroje a výstroje**, tj. *ozbrojená, neozbrojená, verejná, skrytá*.

Pri práci vyplývajú pre fyzickú ochranu povinnosti ako napr. :

- **zasiahnuť** pri zistenej trestnej a inej protiprávnej činnosti v súlade s dodržaním primeranosti zásahu, a to s ohľadom na charakter a spoločenskú nebezpečnosť protiprávneho jednanja,
- **zalarmovať** (zmobilizovať) sily a prostriedky k poskytnutiu pomoci a odvráteniu následkov a škôd a aktívne sa podieľať na odstraňovaní nebezpečenstva a možných rizík,
- **včas rozpoznať a odhadnúť nebezpečenstvo** a hroziace riziká pri haváriách, požiaroch, narušení objektu a iných mimoriadnych udalostiach a realizovať adekvátne opatrenia k odvráteniu nežiadaného stavu,
- **vykonávať preventívne opatrenia**, zabraňovať vzniku úrazov, dodržiavať protipožiarnu bezpečnosť, poukazovať na nedostatky v bezpečnostných predpisoch a ich uplatňovaní,
- **realizovať opatrenia** na záchranu života, zdravia a majetku pri mimoriadnych udalostiach v stráženom objekte či priestore a ich bezprostrednej blízkosti.

⁴⁵ §9, ods. 1a 2, Vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti mechanickými zábrannými prostriedkami

- **udržat' či obnovit' klud**, bezpečnosť a verejný poriadok pri udalostiach, mimoriadnych udalostiach, krízových situáciách a pod.

Vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 mechanickými zábrannými prostriedkami definuje pravidlá na výkon fyzickej ochrany objektu a chráneného priestoru ktoré obsahujú:

- a) spôsob zabezpečenia fyzickej ochrany objektu a chráneného priestoru,
- b) pokyny na výkon fyzickej ochrany,
- c) určenie počtu osôb zabezpečujúcich fyzickú ochranu,
- d) spôsob kontroly osôb pri vstupe a výstupe a dopravných prostriedkov pri vjazde a výjazde,
- e) spôsob vykonávania náhodných prehliadok,
- f) spôsob vykonávania obchôdzok,
- g) spôsob reakcie na poplachové hlásenia technických prostriedkov,
- h) spôsob kontroly výkonu fyzickej ochrany.

Pravidlá fyzickej ochrany pre konkrétny objekt si určuje majiteľ, či vyšší orgán, ktorý je správca a môžu sa značne líšiť. Pre ochranu objektov so špeciálnym určením platia pravidlá známe z vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 mechanickými zábrannými prostriedkami, kde pri stupni stupňa utajenia *Prísne tajné* vykonávajú osoby obchôdzky po náhodne vybraných trasách po objekte alebo chránenom priestore, ktorý je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami v nepravidelných intervaloch nie dlhších ako 2 hodiny. Pri stupni stupňa utajenia *Tajné* vykonávajú osoby obchôdzky po náhodne vybraných trasách po objekte alebo chránenom priestore, ktorý je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami v nepravidelných intervaloch nie dlhších ako 4 hodiny. V noci a v mimopracovnom čase sa časový interval obchôdzok skraca v závislosti od miery rizika ohrozenia utajovaných skutočností, o čom rozhodne vedúci. V ostatných prípadoch rozhodne taktiež vedúci o vykonávaní obchôdzky po náhodne

vybraných trasách po objekte alebo chránenom priestore, ktorý je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami.

Fyzická ochrana je najstaršou formou ochrany majetku a verejného poriadku. Je využiteľná v rôznych úlohách fyzickej ochrany objektov, nakoľko pri riešení vzniknutej bezpečnostnej situácie sa tu spájajú životné skúsenosti, návyky, profesijné vedomosti a um. Výsledná reakcia môže byť adekvátna vzniknutej situácií, môže nasadiť také prostriedky, aby sa odvrátilo hroziace nebezpečenstvo a aktívne sa podieľa na zmaření zámerov.

2.2.3 Technická ochrana

Najmladší typ ochrany je technická ochrana, pod ktorú spadajú všetky snímacie, prenosové, meracie, vyhodnocovacie, monitorovacie, záznamové, tiesňové, prístupové, lokalizačné, požiarne a rôzne iné druhy elektronických zabezpečovacích prvkov (ďalej len „EZS“). Tieto prvky snímajú a detekujú veličinu, z ktorej vyhodnocujú poplašný stav, či inú situáciu, ako požiar, vstup nepovolaných osôb, alebo rôzne snímateľné zmeny technologických parametrov.

Veľkou výhodou technickej ochrany, ktorá funguje na báze elektronických prvkov je rýchlosť odozvy. Po veľmi rýchlej reakcii nasleduje vizuálne alebo zvukové predanie informácie. Upovedomená hliadka tak dostatočne rýchlo zakročí proti potencionálnemu páchatelovi a zabráni mu v protiprávnom, alebo protispoločenskom konaní. Technická ochrana je akýmsi doplnkovým ochranným prostriedkom ku klasickej ochrane- sníma a detekuje stav objektov a k fyzickej ochrane, kde pomáha šetriť čas hliadke a zvyšovať efektivitu ostrahy za porovnateľne menej vynaložených finančných prostriedkov. Pri investícií niekoľkých tisícov eur je možné ochrániť majetok za milióny. Technickú ochranu môžeme deliť viacerými spôsobmi. Jedno z najznámejších delení je z hľadiska *priestorového zamerania objektu*, kde technickú ochranu delíme na:

- **obvodovú ochranu** – nazýva sa tiež **perimetrická ochrana**, signalizuje narušenie hranice pozemku, katastra, alebo iného vymedzenia obvodu objektu senzormi, ktoré majú väčší dosah a sú určené pre vonkajšie podmienky,
- **plášťovú ochranu** – slúži k detekcii a signalizuje otvorenie, narušenie, deštrukciu plášťa objektu, tzn. okien, dverí,...

- **priestorovú ochranu** – tá signalizuje narušenie vnútorného priestoru, kedy páchateľ vnikol do chráneného priestoru a je detekovaný snímačmi, ktorými sú vybavené jednotlivé miestnosti, chodby,...
- **predmetovú ochranu** – táto ochrana signalizuje páchateľovu bezprostrednú prítomnosť, napadnutie alebo manipuláciu so stráženým predmetom (trezor, obraz,...)

V praktických riešeniach zabezpečovania objektov sa jednotlivé priestorovo- zamerané ochrany kombinujú, aby sa dosiahla tzv. *viacstupňová ochrana*. Po navýšení stupňa bezpečnosti sa úspešnosť prieniku páchateľa radikálne znižuje.

Nasledujúce delenie bolo zavedené najmä kvôli skutočnosti, že na všetky objekty nie je možné použiť ľubovoľné zabezpečovacie zariadenie, ale rozdeľujeme ich podľa miery zabezpečenia, kde rozlišujeme potencionálnu mieru napadnutia. Poznáme štyri stupne zabezpečenia.

- 1) *Prvý stupeň* (kategória č. 4): Sem radíme objekty, kde je predpoklad nízkeho objemu chránených hodnôt ako byty, garáže, malé obchody, malé prevádzky,...
- 2) *Druhý stupeň* (kategória č. 3): kde môžeme radiť objekty, ktoré majú zvýšenú finančnú hodnotu, napr. vily, sklady, obchody, obchodné domy,...
- 3) *Tretí stupeň* (kategória č. 2): Sem patria objekty vyššej miery rizikovosti, predpokladá sa zvýšený záujem „kriminálnych živlov“, napr. galérie, veľké výrobné a predajne klenotov, peňažné ústavy, chemické továrne,...
- 4) *Štvrtý stupeň* (kategória č. 1): Radíme doň objekty, s ktorými je spojené najvyššie možné riziko, pri ich poškodení sa môže narušiť alebo obmedziť celistvosť, či funkcia štátu. Radíme sem objekty krízovej infraštruktúry ako sú atómové elektrárne, vojenské sklady, sklady hmotných rezerv, štátne pokladne...

Jednotlivé stupne zabezpečenia sa určujú po bezpečnostnej analýze, kde sa dozvieme kam objekt so svojou významnosťou, či atraktivitou spadá. Hranice medzi stupňami nie sú pevne vymedzené, preto zaradenie objektu posudzujú ako odborníci tiež i poisťovne, ktoré ak je objekt väčšej atraktivity, či významu, napr. navýšia platbu poistného.

Ďalšie delenie zabezpečovacích zariadení je z hľadiska rizikovosti chráneného objektu. Toto delenie berie v úvahu stupeň zabezpečenia objektu a mieru rizika napadnutia, ktorá je braná z pohľadu znalostí narušiteľa o EZS a jej technickom vybavení.

- a) Prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 1 "nízke riziko". Je predpokladaná malá znalosť EZS narušiteľom a taktiež obmedzený sortiment nástrojov.
- b) Prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 2 "nízke až stredné riziko". Je predpokladaná určitá znalosť EZS a taktiež, že páchatel' môže použiť základný sortiment nástrojov a prenosných prístrojov (napr. viacúčelový multimeter).
- c) Prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 3 "stredné až vysoké riziko". Pri tomto stupni zabezpečenia je narušiteľ oboznámený so systémom, má k dispozícii úplný sortiment základných prenosných prístrojov a elektronických zariadení.
- d) Prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 4 "vysoké riziko". Tento stupeň je charakterizovaný úplnou znalosťou systému, možnosťou spracovať si podrobný plán vniknutia, majú k dispozícii kompletne technické zariadenie, vrátane prostriedkov pre nahradenie rozhodujúcich prvkov EZS.

Ako posledné delenie by som uviedol delenie z hľadiska prenášania poplachovej správy z EZS. Najčastejšie sa delí na tri kategórie nasledovne:

- *lokálna signalizácia*- po napadnutí objektu narušiteľom je poplachový signál indikovaný ako optická (vizuálna) a akustická signalizácia priamo v stráženom objekte, resp. jeho bezprostrednej blízkosti. Tieto lokálne zabezpečovacie systémy majú preventívnu a informačnú službu. Preventívna má po spustení poplachu za úlohu odradiť potencionálneho páchatel'a, informačná má za úlohu upovedomiť osobu určenú (poverenú osobu, suseda, náhodne okoloidúceho,...) o zmene stavu v objekte. Je najčastejšie používaná pri prvom stupni zabezpečenia objektu (kategória. č. 4).
- *dial'ková signalizácia*- poplachový signál je prenášaný na PCO polície, SBS alebo inej poverenej osobe, ktorá vyhodnotí signál a vie vykonať náležité kroky

k odstráneniu nežiaduceho stavu, alebo inému vyriešeniu bezpečnostnej situácie v chránenom objekte.

- *autonómna signalizácia*- poplachový výstup je indikovaný stále prítomnej službe, ktorá vyhodnocuje jednotlivé signály, poprípade prevádza zákrok alebo privoláva pomoc. Spravidla sa prejavuje ako vizuálna, či zvuková signalizácia, ktorá je súčasťou EZS.

Cieľom bezpečnostného štandardu, ktorý je popísaný vo vyhláške Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 a objektovej bezpečnosti mechanickými zábrannými prostriedkami je vytvorenie funkčného, efektívneho a z hľadiska finančnej náročnosti optimálneho systému ochrany utajovaných skutočností. Na ohodnotenie úrovne fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti sa používa bodovací systém, ktorý umožňuje voliť v závislosti od konkrétnych podmienok takú kombináciu bezpečnostných opatrení, ktorá najlepšie vyhovuje daným podmienkam.

2.2.4 Režimová ochrana

Režimovú ochranu chápeme ako súbor organizačno-administratívnych opatrení a postupov smerujúcich k zaisteniu požadovaných podmienok pre funkciu zabezpečovacieho systému, ako i pre jeho zladenie s ďalšími požiadavkami na prevádzku objektu so špeciálnym určením. Za pomoci režimovej ochrany sa zladujú činnosti a funkcie ostatných ochrán tak, aby sa celkové opatrenia na ochranu objektu stali súčinnými a tak v čo najväčšej miere zabránili narušeniu objektu. Vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z.z. z 10. mája 2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 mechanickými zábrannými prostriedkami v § 10, Režimové opatrenia, kde v odstavci (1), bode a) až k) je uvedené nasledovné:

„Režimovými opatreniami sú opatrenia

- určujúce podmienky vstupu osôb a vjazdu dopravných prostriedkov do objektu a chráneného priestoru a podmienky výstupu osôb,
- určujúce podmienky pohybu osôb, dopravných prostriedkov v objekte a v chránenom priestore, a to v pracovnom čase a mimopracovnom čase,

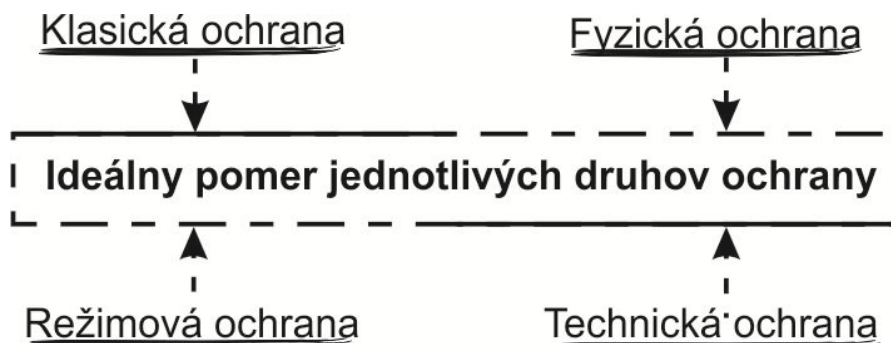
- určujúce podmienky používania mobilných telefónov, videokamier, fotoaparátov, audio- záznamových zariadení a podobne,
- určujúce podmienky ochrany priestorov, kde sa utajované skutočnosti spracovávajú, rozmnožujú a ničia,
- určujúce podmienky a spôsob kontroly objektu a chráneného priestoru po opustení pracoviska zamestnancami, ktoré zabezpečia, že nedôjde k neoprávnenej manipulácii s utajovanými skutočnosťami,
- na ochranu rokovacích miestností,
- určujúce podmienky používania, pridelovania, označovania, úschovy a evidencie originálov a kópií bezpečnostných kľúčov a médií do zámkov a uzamykateľných systémov,
- určujúce podmienky používania, pridelovania, označovania, úschovy a evidencie kódových nastavení a hesiel používaných na prístup do objektov, chránených priestorov a bezpečnostných úschovných objektov,
- určujúce podmienky manipulácie s mechanickými zábrannými prostriedkami a technickými zabezpečovacími prostriedkami a podmienky ich používania,
- určujúce postup pri narušení objektu a chráneného priestoru alebo pri pokuse o narušenie objektu a chráneného priestoru,
- určujúce postup v prípade vzniku mimoriadnej situácie, ktorých súčasťou je aj plán na ochranu, evakuáciu alebo zničenie utajovaných skutočností spolu s uvedením zodpovedných osôb. Ak bezprostredne hrozí vznik mimoriadnej situácie alebo ak mimoriadna situácia už nastala, je vedúci oprávnený povoliť vstup do objektu alebo chráneného priestoru osobám zabezpečujúcim alebo vykonávajúcim záchranné akcie; v takých prípadoch pred vykonaním záchrannej akcie, v jej priebehu a bezprostredne po jej skončení musia byť prijaté opatrenia, ktoré zabránia úniku utajovaných skutočností.“

Môžeme ju rozdeliť na *oblasť vonkajších režimových opatrení* a *oblasť vnútorných režimových opatrení*. Oblasť vonkajších režimových opatrení zahŕňa najmä monitoring vstupov a výstupov chráneného objektu, pohyb osôb, vozidiel, atď. Toto režimové opatrenie určuje kontrolné stanovišťa a opatrenia na kontrolu kto, ako, s čím,... môže

vstúpiť, resp. vystúpiť z objektu. Oblasť vnútorných režimových opatrení zahŕňa dodržiavanie interných smerníc, obmedzenie pohybu osôb a vozidiel v objekte len na určité miesta alebo oblasti. Do priestorov zvláštnej dôležitosti smú vstupovať len osoby poverené, ktoré sú kontrolované ostrahou.

Ďalej je určené kedy sa menia nastavenia a kódové heslá EZS, ktorí zamestnanci sa môžu oboznamovať s kódovými nastaveniami, atď. Taktiež, že v pracovnom čase za prítomnosti oprávnenej osoby môžu byť niektoré z mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov vyradené z činnosti, no musia sa však prijať opatrenia, ktoré zabránia ohrozeniu ochrany utajovaných skutočností.

Dimenzovanie, ako i celkové použitie ochrán musíme starostlivo vyberať, aby sa zachoval ideálny pomer aplikácie jednotlivých druhov ochrany na chránený objekt a zaistila kompletná ochrana. Výsledkom tak bude efektívne zvolená a najvýhodnejšia realizácia ochrany, ako i jej prvkov. Vhodne zvolený pomer nasadených ochrán ilustruje nasledujúci obrázok:

Obrázok 1: Ideálny pomer aplikácie jednotlivých druhov ochrany

2.3 Systematizácia technických prvkov chránených objektov

Technický a technologický vývoj veľmi pokročil za posledné dve desaťročia, čo sa týka i oblasti ochrany majetku a informácií zvlášť. Tam, kde sa kedysi používali na zabezpečenie mechanické prostriedky, dnes ich nahradili prvky z oblasti elektroniky a automatizácie. V nasledujúcej podkapitole použijem ako zdroj materiály a skriptá z predmetu Systematizace bezpečnostního průmyslu, ktoré napísal autor Ing. Ján Ivanka.

Vyhlášeníu poplachu predchádza rad meraní a činností, ktorých výsledné veličiny spracováva počítačová technika. Najjednoduchšie si to vysvetlíme na príklade, kedy meranú veličinu detekuje čidlo. Čidlo je snímacie miesto, ktoré je najcitlivejšou časťou snímača, inak nazývaného aj senzor, ktorý je v priamom styku s meranou veličinou. Nameraná veličina fyzikálneho, chemického alebo i biologického charakteru sa cez prevodník prevedie na elektrický signál, napr. napätie, prúd, odpor, kapacita,... Takto upravenú veličinu vieme za pomoci počítačovej techniky merať, porovnávať a vyhodnocovať, popr. dať pokyn akčnému členu, aby vykonal inštrukciu. K základným typom snímačov využívaných v praxi, patria senzory indukčné, kapacitné, magnetické, ultrazvukové a optické. Pre lepšiu predstavu snímaných veličín uvádzam príklad:

Fyzikálne veličiny	
<i>Montážne technológie</i>	<i>Procesné technológie</i>
vzdialenosť	hladina
dráha	tlak
rýchlosť	teplota

Tabuľka 1: Snímané fyzikálne veličiny

Prvky technických prostriedkov môžeme systematizovať nasledovne:

Prvky plášťovej ochrany:

- magnetické kontakty
- senzory a ochranu presklených plôch
- mechanické kontakty
- vibračné senzory
- poplachové fólie, tapety, polepy
- drôtové senzory
- rozperné tyče

Prvky tiesňovej ochrany:

- verejné tiesňové hlásiče
- skryté tiesňové hlásiče
- osobné tiesňové hlásiče

Ovládacie zariadenia:

- blokovacie zámky
- spínacie a prepúšťacie zámky
- kódové klávesnice
- ovládacie a indikačné diely

Poplachové ústredne IAS (I&HAS):

- klasické slučkové ústredne
- ústredne s priamou adresáciou
- ústredne zmiešaného typu
- ústredne s bezdrôtovým prenosom signálu

Signalizačné (výstražné) zariadenia:

- zábleskový maják
- siréna

Prvky priestorovej ochrany:

- pasívne infračervené senzory
- aktívne infračervené senzory
- ultrazvukové senzory

- mikrovlnné senzory
- kombinované (duálne) senzory

Prvky predmetovej ochrany:

- otrasové senzory
- senzory na ochranu záverných predmetov
- kapacitné senzory

Špeciálne senzory:

- tlakové senzory
- nášľapné koberce

Prvky vonkajšej obvodovej ochrany (perimetrie):

- mikrofónické káble
- štrbinové káble
- infračervené závory a bariéry
- mikrovlnné bariéry
- zemné tlakové hadice
- perimetrické pasívne senzory infračervené

Prenosové zariadenia:

- automatické telefónne hlásiče a voliče
- bezdrôtové prenosové zariadenia

2.4 Utajovaná skutočnosť

Za utajovanú skutočnosť môžeme považovať takú informáciu alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojím nariadením.

Získavajú sa rôznymi spôsobmi, najčastejšie za pomoci informačno-technických prostriedkov, ktoré sú charakterizované v praxi bezpečnostných zložiek ako elektrotechnické, rádiotechnické, fototechnické, optické, mechanické, chemické a iné technické prostriedky a zariadenia alebo ich súbory používané utajovaným spôsobom pri vyhľadávaní, otváraní, skúmaní a vyhodnocovaní poštových zásielok a iných dopravovaných zásielok, pri odpočúvaní a zaznamenávaní v rámci telekomunikačných činností, pri vyhotovovaní a využívaní obrazových, zvukových alebo iných záznamov.⁴⁶

Zákon č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ustanovujúce oblasti utajovaných skutočností je v §1 zakotvené, kde môže utajovaná skutočnosť vzniknúť, splnomocňuje vládu SR na vydanie nariadenia vlády Slovenskej republiky z 15. apríla 2004 č. 216/2004 Z.z., ktorým ustanovuje oblasti vzniku utajovaných skutočností nasledovne:

Utajovaná skutočnosť môže vzniknúť v oblasti:

- a) zachovania bezpečnosti a zabezpečenia obrany Slovenskej republiky,
- b) zabezpečenia vnútorného poriadku a bezpečnosti Slovenskej republiky,
- c) ochrany života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb pred protiprávnym konaním,
- d) ochrany určených osôb a ochrany chránených osôb,
- e) ochrany predmetov a objektov, ochrany určených objektov,

⁴⁶ Slovník pojmov Ministerstva vnútra dostupný na internetovej adrese <<http://www.minv.sk/?a-z-index&pismo=I>>.

- f) štátnych hmotných rezerv,
- g) dovozu a vývozu vojenského materiálu,
- h) ochrany jadrovej bezpečnosti, bezpečnosti jadrových zariadení, prepravy a ukladania jadrových materiálov a bezpečnosti chemických zariadení a nebezpečných látok pred protiprávnym konaním,
- i) organizácie, foriem, metód a výsledkov činnosti spravodajských služieb, ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov a Národného bezpečnostného úradu a prostriedkov ich utajenia,
- j) používania informačno-technických prostriedkov a informačno-operatívnych prostriedkov a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti,
- k) výskumu, vývoja a výroby zbraňových systémov a zariadení,
- l) vedecko-technických a technologických postupov, výroby, výskumu a vývoja materiálov a technických prostriedkov,
- m) zabezpečenia ochrany a bezpečnosti komunikačných a informačných systémov,
- n) prípravy amnestie udeľovanej prezidentom republiky,
- o) výskumu, vývoja, výroby a používania prostriedkov na ochranu utajovaných skutočností,
- p) medzinárodných rokovaní a ich prípravy vrátane medzinárodných rokovaní o zmluvných dokumentoch, ak to ich povaha vyžaduje, a medzinárodných zmlúv a ich plnenia, ak sa na tom zmluvné strany dohodnú,
- r) rozhodnutí, návrhov, žiadostí a informácií súvisiacich s úkonmi v trestnom konaní, ktoré by mohli ohroziť životy alebo bezpečnosť jednotlivých fyzických osôb alebo by mohli viesť k mareniu trestného konania,
- s) zabezpečovania zahraničnej politiky Slovenskej republiky a vzťahov Slovenskej republiky k ostatným štátom a medzinárodným organizáciám a ochrany zastupiteľských úradov a diplomatických misíí v Slovenskej republike,
- t) vzájomnej spolupráce ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, Slovenskej informačnej služby a Národného bezpečnostného úradu a ich spolupráce s príslušnými službami, zbormi alebo orgánmi cudzej moci,

- u) menovej politiky a peňažného obehu,
- v) dokumentácie týkajúcej sa vynálezov dôležitých pre obranu alebo bezpečnosť štátu alebo pre iný dôležitý záujem podľa § 3 ods. 3 až 6 zákona.

Vedúci vymedzí podľa § 1 tohto nariadenia utajované skutočnosti vznikajúce v právnickej osobe v rámci pôsobnosti ustanovenej podľa osobitného predpisu. Určené utajované skutočnosti vedúci zaraďuje do zoznamu utajovaných skutočností právnickej osoby. Zoznam utajovaných skutočností právnickej osoby vydáva vedúci písomne. Jeho obsahom je konkrétne určenie utajovaných skutočností s príslušným stupňom utajenia podľa § 3 zákona, zaradených do oblastí podľa § 1 tohto nariadenia a odôvodnenie potreby ich označenia príslušným stupňom utajenia. Zoznam utajovaných skutočností právnickej osoby je verejný.

2.5 Ukladanie utajovaných skutočností

Bezpečnostný štandard fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v prílohe vyhlášky č. 336/2004 Z. z. v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 určuje chránené priestory, ktoré sú určené na voľné ukladanie utajovaných skutočností, ktorými sú mobilné, vstavané a komorové trezory.

Úschovné objekty sa hodnotia podľa odolnosti proti skrytému a násilnému vniknutiu. Ak je riziko skrytého vniknutia väčšie ako riziko násilného vniknutia, možno použiť úschovný objekt nižšieho typu v kombinácii so zámkom úschovného objektu vyššieho typu. Tieto objekty zabezpečujú ochranu uložených utajovaných skutočností svojou odolnosťou proti vlámaniu vyjadrenou príslušnou bezpečnostnou triedou podľa normy. Je tiež definované, že ak hmotnosť prázdneho úschovného objektu je do 1 000 kg a úschovný objekt má otvor určený na ukotvenie, musí sa tento ukotviť.

Ak je úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností kryptografickej povahy, musí byť vybavený dvoma zámkami, pričom jeden zo zámkov musí byť mechanický kombinačný a najmenej trojpolohový.

Ak je úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Tajné a vyššieho postúpených Slovenskej republike cudzou mocou, musí byť vybavený dvoma zámkami, z ktorých je najmenej jeden mechanický kombinačný trojpolohový alebo

elektrický kombinačný. Úschovný objekt musí skontrolovať vždy po skončení pracovného času určená oprávnená osoba.

Ak sa utajované skutočnosti ukladajú v komorovom trezore, musí byť komorový trezor vybavený núdzovým osvetlením, zariadením na likvidáciu požiaru a prostriedkami na dovolanie sa pomoci. Vstup do komorového trezoru monitoruje kamerová zostava v rámci uzatvoreného televízneho okruhu (ďalej len CCTV). O certifikáciu komorového trezoru žiada výrobca. Zhoda mechanických vlastností komorového trezoru sa overuje s technickou dokumentáciou počas jeho stavby.

2.6 Ochrana objektu a chráneného priestoru

Vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 315 z 9. mája 2006, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006, v §5 Ochrana objektu a chráneného priestoru definované, že riziko možného ohrozenia utajovaných skutočností v chránenom priestore určuje vedúci po zhodnotení:

- stupňa utajenia utajovaných skutočností,
- množstva utajovaných skutočností,
- požiadavky na obmedzenie počtu oprávnených osôb, ktoré sa majú oboznamovať s utajovanými skutočnosťami,
- potreby oboznamovať sa s utajovanou skutočnosťou v rámci výkonu svojich povinností alebo úloh vlastnými zamestnancami a zamestnancami zabezpečujúcimi fyzickú ochranu, ktorí vzhľadom na svoje oprávnenia a vstupy do chránených priestorov by mohli byť nápomocní vonkajším narušiteľom alebo byť narušiteľmi (napríklad úmyselné poškodzovanie, únik utajovaných informácií, krádež, pasívne alebo aktívne odpočúvanie),
- rizika ohrozenia utajovaných skutočností z hľadiska polohy, umiestnenia a zabezpečenia ochrany objektu a chráneného priestoru, činnosti cudzích spravodajských služieb, záškodníkov, teroristických a zločineckých skupín, technických porúch, rizík vyplývajúcich z činnosti zamestnancov (napríklad nedostatok vedomostí, zábudlivosť, náhoda) a mimoriadnych situácií. Za riziko sa

považujú aj okolité objekty, ktorých havária by mohla ochromiť alebo narušiť bezpečnosť chráneného objektu,

- rizika ohrozenia utajovaných skutočností v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

Vedúci musí taktiež na základe zhodnotenia:

- posúdiť stav zabezpečenia objektu a chráneného priestoru a stav bezpečnostných opatrení v súlade s touto vyhláškou,
- vyhodnotiť zostatkové riziko,
- stanoviť mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností ako malú, strednú alebo veľkú.

Takisto je určená aj manipulácia s utajovanými skutočnosťami a to nasledovne:

Utajované skutočnosti stupňa utajenia *Vyhradené* možno:

- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyradovať alebo inak s nimi manipulovať a tiež vytvárať, zobrazovať, ukladať alebo evidovať na technických prostriedkoch v chránenom priestore alebo
- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyradovať alebo inak s nimi manipulovať v chránenom priestore zabezpečenom mechanickými zábrannými prostriedkami.

Utajované skutočnosti stupňa utajenia *Dôverné* možno:

- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyradovať alebo inak s nimi manipulovať a tiež vytvárať, zobrazovať, ukladať alebo evidovať na technických prostriedkoch v chránenom priestore zabezpečenom podľa požiadaviek bodu 12.3. prílohy vyhlášky alebo
- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyradovať alebo inak s nimi manipulovať v chránenom priestore zabezpečenom mechanickými zábrannými prostriedkami a technickými zabezpečovacími prostriedkami

Utajované skutočnosti stupňa utajenia *Vyhradené* a *Dôverné* možno prijímať, prezeráť, prideľovať a evidovať v objekte mimo chráneného priestoru, ak je zabezpečené, že k utajovaným skutočnostiam nemajú prístup nepovolané osoby.

Utajované skutočnosti stupňa utajenia *Tajné* možno:

- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyrad'ovať alebo inak s nimi manipulovať a tiež vytvárať, zobrazovať, ukladať alebo evidovať na technických prostriedkoch v chránenom priestore zabezpečenom podľa požiadaviek bodu 12.3. prílohy alebo
- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyrad'ovať alebo inak s nimi manipulovať v chránenom priestore zabezpečenom mechanickými zábrannými prostriedkami a technickými zabezpečovacími prostriedkami.

Utajované skutočnosti stupňa utajenia *Prísne tajné* možno:

- vytvárať, zobrazovať, prijímať, evidovať, vyrad'ovať alebo inak s nimi manipulovať,
- vytvárať, zobrazovať alebo evidovať na technických prostriedkoch,
- ukladať na technických prostriedkoch v chránenom priestore zabezpečenom podľa požiadaviek bodu 12.3. prílohy vyhlášky.

Utajované skutočnosti postúpené Slovenskej republike cudzou mocou stupňa utajenia *Vyhradené a Dôverné* možno:

- zobrazovať, prijímať, evidovať alebo inak s nimi manipulovať
- zobrazovať alebo evidovať na technických prostriedkoch v chránenom priestore zabezpečenom mechanickými zábrannými prostriedkami.

Utajované skutočnosti postúpené Slovenskej republike cudzou mocou stupňa utajenia *Tajné a Prísne tajné* možno:

- zobrazovať, prijímať, evidovať alebo inak s nimi manipulovať,
- zobrazovať alebo evidovať na technických prostriedkoch,
- ukladať na technických prostriedkoch v chránenom priestore zabezpečenom podľa požiadaviek bodu 12.3. prílohy vyhlášky.

2.7 Ochrana rokovacích miestností

V dnešnej dobe je pre potencionálneho vyzvedača veľmi ľahké dostať sa k odpočúvaciemu zariadeniu, či nahráť video so skrytou kamerou. Ceny odpočúvacích zariadení, či mini videokamier šli prudko nadol, čím sa takéto nástroje môžu ľahko dostať

takpovediac ku komukoľvek. Šošovka špionážnej kamery môže mať rozmery i 1x1 mm, odpočúvacie zariadenie sa zmestí do škatuľky od zápaliek. Prípadov, keď odpočúvala manželka manžela, muž dal sledovať milenku, vedúci zamestnancov či naopak, je veľmi veľa. Je veľmi ťažké nájsť dobre schované zariadenie, pričom by nás ani len nenapadlo, že sa obeťou stať môže ktokoľvek z našich blízkych, či dokonca aj my sami. Pri objektoch, ktoré bežia pod určitým stupňom utajenia, je zvýšený záujem vyzistiť a narušiť tok informácií, ktoré sú uschovávané, či prerokovávané. Akýkoľvek únik nás môže stať stratu zákazky v konkurenčnom boji, narušenie prvkov krízovej infraštruktúry, či dokonca fungovania štátu.

Odpočúvanie môžeme rozdeliť na *pasívne* a *aktívne*. Pasívne odpočúvanie je únik informácii priamym odpočúvaním s priamym pozorovaním cez plášť alebo technické otvory plášťa. Za aktívne odpočúvanie utajovaných skutočností považujeme činnosť všetkých implantovaných cudzích zariadení, za pomoci ktorých dôjde k úniku informácií.

Pri odhaľovaní nežiaducich odpočúvacích zariadení sa používa detektor nelinearití⁴⁷. Jedná sa o zariadenie, s ktorým sa skenujú predmety a priestor v chránenom objekte. Principiálne sa jedná o anténu detektoru, ktorá vysiela silný signál a detekčná časť prístroja čaká na odozvu odrazenej druhej alebo tretej harmonickej. Prístroj zaznamená všetky predmety, ktoré obsahujú polovodiče alebo elektrické kontakty. Odrazenú vlnu zachytí detektor, ktorý detekuje odhalené zariadenie podľa typu tejto vlny.

Vo vyhláške Národného bezpečnostného úradu č. 315 z 9. mája 2006, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006, v §6 Ochrana rokovacích miestností a prislúchajúcej prílohe sa odporúča rokovaciu miestnosť, v ktorej sa prerokávajú utajované skutočnosti, sa vybavuje minimálnym množstvom zariadení a nábytku, ktoré sa evidujú (vrátane typu a sériového alebo inventárneho čísla). Z miestnosti sa musia vylúčiť všetky technické, záznamové a komunikačné prostriedky ako telefóny, faxy, televízory, rádiá, videorekordéry, počítače,

⁴⁷ DVOŘÁK, Václav. 2011. Odposlechy – defenzivní technika, [cit. 2011-05-02]. Dostupné na internete: < <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10121359557-port/681-odposlechy-defenzivni-technika/video/>>.

monitory a pod., ktoré nie sú nevyhnutne potrebné na prácu s utajovanými skutočnosťami. Pri prostriedkoch ktoré sú nevyhnutne potrebné na prevádzku a zabezpečenie činnosti, musia byť vykonané opatrenia na zabránenie neoprávnenej manipulácie s nimi. Miestnosť sa musí zabezpečiť tak, aby sa v nej nenachádzali zásuvky umožňujúce pripojenie do komunikačných alebo do informačných systémov.

Ochrana rokovacích miestností, v ktorých sa jednorazovo prerokujú utajované skutočnosti stupňa utajenia Dôverné a Vyhradené, sa proti aktívnemu a pasívnemu odpočúvaniu zabezpečuje na základe vyhodnotenia rizík možného ohrozenia utajovaných skutočností.

Rozmnožovať a ničiť utajované skutočnosti všetkých stupňov utajenia vymieňané medzi Slovenskou republikou a cudzou mocou a ostatné utajované skutočnosti stupňa utajenia Prísne tajné možno len v chránenom priestore príslušnej kategórie.

2.8 Bezpečnostné kľúče

Kľúčová služba má na starosti spravovanie a úschovu kľúčov od bezpečnostných úschovných objektov určených na ukladanie utajovaných skutočností, vstupov do chránených priestorov, vstupov do rokovacích miestností, vstupov do objektov.

Bezpečnostné kľúče sa vydávajú zamestnancom na podpis. Vedúci alebo ním určený zamestnanec vedie evidenciu o mieste uloženia všetkých bezpečnostných kľúčov spolu s evidenciou čísla zámku alebo bezpečnostného úschovného objektu, ku ktorému patria. Bezpečnostné kľúče sa po skončení pracovného času ukladajú v bezpečnostnom úschovnom objekte alebo v uzamykateľnej skrinke, ktoré sa musia byť zabezpečené proti neoprávnenej manipulácii. Kópie bezpečnostných kľúčov sa ukladajú u vedúceho alebo ním určeného zamestnanca, ktorý vedie evidenciu bezpečnostných kľúčov spolu s evidenciou čísla zámku alebo bezpečnostného úschovného objektu, ku ktorému patria. Ukladajú sa v obáľkach alebo v iných obaloch, na ktorých sa uvedie, kto je oprávnený kľúč vybrať. Obáľky alebo iné obaly s kópiami bezpečnostných kľúčov sa ukladajú do iného bezpečnostného úschovného objektu ako originály bezpečnostných kľúčov. Do zoznamu o evidencii bezpečnostných kľúčov sa zapisujú i dodatočné kópie bezpečnostných kľúčov. Tieto môžu byť vyhotovené iba na základe písomného súhlasu vedúceho alebo ním určeného zamestnanca.

2.9 Bezpečnostná dokumentácia fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti

V objektoch, ktoré bežia pod utajovaným režimom, musíme veľmi dbať na precízne vypracovanú dokumentáciu. Bezpečnostná dokumentácia fyzickej a objektovej bezpečnosti objektov a chránených priestorov kategórie Tajné a vyššej obsahuje viacero samostatných bodov a pravidiel, ktoré rozoberiem a popíšem samostatne.

2.9.1 Vyhodnotenie rizík

Riziká vyhodnocujeme podľa § 5 ods. 1 a 2 vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006. Túto časť som už bližšie popísal v podkapitole 2.6 Ochrana objektu a chráneného priestoru.

2.9.2 Bezpečnostný plán ochrany objektu

Bezpečnostný plán ochrany objektu obsahuje:

- umiestnenie a opis objektu, tzn. opis hranice objektu, počtu vstupov, opis okolia objektu budov, ak sa objekt skladá z viacerých budov alebo z viacerých podlaží, pripájame počet budov alebo podlaží,
- určenie kategórie a triedy chránených priestorov, ktoré sa v objekte nachádzajú, taktiež opis činností, ktoré sa v nich budú vykonávať,
- určenie hranice objektu a chráneného priestoru. Pridáva sa i opis umiestnenia hranice, opis vstupov, hrúbky stien, rozmerov okien, výšky okien nad úrovňou terénu atď.
- grafické zobrazenie objektu, hranice objektu, chráneného priestoru a hranice chráneného priestoru,
- pre každý chránený priestor spracovanú tabuľku bodového ohodnotenia bezpečnostných opatrení podľa bezpečnostného štandardu.

2.9.3 Technická dokumentácia objektu

Do technickej dokumentácie objektu zahŕňame:

- zoznam a špecifikáciu mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov určených na ochranu objektu a chráneného priestoru,
- pravidlá a pokyny na používanie mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov, návody na ich obsluhu a údržbu, plány kontroly, údržby a overovania funkčnosti, záznamy z vykonaných kontrol mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov. Kontrola funkčnosti mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov sa vykonáva najmenej raz ročne.
- kópie certifikátov mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov,
- záznamy o overení funkčnosti mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov používaných užívateľmi po uplynutí doby platnosti certifikátu typu,
- správy z technických bezpečnostných prehliadok.

2.9.4 Prevádzkový poriadok objektu

Prevádzkový poriadok objektu obsahuje režimové opatrenia uvedené v § 10 ods. 1 písm. a) až i) a spôsob kontroly ich dodržiavania uvedený vo vyhláske Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlásky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006. Túto časť som rozobral v podkapitole 2.2.4 Režimová ochrana.

2.9.5 Pravidlá na výkon fyzickej ochrany objektu

Podľa týchto pravidiel sa riadi strážna služba v objekte so špeciálnym určením. Pravidlá na výkon fyzickej ochrany objektu a chráneného priestoru obsahujú:

- spôsob zabezpečenia fyzickej ochrany objektu a chráneného priestoru,
- pokyny na výkon fyzickej ochrany,
- určenie počtu osôb zabezpečujúcich fyzickú ochranu,
- spôsob kontroly osôb pri vstupe a výstupe a dopravných prostriedkov pri vjazde a výjazde,

- spôsob vykonávania náhodných prehliadok,
- spôsob vykonávania obchôdzok,
- spôsob reakcie na poplachové hlásenia technických prostriedkov,
- spôsob kontroly výkonu fyzickej ochrany.

2.9.6 Krízový plán ochrany objektu

Krízový plán ochrany objektu obsahuje režimové opatrenia uvedené v § 10 ods. 1 písm. j) a k) a spôsob kontroly ich dodržiavania, ktoré som opísal v podkapitole Režimová ochrana, v posledných dvoch bodoch.

2.9.7 Kniha kontrol

Do knihy kontrol sa zapisujú povinné rutinné obchôdzky, stav objektu pri kontrole, zmeny stavu, udalosti, revízie, vyhlásenie poplachu, či inej nezvyčajnej odhalenej činnosti. Zapísané kontroly sú podpísané zamestnancom, vykonávajúcim túto službu.

2.9.8 Knihu návštev chráneného priestoru

Do knihy návštev sa zapisuje každý, kto vstupuje do chráneného priestoru. Kniha návštev obsahuje meno, priezvisko, titul a číslo občianskeho preukazu alebo iného platného dokladu na preukazovanie totožnosti.

Bezpečnostná dokumentácia objektov a chránených priestorov kategórie Vyhradené a Dôverné obsahuje:

- vyhodnotenie rizík podľa § 5 ods. 1 a 2,
- adresu a opis objektu a chráneného priestoru, určenie hranice objektu a chráneného priestoru vrátane opisu jej umiestnenia, vstupov, hrúbky stien, rozmerov okien, výšky okien nad úrovňou terénu a podobne,
- určenie kategórie a triedy chránených priestorov, ktoré sa v objekte nachádzajú, spolu s opisom činností, ktoré sa v nich budú vykonávať,

- pre každý chránený priestor spracovanú tabuľku bodového ohodnotenia bezpečnostných opatrení podľa bezpečnostného štandardu,
- zoznam a špecifikáciu mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov, pravidiel a pokyny na používanie mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov, návody na ich obsluhu a údržbu, plány kontroly, údržby a overovania funkčnosti, záznamy z vykonaných kontrol; kontrola funkčnosti sa vykonáva najmenej raz ročne,
- kópie certifikátov mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov,
- záznamy o overení funkčnosti mechanických zábranných prostriedkov a technických zabezpečovacích prostriedkov používaných užívateľmi po uplynutí doby platnosti certifikátu typu,
- režimové opatrenia podľa § 10 ods. 1 a spôsob kontroly dodržiavania týchto opatrení.

Bezpečnostná dokumentácia sa spracováva tak, aby bola jasná, stručná, prehľadná a výstižná. Ukladá sa u vedúceho alebo ním poverenej osoby. Vedúci zodpovedá za zhodu dokumentácie so skutočným stavom a za oboznámenie zamestnancov v rozsahu nutnom na výkon ich povinností alebo úloh najmenej raz za rok. Aktualizácia bezpečnostnej dokumentácie sa vykonáva po každej zmene majúcej vplyv na jej obsah.

V chránených priestoroch kategórie Vyhradené a Dôverné sa bezpečnostná dokumentácia kontroluje najmenej raz za dva roky, pri chránených priestoroch kategórie Tajné a Prísne tajné jeden rok.

O každej zmene v bezpečnostnej dokumentácii sa vykoná záznam v knihe kontrol a oboznámia sa s ňou zamestnanci v súlade s potrebou oboznámenia sa na výkon svojich povinností alebo úloh.

3 KATEGORIZÁCIA A BODOVÉ HODNOTENIE BEZPEČNOSTNÝCH PRVKOV

Vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 315 z 9. mája 2006, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006 vo svojej prílohe Bezpečnostný štandard fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti rozoberá štandardy bezpečnosti, ich bodové ohodnotenie, následnú kategorizáciu. Z nej si pri bezpečnostnej analýze vieme vypočítať podľa vzorca koeficient a následne porovnať s danými tabuľkovými hodnotami. Ak bodové hodnotenie nie je dostatočné a nespĺňa minimálne požadované kritéria pre konkrétny stupeň ochrany utajovaných skutočností, musíme navýšiť bodový súčet tak, aby sme sa dostali nad spodnú bodovú hranicu.

Bezpečnostný štandard fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti zahŕňa nasledujúce bodovo hodnotené oblasti:

- ukladanie utajovaných skutočností,
- opatrenia ochrany chráneného priestoru,
- opatrenia ochrany objektu,
- kontrola vstupov, náhodné prehliadky a režim návštev,
- fyzická ochrana a elektrický zabezpečovací systém,
- opatrenia vonkajšej ochrany,
- zariadenia na detekciu látok a predmetov,
- zariadenia fyzického ničenia nosičov informácií,
- ochrana rokovacích miestností proti odpočúvaniu utajovaných skutočností,
- fyzická bezpečnosť a objektová bezpečnosť objektov a chránených priestorov, v ktorých sa nachádzajú technické prostriedky a prostriedky a systémy šifrovej ochrany informácií,
- bodové ohodnotenie prvkov fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti,
- minimálne požadované hodnoty ohodnotenia opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti,

- tabuľka bodového ohodnotenia bezpečnostných opatrení v chránenom priestore.

Katéria chráneného priestoru	Bodová hodnota CHP
"Prísne tajné"	4 body
"Tajné"	3 body
"Dôverné"	2 body
"Vyhradené"	1 bod

Tabuľka 2: Katéria chráneného priestoru

3.1 Ukladanie utajovaných skutočností

3.1.1 Úschovné objekty

3.1.1.1 Úschovný objekt typ 4 je

- úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností všetkých stupňov utajenia za predpokladu, že je umiestnený v chránenom priestore triedy I alebo II,
- úschovný objekt spĺňajúci požiadavky bezpečnostnej triedy II alebo vyššej podľa normy, vybavený najmenej zámkom typu 2 podľa bodu 3.1.2.3.,
- úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Prísne tajné postúpených Slovenskej republike cudzou mocou. Tento objekt sa vybaví najmenej jedným mechanickým kombinačným alebo elektrickým kombinačným zámkom typu 4 podľa bodu 3.1.2.1

Má označenie SS₁ a hodnotí sa za 4 body.

Ak sú úschovné objekty vybavené dvoma zámkami, do bodového ohodnotenia sa zaráta len jeden zo zámkov.

3.1.1.2 Úschovný objekt typ 3 je

- úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností všetkých stupňov utajenia za predpokladu, že je umiestnený v chránenom priestore,
- úschovný objekt spĺňajúci požiadavky bezpečnostnej triedy I a je vybavený najmenej zámkom typu 2 podľa bodu 3.1.2.3.

Má označenie SS₁ a hodnotí sa za 3 body.

3.1.1.3 Úschovný objekt typ 2 je

- úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Tajné alebo nižších za predpokladu, že je umiestnený v chránenom priestore,
- úschovný objekt spĺňajúci požiadavky bezpečnostnej triedy 0 podľa normy, vybavený najmenej zámkom typu 2 podľa bodu 3.1.2.3.

Má označenie SS₁ a hodnotí sa za 2 body.

3.1.1.4 Úschovný objekt typ 1 je

- úschovný objekt určený na ukladanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Dôverné alebo nižšieho za predpokladu, že je umiestnený v chránenom priestore,
- úschovný objekt je najmenej uzamykateľná nerozoberateľná plechová skriňa vybavená zámkom typu 1 (bod 3.1.2.4.). Jej špecifikácia sa uvedie v bezpečnostnej dokumentácii fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti.

Má označenie SS₁ a hodnotí sa za 1 bod.

Klasifikácia úschovných objektov	Bodové ohodnotenie SS ₁	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.1.1.1.
Typ 3	3 body	Bod 3.1.1.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.1.1.3.
Typ 1	1 bod	Bod 3.1.1.4.

Tabuľka 3: Úschovné objekty

3.1.2 Zámky úschovných objektov

3.1.2.1 Zámok úschovného objektu typ 4

- zámok poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti odbornému a profesionálnemu vniknutiu, pri ktorom sú využité zvlášť vyvinuté technológie a nástroje, ktoré sú komerčne nedostupné,
- zámok spĺňajúci požiadavky bezpečnostnej triedy C

Má označenie SS₂ a hodnotí sa za 4 body.

3.1.2.2 Zámok úschovného objektu typ 3

- zámok poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti odbornému a profesionálnemu vniknutiu, pri ktorom sú využité zvlášť vyvinuté technológie a nástroje, ktoré sú komerčne dostupné,
- zámok spĺňajúci požiadavky bezpečnostnej triedy B

Má označenie SS₂ a hodnotí sa za 3 body.

3.1.2.3 Zámok úschovného objektu typ 2

- zámok poskytuje určitý stupeň odolnosti proti zručnému narušiteľovi, ktorý má minimálne prostriedky,
- zámok spĺňajúci požiadavky bezpečnostnej triedy A

Má označenie SS₂ a hodnotí sa za 2 body.

3.1.2.4 Zámok úschovného objektu typ 1

- zámok poskytuje odolnosť proti neoprávnenému otvoreniu príležitostným páchatelom,
- zámok typu 1 možno použiť iba na úschovné objekty typu 1.

Má označenie SS₂ a hodnotí sa za 1 bod.

Klasifikácia zámkov úschovných objektov	Bodové ohodnotenie SS ₂	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.1.2.1.
Typ 3	3 body	Bod 3.1.2.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.1.2.3.
Typ 1	1 bod	Bod 3.1.2.4.

Tabuľka 4: Zámky úschovných objektov

Celkové hodnotenie úschovného objektu a jeho zámku: $S_1 = SS_1 \times SS_2$

3.2 Opatrenia ochrany chráneného priestoru

3.2.1 Chránený priestor

Otvory chráneného priestoru sa musia zabezpečiť klasickou ochranou-mechanickými prostriedkami. Zabezpečovať sa musia tie otvory, ktoré presahujú nasledujúce maximálne hodnoty:

Tvar otvoru	Rozmer
Obdĺžnik	400 mm x 250 mm
Elipsa	400 mm x 300 mm
Kruh	priemer 350 mm

Tabuľka 5: Maximálne hodnoty nezabezpečených otvorov chráneného priestoru

Otvory, ktoré sú menšie ako hodnoty uvedené v tabuľke, sa chránia proti neoprávnenému vniknutiu akéhokoľvek pevného materiálu, napr. mriežkou, ktorá sa nepovažuje za mechanický zábranný prostriedok.

Ak je možné jednoducho nazerať z okolitých objektov alebo terénnych nerovností, alebo spodný okraj okna sa nachádza nižšie ako 5,5 m nad terénom, okno sa zabezpečuje prostriedkami na zatienenie alebo zatemnenie.

Časť hranice chráneného priestoru sa vybaví detekčným systémom elektrickej zabezpečovacej signalizácie, ak nie je hranica väčšia ako 25 % hranice chráneného priestoru, ktorá nie je zároveň hranicou objektu.

Pánty na dverách do chráneného priestoru sa umiestňujú z vnútornej strany alebo sú upravené proti neoprávnenému vyveseniu dverí. Rám a upevnenie rámu dverí musia byť také pevné ako samy dvere. Kontrola vstupu sa vykonáva na každom vstupe do chráneného priestoru.

3.2.1.1 Chránený priestor typ 4

- chránený priestor typu 4 poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti narušiteľovi, ktorý používa silu a je vybavený výkonnými prenosnými nástrojmi; hranica chráneného priestoru vykazuje vysoký stupeň odolnosti proti skrytému vniknutiu,
- steny, podlahy a stropy chráneného priestoru zvlášť pevnej stavebnej konštrukcie z plných tehál hrúbky najmenej 300 mm alebo z vystuženého betónu hrúbky

najmenej 150 mm, alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami,

- dvere, uzávery a všetky ich súčasti alebo mreže spĺňajúce požiadavky najmenej triedy odolnosti 4,
- okná a všetky ich súčasti alebo mreže spĺňajúce tiež požiadavky najmenej triedy odolnosti 4
- uzamykacie systémy mechanických zábranných prostriedkov zodpovedajú typu 4 podľa bodu 3.2.2.1.,
- zatienie alebo zatemnenie nepoužívame, ak sa spodný okraj okna alebo otvoru nachádza viac ako 5,5 m nad terénom a nedá sa k nemu jednoducho preniknúť zo strechy, z bleskozvodov, odkvapových rúr, iných stavebných prvkov, terénnych nerovností, zo stromov alebo z iných stavieb,
- ak je chránený priestor určený na voľné ukladanie utajovaných skutočností, má mať minimálny počet okien a iných otvorov. Všetky otvory, ktorých každý rozmer prierezu presahuje 150 mm, sa zabezpečujú oceľovými mrežami najmenej triedy odolnosti 3 zapustenými do steny, s tyčami priemeru najmenej 20 mm vzdialenými od seba 150 mm

Má označenie SS₃ a hodnotí sa za 4 body.

3.2.1.2 *Chránený priestor typ 3*

- chránený priestor poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti narušiteľovi, ktorý je vybavený prenosnými nástrojmi. Hranica chráneného priestoru vykazuje vysoký stupeň odolnosti proti skrytému vniknutiu,
- steny, podlahy a stropy chráneného priestoru zvlášť pevnej stavebnej konštrukcie z plných tehál hrúbky najmenej 150 mm alebo z vystuženého betónu hrúbky najmenej 100 mm, alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami,
- dvere, uzávery a všetky ich súčasti alebo mreže spĺňajúce požiadavky najmenej triedy odolnosti 3

- okná a všetky ich súčasti alebo mreže spĺňajúce požiadavky najmenej triedy odolnosti 3
- ak osobitný predpis vylučuje použitie okien alebo mreží uvedených v písmene, ochrana sa zabezpečí použitím bezpečnostnej fólie certifikovanej úradom a aktívnymi infračervenými závorami alebo mikrovlnnými závorami, prípadne inými obdobnými zariadeniami, ktoré sú súčasťou elektrického zabezpečovacieho systému.
- uzamykacie systémy mechanických zábranných prostriedkov zodpovedajú najmenej typu 3 podľa bodu 3.2.2.2.,

Má označenie SS₃ a hodnotí sa za 3 body.

3.2.1.3 *Chránený priestor typ 2*

- chránený priestor poskytuje odolnosť proti násilnému prieniku, pri ktorom sa použije obmedzený rozsah ručných nástrojov. Hranica chráneného priestoru vykazuje vysoký stupeň odolnosti proti skrytému vniknutiu,
- steny, podlahy a stropy chráneného priestoru pevnej stavebnej konštrukcie z vystuženého betónu hrúbky najmenej 75 mm alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami,
- dvere, uzávery a všetky ich súčasti alebo mreže spĺňajúce požiadavky najmenej triedy odolnosti 2,
- okná a všetky ich súčasti alebo mreže spĺňajúce požiadavky najmenej triedy odolnosti 2. Zasklenia sa chránia bezpečnostnou fóliou certifikovanou úradom alebo aktívnymi infračervenými závorami, alebo mikrovlnnými závorami, prípadne inými obdobnými zariadeniami, ktoré sú súčasťou elektrického zabezpečovacieho systému,
- uzamykacie systémy mechanických zábranných prostriedkov zodpovedajú najmenej typu 2 podľa bodu 3.2.2.3.,

Má označenie SS₃ a hodnotí sa za 2 body.

3.2.1.4 Chránený priestor typ 1

- poskytuje odolnosť proti fyzickému násiliu a proti skrytému vniknutiu, možno ho uzamknúť
- steny, podlahy a stropy chráneného priestoru ľahkej stavebnej konštrukcie (napríklad z pórobetónu, sadrokartónu, priečkových tehál, drevotriesky, plastických tvrdených látok, profilového alebo vlnitého plechu alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami),
- okná, dvere, uzávery a všetky ich súčasti alebo mreže musia poskytnúť rovnaký stupeň odolnosti proti narušiteľovi ako zostávajúce časti hranice chráneného priestoru,
- mechanické zábranné prostriedky, ktoré sú otvárateľné, osadené uzamykacím systémom najviac typu 3 podľa bodu 3.2.2.4.,
- ak je chránený priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Dôverné alebo Tajné, použije sa uzamykací systém najmenej typu 2 podľa bodu 3.2.2.3.,
- ak je chránený priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Tajné, chránený priestor sa zabezpečuje certifikovanými technickými prostriedkami elektrického zabezpečovacieho systému, ktorého spôsob ochrany zodpovedá najmenej typu 2,
- v chránenom priestore sa nemôžu ukladať utajované skutočnosti stupňa utajenia Prísne tajné.

Má označenie SS₃ a hodnotí sa za 1 bod.

Klasifikácia chráneného priestoru	Bodové ohodnotenie SS ₃	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.2.1.1.
Typ 3	3 body	Bod 3.2.1.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.2.1.3.
Typ 1	1 bod	Bod 3.2.1.4.

Tabuľka 6: Chránený priestor

3.2.2 Uzamykacie systémy určené na uzamykanie chránených priestorov

3.2.2.1 Uzamykací systém typ 4

- uzamykací systém poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti odbornému a profesionálnemu vniknutiu, pri ktorom sa využívajú osobitne vyvinuté nástroje a technológie, ktoré sú komerčne nedostupné,
- uzamykací systém a jeho súčasti spĺňajúce požiadavky najmenej triedy odolnosti 4

Má označenie SS₄ a hodnotí sa za 4 body.

3.2.2.2 Uzamykací systém typ 3

- uzamykací systém poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti odbornému a profesionálnemu vniknutiu, pri ktorom sa využívajú osobitne vyvinuté nástroje a technológie, ktoré sú pre profesionálneho zámočníka komerčne dostupné,
- uzamykací systém a jeho súčasti spĺňajúce požiadavky triedy odolnosti 3

Má označenie SS₄ a hodnotí sa za 3 body.

3.2.2.3 Uzamykací systém typ 2

- uzamykací systém poskytuje odolnosť proti zručnému narušiteľovi, ktorý má obmedzený rozsah nástrojov,
- uzamykací systém a jeho súčasti spĺňajúce požiadavky triedy odolnosti 2

Má označenie SS₄ a hodnotí sa za 2 body.

3.2.2.4 Uzamykací systém typ 1

- poskytuje odolnosť proti fyzickému násiliu a skrytému vniknutiu, možno ho uzamykať
- špecifikácia uzamykacieho systému a jeho súčastí sa uvedie v bezpečnostnej dokumentácii fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti

Má označenie SS₄ a hodnotí sa za 1 bod.

Klasifikácia uzamykacích systémov	Bodové ohodnotenie SS ₄	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.2.2.1.
Typ 3	3 body	Bod 3.2.2.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.2.2.3.
Typ 1	1 body	Bod 3.2.2.4.

Tabuľka 7: Uzamykacie systémy

Celkové hodnotenie ochrany chráneného priestoru: $S_2 = SS_3 + SS_4$

3.3 Opatrenia ochrany objektu

3.3.1 Stavebné objekty

3.3.1.1 Objekt typ 4

- poskytuje vysoký stupeň odolnosti proti násilnému vniknutiu, tvorený zvlášť pevnou stavebnou konštrukciou z vystuženého betónu hrúbky najmenej 150 mm alebo z plných tehál hrúbky najmenej 300 mm, alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami,
- mechanické zábranné prostriedky poskytujúce rovnaký stupeň odolnosti proti narušiteľovi ako ostatné časti hranice objektu.

Má označenie S₃ a hodnotí sa za 5 bodov.

3.3.1.2 Objekt typ 3

- poskytuje zvýšený stupeň odolnosti proti násilnému vniknutiu, tvorený pevnou stavebnou konštrukciou z vystuženého betónu hrúbky najmenej 100 mm alebo z plných tehál hrúbky najmenej 150 mm, alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami,
- mechanické zábranné prostriedky poskytujúce rovnaký stupeň odolnosti proti narušiteľovi ako ostatné časti hranice objektu.

Má označenie S₃ a hodnotí sa za 3 body.

3.3.1.3 Objekt typ 2

- poskytuje základný stupeň odolnosti proti násilnému vniknutiu, tvorený stavebnou konštrukciou z vystuženého betónu hrúbky najmenej 75 mm alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami,
- mechanické zábranné prostriedky poskytujúce rovnaký stupeň odolnosti proti narušiteľovi ako ostatné časti hranice objektu.

Má označenie S_3 a hodnotí sa za 2 body.

3.3.1.4 Objekt typ 1

- poskytuje minimálny stupeň odolnosti proti násilnému vniknutiu, tvorený ľahkou stavebnou konštrukciou (napríklad z pórobetónu, priečkových tehál, drevotriesky, plastických tvrdých látok, profilového alebo vlnitého plechu alebo z iného stavebného materiálu s porovnateľnými vlastnosťami),
- mechanické zábranné prostriedky poskytujúce rovnaký stupeň odolnosti proti narušiteľovi ako ostatné časti hranice objektu.

Má označenie S_3 a hodnotí sa za 1 bod.

Klasifikácia objektu	Bodové ohodnotenie S_3	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	5 bodov	Bod 3.3.1.1.
Typ 3	3 body	Bod 3.3.1.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.3.1.3.
Typ 1	1 bod	Bod 3.3.1.4.

Tabuľka 8: Stavebné objekty

Celkové hodnotenie objektu: $S_3 = 5, 3, 2$ alebo 1 bod.

3.4 Kontrola vstupov, náhodné prehliadky a režim návštev

3.4.1 Kontrola vstupu do chráneného priestoru alebo objektu

Kontrola vstupu sa vykonáva na všetkých vstupoch a výstupoch objektu. Kontrola sa vykonáva elektronicky, elektromechanicky, fyzickou ochranou alebo vlastnými určenými zamestnancami. Spôsob zabezpečenia kontroly vstupu musí byť uvedený v

bezpečnostnej dokumentácii. Do výpočtu celkového bodového ohodnotenia sa kontrola vstupu zaratúva len raz. Kontrola vstupu do chráneného priestoru kategórie Tajné alebo vyššej musí spĺňať najmenej požiadavky uvedené v časti 3.4.1.3.

Kontrola vstupu môže byť realizovaná na základe vstupných preukazov. Trvalé vstupné preukazy (identifikačné prvky) umožňujúce vstup do chráneného priestoru bez sprevádzania sa vydávajú osobám, ktoré majú primeranú bezpečnostnú previerku a spĺňajú podmienku vstupu na základe potreby oboznámenia sa na výkon svojich povinností alebo úloh.

Osoba vykonávajúca upratovanie a osoba zabezpečujúca údržbu nesmie vstupovať do chráneného priestoru bez sprievodu. Do chráneného priestoru triedy II môže byť tejto osobe povolený vstup bez sprievodu iba v prípade, ak má primeranú bezpečnostnú previerku a sú prijaté predbežné opatrenia proti nahliadnutiu, vypočutiu a skrytému odpočúvaniu aj pri nevedomom vstupe tejto osoby do chráneného priestoru. Osobu zabezpečujúcu údržbu a opravu technických prostriedkov a prostriedkov šifrovej ochrany v chránenom priestore musí sprevádzať a kontrolovať oprávnená a odborne spôsobilá osoba určená vedúcim.

3.4.1.1 Kontrola vstupu - typ 4

- kontrole vstupu zodpovedá automatický elektrický systém kontroly vstupu vyžadujúci minimálny dohľad,
- elektrický systém kontroly vstupu v kombinácii s priradeným jednoznačným personálnym identifikačným číslom (PIN) alebo biometrickým identifikačným systémom spĺňajúci požiadavky triedy prístupu B a triedy rozpoznania 3 podľa normy,
- výstupný signál vyvedený na stanovište stáleho výkonu strážnej služby alebo vedúcemu, prípadne ním určenej osobe,
- kontrola vstupu doplnená prístupovou celoplošnou bariérou, fyzicky zabraňujúcou neoprávnenému vstupu. Bariéra má znemožniť opakovaný prístup a zabezpečiť režim "jedna transakcia - prechod jednej osoby".

Má označenie SS₆ a hodnotí sa za 4 body.

3.4.1.2 Kontrola vstupu - typ 3

- elektrický systém kontroly vstupu v kombinácii s priradeným jednoznačným personálnym identifikačným číslom (PIN) alebo biometrickým identifikačným systémom spĺňajúci požiadavky triedy prístupu B a triedy rozpoznania 3 podľa normy,
- kontrola vstupu doplnená primeranou bariérou s dohľadom

Má označenie SS₆ a hodnotí sa za 3 body.

3.4.1.3 Kontrola vstupu - typ 2

- kontrola vstupu na základe oprávnenia na vstup podľa jednoznačných identifikačných vstupných preukazov s fotografiou zabezpečovaná prostredníctvom osoby vykonávajúcej fyzickú ochranu alebo
- elektrický systém kontroly vstupu spĺňajúci požiadavky triedy prístupu B a triedy rozpoznania 2 podľa normy, alebo
- kontrola vstupu zabezpečovaná cez uzamykateľné dvere trvalo slúžiacimi oprávnenými osobami s využitím kamerového systému alebo videovrátnika

Má označenie SS₆ a hodnotí sa za 2 body.

3.4.1.4 Kontrola vstupu - typ 1

- kontrola vstupu tvorená uzamykateľnými dverami umožňujúca prístup pomocou prideleného kľúča, kódového nastavenia alebo iného systému vydaného určeným osobám
- kontrolu vstupu možno použiť len na vstupoch do chráneného priestoru kategórie Dôverné alebo nižšej

Má označenie SS₆ a hodnotí sa za 1 bod.

Klasifikácia zabezpečenia vstupov do objektu a chráneného priestoru	Bodové ohodnotenie SS ₆	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.4.1.1.
Typ 3	3 body	Bod 3.4.1.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.4.1.3.
Typ 1	1 bod	Bod 3.4.1.4.

Tabuľka 9: Kontrola vstupov do chráneného priestoru

Vyhľadávka myslí i na **náhodné prehliadky pri vstupe**, ako i na opísanie **režimu návštev**, ktoré sa boduje nasledovne:

3.4.1.5 Náhodné prehliadky realizované

Tieto prehliadky sú realizované ako náhodné vstupné a výstupné prehliadky, ktoré pôsobia preventívne proti neoprávnenej manipulácii s utajovanými skutočnosťami.

Majú označenie SS₁₂ a hodnotia sa za 1 bod.

3.4.1.6 Návštevy sprevádzané

- návštevy sú sprevádzané počas celého pobytu v objekte a chránenom priestore,
- ak návšteva navštívi viacej chránených priestorov v objekte, odovzdáva sa ďalšej sprevádzajúcej osobe vrátane sprievodného dokumentu (priepustky a pod.),
- vedie sa evidencia údajov o návštevách obsahujúca identifikačné údaje návštev (meno, priezvisko, titul a číslo občianskeho preukazu alebo číslo služobného preukazu, alebo číslo cestovného dokladu) a časové údaje o návšteve. Pravidlá sa stanovujú v bezpečnostnej dokumentácii chráneného objektu.

Majú označenie SS₇ a hodnotia sa za 2 body.

3.4.1.7 Návštevy nesprevádzané, označené

- návštevy bez sprevádzania sa povoľujú v objekte v prípade, ak nevstupujú do chráneného priestoru,
- návšteva musí byť viditeľne označená počas celého pobytu v objekte,

- vedie sa evidencia údajov o návštevách obsahujúca identifikačné údaje návštev (meno, priezvisko, titul a číslo občianskeho preukazu alebo číslo služobného preukazu, alebo číslo cestovného dokladu) a časové údaje o návšteve. Pravidlá sa taktiež stanovia v bezpečnostnej dokumentácii.

Majú označenie SS₇ a hodnotia sa za 1 bod.

Klasifikácia režimu návštev	Bodové ohodnotenie SS ₇	Bezpečnostné štandardy
Návštevy sprevádzané	2 body	Bod 3.4.1.6
Návštevy nesprevádzané, označené	1 bod	Bod 3.4.1.7
Návštevy nesprevádzané	0 bodov	-

Tabuľka 10: Návštevy v objekte

Celkové hodnotenie kontroly vstupov a režimu návštev: $S_4 = SS_6 + SS_7$

3.5 Fyzická ochrana a elektrický zabezpečovací systém

3.5.1 Fyzická ochrana

3.5.1.1 Fyzická ochrana - typ 5

- fyzická ochrana sa vykonáva príslušníkmi ozbrojených bezpečnostných zborov alebo príslušníkmi ozbrojených zborov, alebo príslušníkmi ozbrojených síl Slovenskej republiky,
- fyzická ochrana sa vykonáva obchôdzkami vnútri objektu. Prvá obchôdzka sa vykonáva bezprostredne po skončení pracovného času, pričom sa skontroluje uzatvorenie okien a dverí a zároveň sa identifikuje personál pracujúci v chránenom priestore po skončení pracovného času,
- na stanovišti stáleho výkonu služby fyzickej ochrany sa zabezpečí nepretržitá prítomnosť najmenej jedného člena fyzickej ochrany.

Majú označenie SS₈ a hodnotia sa za 5 bodov.

3.5.1.2 Fyzická ochrana - typ 4

- fyzická ochrana sa vykonáva príslušníkmi ozbrojených bezpečnostných zborov alebo príslušníkmi ozbrojených zborov, alebo príslušníkmi ozbrojených síl Slovenskej republiky, alebo trvalo prítomnými ozbrojenými vlastnými zamestnancami,
- fyzická ochrana osobami sa vykonáva obchôdzkami vnútri objektu,
- na stanovišti stáleho výkonu služby fyzickej ochrany sa zabezpečí nepretržitá prítomnosť najmenej jedného člena fyzickej ochrany.

Majú označenie SS₈ a hodnotia sa za 4 body.

3.5.1.3 Fyzická ochrana - typ 3

- fyzická ochrana sa vykonáva obchôdzkami zvonku objektu,
- na stanovišti stáleho výkonu služby fyzickej ochrany sa zabezpečí nepretržitá prítomnosť najmenej jedného člena fyzickej ochrany.

Majú označenie SS₈ a hodnotia sa za 3 body.

3.5.1.4 Fyzická ochrana - typ 2

- fyzická ochrana nevyžaduje obchôdzky, vykonáva sa spôsobom miestnej ochrany s využitím nepretržite prítomných osôb,
- v prípade potreby sa privolá pomoc osobami zabezpečujúcimi fyzickú ochranu, napríklad sa privolá pomoc príslušníkov ozbrojených zložiek, zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb alebo vyškolených zamestnancov prevádzkovateľa objektu.

Majú označenie SS₈ a hodnotia sa za 2 body.

3.5.1.5 Fyzická ochrana - typ 1

Fyzická ochrana je zabezpečená kontrolou hranice objektu predovšetkým mimo normálneho pracovného času, v noci a počas dní pracovného voľna a pracovného pokoja.

Majú označenie SS₈ a hodnotia sa za 1 bod.

Klasifikácia fyzickej ochrany	Bodové ohodnotenie SS ₈	Bezpečnostné štandardy
Typ 5	5 bodov	Bod 3.5.1.1.
Typ 4	4 body	Bod 3.5.1.2.
Typ 3	3 body	Bod 3.5.1.3.
Typ 2	2 body	Bod 3.5.1.4.
Typ 1	1 bod	Bod 3.5.1.5.

Tabuľka 11: Fyzická ochrana

3.5.2 Elektrický zabezpečovací systém

Tento oddiel hodnotí technickú úroveň prostriedkov EZS, ktorá je daná najnižším typom použitých technických prostriedkov EZS.

3.5.2.1 Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 4

Patria sem prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 4- "vysoké riziko" podľa normy.

Majú označenie SS₉₁ a hodnotia sa za 4 body.

3.5.2.2 Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 3

Patria sem prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 4- "stredné až vysoké riziko" podľa normy.

Majú označenie SS₉₁ a hodnotia sa za 3 body.

3.5.2.3 Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 2

Patria sem prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 4- "nízke až stredné" podľa normy.

Majú označenie SS₉₁ a hodnotia sa za 2 body.

3.5.2.4 Technická úroveň prostriedkov EZS - typ 1

Patria sem prvky EZS spĺňajúce požiadavky pre stupeň zabezpečenia 4- "nízke riziko" podľa normy.

Majú označenie SS₉₁ a hodnotia sa za 1 body.

Klasifikácia technickej úrovne prostriedkov EZS	Bodové ohodnotenie SS ₉₁	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.5.2.1
Typ 3	3 body	Bod 3.5.2.2.
Typ 2	2 body	Bod 3.5.2.3.
Typ 1	1 bod	Bod 3.5.2.4.

Tabuľka 12: Technická úroveň prostriedkov EZS

3.5.2.5 EZS- typ 4

- EZS zabezpečujúci priestorovú a plnú plášťovú ochranu chráneného priestoru, pričom plná plášťová ochrana sa realizuje detekciou otvorenia okien, dverí, uzáverov otvorov chráneného priestoru a detekciou deštrukcie sklenej výplne mechanických zábranných prostriedkov,
- tiesňový systém splňujúci požiadavky normy,
- predmetová ochrana úschovných objektov,
- inštalovaná kamerová zostava monitorujúca vstup do chráneného priestoru, pričom systém EZS a kamerová zostava majú byť od seba navzájom funkčne nezávislé,
- ak je v chránenom priestore trvalo prítomná oprávnená osoba a je nainštalovaný tiesňový systém.

Bodové ohodnotenie SS₉₂ = 4 body.

3.5.2.6 EZS- typ 3

EZS zabezpečujúci priestorovú a plnú plášťovú ochranu chráneného priestoru, pričom plná plášťová ochrana sa realizuje detekciou otvorenia okien, dverí, uzáverov otvorov chráneného priestoru a detekciou deštrukcie sklenej výplne mechanických zábranných prostriedkov.

Bodové ohodnotenie SS₉₂ sú 3 body.

3.5.2.7 EZS- typ 2

EZS zabezpečujúci priestorovú ochranu chráneného priestoru a plášťovú ochranu realizovanú formou zabezpečenia okien, dverí a uzáverov otvorov chráneného priestoru. Ak sa spodný okraj okna alebo otvoru nachádza nad úrovňou 5,5 m od terénu a nedá sa k nemu jednoducho preniknúť zo strechy, z bleskozvodov, odkvapových rúr alebo iných stavebných prvkov, terénnych nerovností, stromov alebo z iných stavieb, nepožaduje sa priestorová ochrana alebo plášťová ochrana.

Bodové ohodnotenie SS_{92} sú 2 body.

3.5.2.8 EZS- typ 1

V tomto type je EZS zabezpečujúci priestorovú ochranu chráneného priestoru, výstupný poplachový signál EZS môže byť vyvedený aj prostredníctvom akustického hlásiča tak, aby bola signalizácia pozorovateľná z verejne prístupných miest.

Bodové ohodnotenie SS_{92} sú 2 body.

Klasifikácia spôsobu ochrany prostriedkami EZS	Bodové ohodnotenie SS_{92}	Bezpečnostné štandardy
Typ 4	4 body	Bod 3.5.2.5.
Typ 3	3 body	Bod 3.5.2.6.
Typ 2	2 body	Bod 3.5.2.7.
Typ 1	1 bod	Bod 3.5.2.8.

Tabuľka 13: Spôsob ochrany prostriedkami EZS

$SS_9 = (SS_{91} + SS_{92}) \times K/2$, kde K je inštalačný koeficient, ktorý sa stanoví:

$K = SS_{92}/CHP$. CHP je bodová hodnota z tabuľky 2: Kategória chráneného priestoru.

Medzivýsledok SS_9 sa zaokrúhľuje na celé číslo. Najvyššia hodnota, ktorú môže SS_9 nadobudnúť, je 4 body. Celkové hodnotenie fyzickej ochrany a elektrického zabezpečovacieho systému: $S_5 = SS_8 + SS_9$.

3.6 Opatrenia vonkajšej ochrany

Opatrenia vonkajšej ochrany objektov sa vykonávajú ako komplexný systém na ochranu hranice objektu, vstupov do objektu, núdzových východov z objektu a uzáverov otvorov.

3.6.1 Bariéry

V nasledujúcej podkapitole uvediem bodové hodnotenie a vlastnosti bariér, podľa ktorých sa delia pre jednotlivé typy.

3.6.1.1 Bariéra - typ 5

- taká bariéra, ktorej najmenšia celková výška bariéry je 2 850 mm,
- horná časť bariéry opatrená obojstrannými šikmými vzperami vyčnievajúcimi obojstranne pod uhlom 45° s dĺžkou najmenej 400 mm, doplnenými drôtom s oceľovými hrotmi po celej dĺžke,
- spodná časť je doplnená zábranou proti podhrabaniu,

Bariéra je doplnená perimetrickým detekčným systémom a kamerovou zostavou a medzi bariérou a hranicou objektu je ponechaný 25-metrový kontrolovateľný priestor.

Je hodnotená za $SS_{10} = 5$ bodov.

3.6.1.2 Bariéra - typ 4

- taká bariéra, ktorej najmenšia celková výška bariéry je 2 500 mm,
- horná časť bariéry opatrená obojstrannými šikmými vzperami vyčnievajúcimi obojstranne pod uhlom 45° s dĺžkou najmenej 400 mm, doplnenými drôtom s oceľovými hrotmi po celej dĺžke,
- spodná časť je doplnená zábranou proti podhrabaniu,

Bariéra je doplnená perimetrickým detekčným systémom a kamerovou zostavou a medzi bariérou a hranicou objektu je ponechaný 25-metrový kontrolovateľný priestor.

Je hodnotená za $SS_{10} = 4$ body.

3.6.1.3 Bariéra - typ 3

- taká bariéra, ktorej najmenšia celková výška bariéry 2 150 mm, horná a spodná časť bariéry zabezpečená ochranou proti prekonaniu prelezením alebo podlezením,
- má bariéra a hranica objektu ponechaný kontrolovateľný priestor,
- je bariéra doplnená perimetrickým detekčným systémom alebo kamerovou zostavou.

Je hodnotená za $SS_{10} = 3$ body.

3.6.1.4 Bariéra - typ 2

- taká bariéra, ktorej najmenšia celková výška bariéry 1 800 mm vytvárajúca prekážku proti pokusu o prekonanie prelezením a proti prieniku prielomom a
- medzi bariérou a hranicou objektu ponechaný kontrolovateľný priestor.

Je hodnotená za $SS_{10} = 2$ body.

3.6.1.5 Bariéra - typ 1

Sem patria bariéry menšie ako typ 2.

Je hodnotená za $SS_{10} = 1$ bod

Ostatné typy bariér, ako i vonkajší plášť budovy, sú bodovo nehodnotené. Ak je bariéra po celom obvode totožná s hranicou objektu, $SS_{10} = 0$ bodov.

Klasifikácia bariér	Bodová hodnota SS_{10}	Bezpečnostné štandardy
Typ 5	5 bodov	Bod 3.6.1.1.
Typ 4	4 body	Bod 3.6.1.2.
Typ 3	3 body	Bod 3.6.1.3.
Typ 2	2 body	Bod 3.6.1.4.
Typ 1	1 body	Bod 3.6.1.5.

Tabuľka 14: Bariéry

3.6.2 Kontrola vstupu na vstupoch bariéry

Ak je kontrola vstupu realizovaná na všetkých vstupoch bariéry podľa bodu 3.4.1. Spôsob zabezpečenia kontroly sa uvedie v bezpečnostnej dokumentácii fyzickej a objektovej bezpečnosti.

Je hodnotená za $SS_{11} = 1$ bod

3.6.3 Perimetrický detekčný systém

Perimetrický detekčný systém sa používa na zvýšenie úrovne vonkajšej ochrany a môže byť nainštalovaný skryte alebo viditeľne. Používa sa ako prvok s odradzujúcim účinkom. Výstupný signál z perimetrického detekčného systému sa vyvedie na stanovište stáleho výkonu služby fyzickej ochrany alebo vedúcemu, prípadne ním určenej osobe. Keďže je perimetrický detekčný systém náchylný k falošným poplachovým stavom, odporúča sa doplniť ho o ďalší kontrolný systém, napr. o kamerovú zostavu, ktorého bodové ohodnotenie sa zaráta zvlášť.

Ak je realizovaný, hodnotí sa za $SS_{13} = 1$ bod

3.6.4 Bezpečnostné osvetlenie

Bezpečnostné osvetlenie je inštalované ako podpora vonkajšej ochrany s odradzujúcim účinkom proti potenciálnemu narušiteľovi.

Ak je realizované, hodnotí sa za $SS_{14} = 1$ bod

3.6.5 Kamerová zostava

Kamerová zostava je inštalovaná na účely rozpoznávania alebo detekcie osôb podľa normy. Ak je kamerová zostava použitá na vonkajšiu ochranu hranice objektu a hranica objektu nie je totožná s hranicou chráneného priestoru, nepodlieha certifikácii.

Ak je realizovaná, hodnotí sa za $SS_{15} = 1$ bod.

Celkové hodnotenie opatrení vonkajšej ochrany sa vypočíta nasledovne:

$$S_6 = (SS_{10} \times SS_{11}) + SS_{12} + SS_{13} + SS_{14} + SS_{15}$$

3.7 Minimálne požadované hodnoty ohodnotenia opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti

3.7.1 Minimálne požadované hodnoty ohodnotenia opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti priestorov určených na ukladanie utajovaných skutočností

Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "PT"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: $(S_1) + (S_2) + (S_3)$	10	11	13
Povinné: $(S_4) + (S_5)$ ⁴⁸	6	7	7
Nepovinné: (S_6) a zvýšenie opatrení S_1 až S_5	5	6	6
Celkový výsledok	21	24	26

Tabuľka 15: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "PT"

Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "T"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: $(S_1) + (S_2) + (S_3)$	8	9	10
Povinné: $(S_4) + (S_5)$ ⁴⁹	4	5	5
Nepovinné: (S_6) a zvýšenie opatrení S_1 až S_5	5	6	6
Celkový výsledok	17	20	21

Tabuľka 16: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "T"

Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "D"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: $(S_1) + (S_2) + (S_3)$	7	8	10
Povinné: $(S_4) + (S_5)$	3	4	4
Nepovinné: (S_6) a zvýšenie opatrení S_1 až S_5	2	4	3
Celkový výsledok	12	16	17

Tabuľka 17: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "D"

⁴⁸ Výsledná hodnota S_5 musí dosiahnuť aspoň 4 body

⁴⁹ Výsledná hodnota S_5 musí dosiahnuť aspoň 3 body

Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "V"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: (S ₁) + (S ₂) + (S ₃)	3	3	3
Nepovinné: (S ₄ + S ₅ + S ₆ a zvýšenie opatrení S ₁ až S ₃)	0	1	2
Celkový výsledok	3	4	5

Tabuľka 18: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "V"

3.7.2 Minimálne požadované hodnoty opatrení fyzickej a objektovej bezpečnosti priestorov určených na ukladanie utajovaných skutočností postúpených Slovenskej republike cudzou mocou

Bezpečnostné opatrenia	Bodové hodnotenie opatrení pre jednotlivé stupne utajovaných skutočností		
	"PT"	"T"	"D"
Povinné: (S ₁) + (S ₂) + (S ₃)	22	11	10
Povinné: (S ₄) + (S ₅)	7 ⁵⁰	5 ⁵¹	4
Nepovinné: (S ₆ a zvýšenie opatrení S ₁ až S ₅)	6	6	3
Celkový výsledok	35	22	17

Tabuľka 19: Bezpečnostné opatrenia

⁵⁰ hodnota SS8 a SS9 musí dosiahnuť minimálne 2 body a fyzická ochrana je realizovaná v zmysle § 9 vyhlášky

⁵¹ hodnota SS8 a SS9 musí dosiahnuť minimálne 1 bod a fyzická ochrana je realizovaná v zmysle § 9 vyhlášky

3.7.3 Minimálne požadované hodnoty ohodnotenia opatrení fyzickej a objektovej bezpečnosti chránených priestorov určených na manipuláciu s utajovanými skutočnosťami alebo na ich ukladanie na technických prostriedkoch

Chránený priestor kategórie "PT"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: (S2) + (S3)	6	6	7
Povinné: (S4) + (S5) ⁵²	6	7	7
Nepovinné: (S6 a zvýšenie opatrení S2 až S5)	3	4	4
Celkový výsledok	15	17	18

Tabuľka 20: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „PT“

Chránený priestor kategórie "T"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: (S2) + (S3)	5	5	6
Povinné: (S4) + (S5) ⁵³	4	5	5
Nepovinné: (S6 a zvýšenie opatrení S2 až S5)	3	4	4
Celkový výsledok	12	14	15

Tabuľka 21: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „T“

Chránený priestor kategórie "D"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: (S2) + (S3)	4	4	5
Povinné: (S4) + (S5) ⁵⁴	2	3	3
Nepovinné: (S6 a zvýšenie opatrení S2 až S5)	2	3	3
Celkový výsledok	8	10	11

Tabuľka 22: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „D“

⁵² Hodnota S5 musí dosiahnuť minimálne 4 body

⁵³ Hodnota S5 musí dosiahnuť minimálne 3 body

⁵⁴ Hodnota S5 musí dosiahnuť minimálne 1 bod

Chránený priestor kategórie "V"	Miera rizika		
	Malá	Stredná	Veľká
Povinné: (S2) + (S3)	3	3	3
Nepovinné: (S4 + S5 + S6 a zvýšenie opatrení S2 až S3)	0	1	2
Celkový výsledok	3	4	5

Tabuľka 23: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „V“

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

4 KONCEPCIA OCHRANY OBJEKTU SO ŠPECIÁLNYM URČENÍM

Objektom so špeciálnym určením vymedzujeme koncepciu ochrany, ako i vypracovávanie bezpečnostnej analýzy so zreteľom na typ a priradenie určitého bezpečnostného stupňa ochrany. Ako rozhodujúce faktory berieme v úvahu:

- druh a význam jeho dôležitosti,
- celkovú stavebnú štruktúru objektu,
- reálnosť jeho využitia,
- v neposlednom rade typ a využitie metód ochrany, potrebných pre celkové zabezpečenie objektu.

V praxi sa môžeme stretnúť s dvoma typmi objektov:

- objekty bez akéhokoľvek nainštalovaného bezpečnostného systému, alebo sieťou ochrán
- objekty so zabudovaným bezpečnostným systémom, alebo sieťou ochrán

Objekty bez akéhokoľvek nainštalovaného bezpečnostného systému, alebo sieťou ochrán sú najčastejšie novopostavené budovy, či stavebné komplexy. Pri tomto type zabezpečovania musíme vypracovať kompletnú bezpečnostnú dokumentáciu, nemôžeme sa oprieť o stávajúcu, v ktorej môžu byť odstránené rôzne vplyvy a riziká, na ktoré sa časom prišlo a operatívne sa implementovala náprava.

Objekty, ktoré slúžili i v minulosti pre špeciálne určenie, majú zabudovaný bezpečnostný systém, alebo systém ochrán, pri prerábaní, renovácií a následnom vypracovaní kompletnej dokumentácie môžeme použiť, alebo čiastočne prerobiť stávajúci bezpečnostný systém. Vo vypracovaní môžeme zohľadniť i špecifické hrozby, na ktoré sa prišlo počas predchádzajúcej správy objektu.

Pred samotným začatím budovania ochrany v podobe zabezpečovacieho systému, je potrebné prehodnotiť význam stavby i z hľadiska dostavby, alebo modernizácie, či zlepšenie už použitých prvkov, nakoľko takto môžeme ušetriť nemalé finančné prostriedky.

Konkretizáciu takto stanovenej koncepcie stanovuje projektant bezpečnostného systému na základe bezpečnostnej analýzy objektu. Na spracovávaní sa podieľajú:

- projektanti zabezpečovacieho systému
- vedúci ochrany objektu
- zástupca organizácie, ktorá je užívateľom objektu (správca objektu)
- PZ SR, OS SR, SBS, či iné zložky (podľa typu určenia objektu)

Pri veľkom objekte sa vypracuje úradný projekt zabezpečovacieho systému a až po jeho schválení sa spracuje projekt skutočný. Pri menších objektoch sa projekt vypracováva jednostupňovo.

Projektovú činnosť môžeme rozdeliť do niekoľkých etáp nasledovne:

- vypracovanie bezpečnostnej analýzy objektu so špeciálnym určením
- spracovanie alternatív ideového projektu
- optimalizovanie alternatív ideového projektu
- optimalizovanie foriem ideového projektu
- vypracovanie finálneho projektu

4.1 Bezpečnostná analýza objektu

„Bezpečnostná analýza objektu predstavuje rozsiahlu analyticko- syntetickú činnosť pred prijatím rozhodnutia o ochrane objektu a jeho realizácii, posúdenie účinnosti a efektívnosti všetkých existujúcich metód ochrany a vypracovania podkladov pre projektovanie zabezpečovacieho systému.“⁵⁵

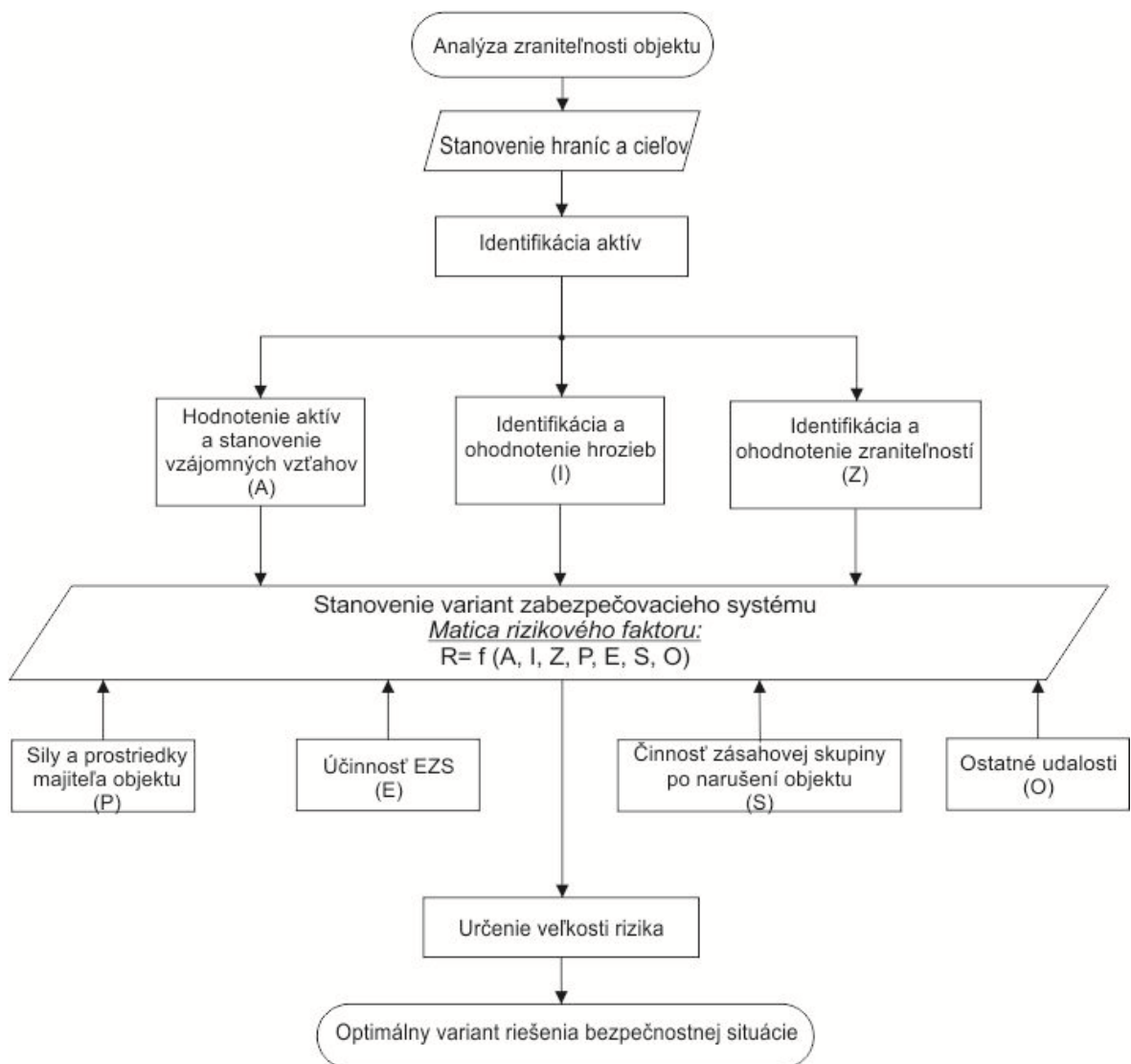
Realizácia projektu je veľmi nákladná vec, preto je treba si určiť, čo všetko budeme chrániť, akým spôsobom to zabezpečíme, tiež i prostriedky a metódy, ktoré nasadíme. Je treba prihliadať na rozsah a veľkosť kompetencií, ktoré bude mať obsluha systému, ako i údržba, tak i odkiaľ bude organizovaný a kadiaľ vykonávaný zákrok, v prípade

⁵⁵ MIKOLAJ, J. et al. Terminológia bezpečnostného manažmentu

napadnutia objektu. Pomer nasadenia jednotlivých druhov ochrán, je daný konkrétnymi požiadavkami na chránený objekt a vyplýva z analýzy rizík. Práve z tohto dôvodu je veľmi časté delenie analýzy na menšie celky, ktoré rozpracovávajú len konkrétne určený úsek, z ktorých sa neskôr vyskladá celý koncept.

Ako som už spomínal, štruktúra analýzy sa skladá z viacerých subjektov, ako:

- **Popis objektu-** v tejto časti je zahrnuté vypracovanie stavebnej dokumentácie, celkový popis a určenie dislokácie chráneného objektu a vyhodnotenie stávajúceho stavu klasickej ochrany chráneného objektu.
- **Zoznam nebezpečenstiev a ich popis-** v tejto časti sú opísané ciele ochrany, popis vonkajších a vnútorných nebezpečenstiev, popis ďalších nebezpečenstiev, ako úmyselné konanie, sabotáž, nedbanlivosť,...
- **Spôsoby možného napadnutia-** v tejto časti sú popísané všetky alternatívy ohrozenia objektu a spôsobov napadnutia. Môžeme ju rozdeliť na možné napadnutie zvonka- po pracovnej dobe, napríklad krádež, alebo napadnutie zvnútra- cez pracovnú dobu, krádež zamestnancami, kopírovanie,...
- **prehľad zraniteľných miest-** tejto časti musí mať spracovávateľ dokonalú miestnu znalosť chráneného objektu a jeho okolia. Na základe určenia predpokladaných spôsobov napadnutia a čiastkových analýz môžeme určiť zraniteľné miesta objektu. Spracovávajú sa tu čiastkové analýzy ako kriminologická, technologická, personálna, ekonomická, informačná, požiarňa, analýza bezpečnosti pri práci, obranná analýza, analýza utajovaných skutočností...
- **vonkajšie vplyvy-** táto časť obsahuje popis udalostí a javov, ktoré môžu pozitívne i negatívne vplývať na zabezpečenie objektu.

Obrázok 2: Bezpečnostná analýza chráneného objektu

Celkovú tvorbu bezpečnostnej analýzy objektu so špeciálnym určením môžeme vidieť na obrázku č. 2, Bezpečnostná analýza chráneného objektu. Analyticky je tu popísaný proces jej tvorby krok za krokom a načrtnuté vstupujúce entity. Pri analýze zraniteľnosti objektu si ako prvé vytýčíme hranice a ciele, ktoré chceme dosiahnuť. Po stanovení cieľov (aký objekt zabezpečenia to bude, čo sa bude v ňom uchovávať, na čo bude slúžiť, pod akým stupňom utajenia bude bežať...), si identifikujeme aktíva. Aktívum je všetko, čo má pre organizáciu určitú hodnotu. Za aktíva sa považujú napríklad:

- fyzické aktíva (napr. počítačový hardware, komunikačné prostriedky, výrobné prostriedky, budovy, čiže do tejto skupiny môžeme zahrnúť všetky hnutelnosti a nehnuteľnosti, ktoré sú hmotného charakteru a predstavujú pre nás určitú hodnotu),

- informácie a dáta
- software
- know- how
- ľudské zdroje
- nehmotné hodnoty (napr. abstraktná hodnota spoločnosti, dobré meno na trhu,...)⁵⁶

Ďalej som v tomto vývojovom diagrame vymedzil sedem zložiek, ktoré sa viac, či menej podieľajú na stanovovaní variant zabezpečovacieho systému, ako napr. ich hodnotenie a stanovenie vzájomných vzťahov, identifikácia a ohodnotenie hrozieb, identifikácia a ohodnotenie zraniteľností, sily a prostriedky, účinnosť zabezpečovacieho systému, činnosť zásahovej skupiny, ktorá upravuje neželaný stav do normálu a ostatné udalosti, ktoré môžu vplyvať na zabezpečenie objektu. Všetky tieto faktory môžeme zhrnúť do matice rizikového faktoru, ktorá nám určuje mieru rizika pre konkrétny objekt. Po zhodnotení vzájomných stavov, hrozieb a faktorov, ktoré nám vstupujú do modelu, určíme optimálny variant riešenia bezpečnostnej situácie pre chránený objekt.

4.2 Projektovanie zabezpečovacieho systému

Projektovanie zabezpečovacieho systému pre objekt so špeciálnym určením sa môže začať po pripravení výstupov z predprojektovej prípravy a vyhodnotenia záverov z bezpečnostnej analýzy.

Projektovú činnosť môžeme vo všeobecnosti rozdeliť do štyroch etáp:

- 1) etapa bezpečnostnej analýzy objektu ochrany
- 2) etapa spracovania alternatív ideového projektu
- 3) etapa optimalizácie alternatív ideového projektu
- 4) etapa spracovania skutočného projektu.

⁵⁶ LOVEČEK, Tomáš. 2006. Bezpečnostná IT politika ako jeden zo základných dokumentov organizácie.

Pre projektovanie zabezpečovacieho systému, napr. pre objekty ministerstva vnútra a ministerstvo obrany sa vyhotovujú tiež tieto základné dokumenty:

- bezpečnostné posudzovanie objektu
- topografia stráženého objektu
- režimová štúdia objektu.

Projekty EZS sa spracovávajú podľa všeobecne záväzných platných smerníc pre projektovú činnosť. Súčasťou každého projektu EZS je:

- technická správa
- schéma káblových rozvodov
- svorkové schémy zabezpečovacích slučiek
- popis zabezpečovacích slučiek
- finančné prostriedky potrebné na výstavbu.

Každý objekt, pre ktorý sa navrhuje projekt zabezpečenia, musí mať spracované skutočnosti, ktoré určuje vedúci ochrany objektu alebo ním poverený pracovník ochrany objektu. Spravidla sa jedná o nasledujúce body:

- aby sa dodržali potrebné postupy pre koncepciu zabezpečovacieho systému tej kategórie, ktorej náleží zaradenie objektu,
- ako je signalizovaný poplach a kam je vyvedený poplašný signál,
- do akej miery je zaistená samoochrana systému EZS (napr. antimasking, protisabotážne slučky,...),
- či je zachovaná prehľadnosť zabezpečovacích slučiek, z hľadiska ľahšej identifikácie miesta v zastreženom objekte,
- akým spôsobom je vedená organizácia zákroku po vyhlásení poplachu,
- či predpokladaný režim prevádzky systému EZS zodpovedá organizačnému režimu chráneného objektu,
- zameria sa i na spôsob a rozsah kontroly pohyblivej fyzickej ochrany objektu,

- či náhradné zdroje elektrickej energie zaistia prevádzku systému pri výpadku dodávky elektrickej energie aspoň na 48 hodín.

Pred samotnou výstavbou zabezpečovacieho systému je nutné vykonať činnosti, ktoré stanovuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon voláme stavebný zákon a upravuje činnosti, bez splnenia ktorých by nebolo možné začať s výstavbou a montážou zabezpečovacích prvkov.

Územné rozhodnutie určuje veľkosť a umiestnenie stavby, resp. zabezpečovacieho systému. Určuje postup a podmienky napojenia na inžinierske siete (vodovod, plyn, električka a kanalizácia) a iné podmienky vyplývajúce zo zákona a stanovísk orgánov štátnej správy a účastníkov konania.

Ak schválenie územného rozhodnutia prebehne v poriadku, môžeme podať návrh na vydanie stavebného povolenia. **V stavebnom povolení** sa posudzuje úplnosť a správnosť údajov, projektová dokumentácia a ostatné podmienky, ktoré sú určené v rozhodnutí o umiestnení stavby. Ak sú dodržané všetky podmienky územného rozhodnutia, príslušné technické normy a ďalšie právne predpisy, stavebný úrad vydá stavebné povolenie do 30 dní od podania návrhu a realizácia stavby sa môže začať.

Po ukončení stavby musí stavebník požiadať o vydanie **kolaudačného rozhodnutia**. V tomto rozhodnutí stavebný úrad skúma, či bola stavba realizovaná v súlade s platnou legislatívou a podľa schválenej projektovej dokumentácie. Ku kolaudácii sa musí doložiť geometrický plán na zameranie stavby, certifikáty a platné osvedčenia od spôsobilých technických zariadení, certifikáty zabudovaných materiálov a ďalšie. Ak je stavba dokončená a sú splnené všetky zákonné povinnosti, stavebný úrad vydá kolaudačné rozhodnutie.

V špecifikácii o dodávke ďalších služieb býva zahrnuté plnenie podmienok s náležitou pre daný objekt, čo znamená plnenie bezpečnostných kritérií pri ochrane informácií a utajovaných skutočností, špeciálne režimové opatrenia, možnosti údržby, atď.

Osobu, ktorá je poverená dbať na bezpečnosť a riadne uskutočňovanie stavby voláme stavebný dozor. Táto osoba je poverená sledovať spôsob a postup uskutočňovania stavby tak, aby sa zaručila bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, aby bola zaručená riadna inštalácia a prevádzka technického vybavenia na stavbe, odborné ukladanie stavebných

výrobkov a hmôt, vhodnosť ich použitia a odborné ukladanie strojov a zariadení. Sleduje tiež vedenie stavebného denníka. Osoba, v podobe stavebného dozoru zodpovedá za súlad priestorovej polohy s dokumentáciou stavby, za dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu a spoluzodpovedá za dodržanie podmienok rozhodnutí vydaných na uskutočnenie stavby, najmä územného rozhodnutia a stavebného povolenia. Vplýva na odstránenie závad, ktoré na stavbe zistil. Ak nemožno závady odstrániť v rámci výkonu stavebného dozoru bezodkladne ich oznámi stavebnému úradu.⁵⁷

Voľba vhodného zabezpečovacieho systému ako i následný výber najvhodnejšieho dodávateľa a následná montáž je taktiež dôležitou časťou procesu. Popri všetkom treba dbať na dodržanie postupov a legislatívneho rámca, ktorý je pri certifikácii veľmi dôležitý. Jedná sa hlavne o normu STN EN 50131-1: 2007 a v teoretickej časti tejto práce už spomínané jednotlivé vyhlášky Národného bezpečnostného úradu o ochrane objektov, v ktorých sa uchovávajú utajované informácie.

Ako som už spomínal, celkový systém zabezpečenia sa skladá zo štyroch častí, ktoré musíme administrovať tak, aby nám vznikol kompletný systém zabezpečenia a nezostali nám žiadne nepomenované hrozby či medzera medzi jednotlivými ochranami. Pri stavbe systému je tiež dôležité navrhnuť ho tak, aby bol robustný, spoľahlivý a nevytvárali sa nám tam zbytočné redundantné miesta, ktoré by nám zbytočne zahlcovali linku, alebo napr. vyhodnocovacie zariadenie.

Systém zložený s klasickej ochrany- mechanických zábranných prostriedkov, technickej ochrany- technické zabezpečovacie systémy, fyzickej ochrany- nasadenie ľudských zdrojov na výkon strážnej služby a režimovej ochrany- nasadenie režimových a organizačných pokynov pre pohyb osôb v objekte sa môže spustiť po uskutočnení konečnej revízie všetkých nainštalovaných prvkov, spíše sa revízna správa, ktorá povolí spustenie systému na základe zistenia funkčnosti jeho zabezpečovacieho zapojenia. Ak je v objekte viacero zapojení, resp. viacero zabezpečovacích systémov, musí sa vykonať samostatná revízna správa pre každý jeden systém samostatne.

⁵⁷ §46b zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

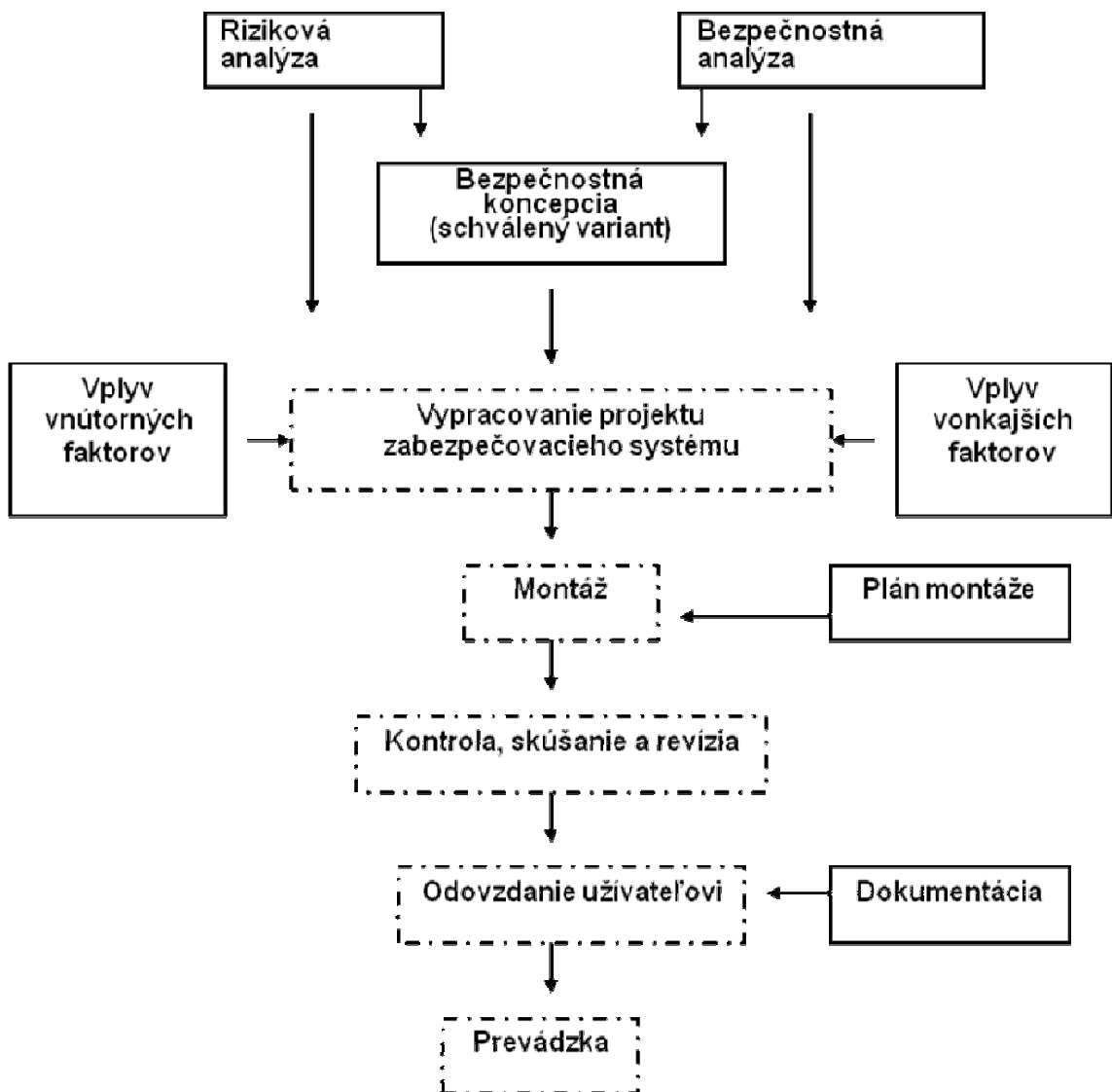
V ďalšej fáze sa nachádza odovzdanie systému a jeho jednotlivých častí užívateľovi. Užívateľ stanoví počet osôb, ktoré budú systém obsluhovať. Tieto osoby po zaškolení budú oprávnené obsluhovať systém, takisto budú zodpovedné za bezproblémový chod a funkčnosť. Ak by pracovník fyzickej ochrany objektu zistil, závalu, musí toto bezodkladne oznámiť vedúcemu a zapísať do knihy kontrol.

Nasleduje posledná fáza projektu- skúšobná prevádzka. Je realizovaná poverenými osobami, ktoré majú za úlohu systém sledovať a akékoľvek nečakané udalosti hlásiť vedúcemu, aby sa zaistil bezproblémový chod v budúcnosti a za dobu skúšobnej prevádzky odladili všetky prípadné chyby, či už v nastavení, alebo programe.

Pre zhrnutie uvediem časti bezpečnostnej dokumentácie fyzickej a objektovej bezpečnosti chránených objektov, ktoré sú požadované pri kompletizácii, pri tvorení zabezpečovacieho systému. Ako prvé sme musíme *vyhodnotiť riziká*, ktoré prislúchajú konkrétnemu objektu. Dôležitá súčasť bezpečnostnej dokumentácie je *bezpečnostný plán ochrany objektu*, ktorý obsahuje umiestnenie a opis objektu, opis hranice objektu, opis jej umiestnenia, vstupov, hrúbky stien, rozmerov okien, výškové uloženie okien vzhľadom na terén, počet vstupov a okien, opis okolia budovy, grafické znázornenie objektu, jeho hranice, chráneného priestoru a hranice chráneného priestoru, určenie kategórie a triedy pre chránené priestory objektu, spolu s opisom činností, ktoré sa v nich budú vykonávať. Pre každý chránený priestor spracovanú tabuľku bodového ohodnotenia bezpečnostných opatrení podľa vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 315/2006, ktorá vo svojej prílohe Bezpečnostný štandard fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti bezpečnostný štandard a bodové hodnotenie upravuje. Ďalej je to *technická dokumentácia, prevádzkový a režimový poriadok objektu, pravidlá na výkon fyzickej ochrany objektu, kniha kontrol, kniha návštev chráneného priestoru* a v neposlednom rade, spracovaný *krízový plán ochrany objektu*.

Výstupy bezpečnostnej a rizikovej analýzy tvoria bezpečnostnú koncepciu objektu. Bezpečnostná koncepcia je akýsi schválený variant a zhrnutie informácií, ktoré sú potrebné za vypracovanie projektu zabezpečovacieho systému, na ktorý nám vplývajú faktory v podobe vonkajších a vnútorných hrozieb. Po vypracovaní projektu zabezpečovacieho systému, môžeme začať s montážou, ktorá sa vykonáva podľa vopred spracovaného plánu montáže, kde sú uvedené podmienky, pripomienky, či iné náležitosti, ktoré stavebník pri

montáži musí dodržať. Po kontrole, skúšaní a zrevidovaní už funkčného systému sa odovzdá tento majiteľovi, spolu s potrebnou dokumentáciou, kde sa sledujú a zapisujú kontroly, revízie, či iné činnosti spojené s prevádzkou zabezpečovacieho systému. Blokovú schému, ktorá znázorňuje všetky spomínané fázy použil Doc. Ing. Imrich Kiss, CSc. a kol. v materiáloch k predmetu Bezpečnostné informačné technológie, na Technickej univerzite v Košiciach.

Obrázok 3: Postupnosť pri tvorbe zabezpečovacieho systému

5 PLÁN OCHRANY FIKTÍVNEHO OBJEKTU SO ŠPECIÁLNYM URČENÍM

5.1 Charakteristika a opis objektu

Objekt, ktorý ideme zanalyzovať sa nachádza v Bratislave- Ružinov, na rohu ulíc Rezedovej a Ďatelinovej. Objekt z vonkajšej strany lemujú mestské chodníky a sústava cestnej komunikácie. Objekt nie je oddelený žiadnou mechanickou bariérou, jedinou bariérou sú samotné múry objektu a jeho otvorové výplne. V minulosti slúžil ako objekt pod správou Ozbrojených síl Slovenskej republiky, v deväťdesiatych rokoch prešiel pod správu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „MV SR“), ktoré ho využívalo ako detašované pracovisko. Momentálne je v rekonštrukcii, ktorú si ministerstvo objednalo u právnickej osoby. Je potrebné vykonať bezpečnostnú analýzu, zistiť aktuálny stav ochrany, poprípade navrhnúť opatrenia tak, aby po odovzdaní objekt spĺňal požiadavky pre stupeň zabezpečenia 3- „stredné až vysoké riziko“ a bolo možné v ňom uchovávať a prerokúvať informácie so stupňom utajenia „Dôverné“.

5.1.1 Popis a rozbor objektu

Jedná sa o dvojpodlažnú budovu, strednej veľkosti, so sedlovou strechou, kde pevná stavebná konštrukcia je tvorená najmä plnými tehľami a betónom. Hlavný vchod do objektu je situovaný z Rezedovej ul. Hlavný vchod tvorí 1 ks starodávnych drevených dvojkrídlových dverí, ktoré sú opatrené uzamykacím mechanizmom FAB. Za nimi sú namontované presklené dvere s fotobunkou, ktoré sú opatrené bezpečnostným sklom. Na obvode objektu sú jedny balkónové dvere a 11 ks okien rôznych rozmerov, typu a druhu.

Na vnútornej strane budovy- z areálu, sa na prízemí nachádzajú 2 plastové okná a jedno malé drevené, vetracie, ktoré je opatrené mrežou. Všetky použité mreže sú hrubé 10mm, a majú rozmery oka 100x100mm. Mreže sú do steny ukotvené šiestimi oceľovými skrutkami 6x100 mm v zapustených plastových dutinkách. Na tej istej strane budovy- z areálu, ale na poschodí, sa nachádzajú plastové okná a z vonkajšej strany- od ulice, sú to staršie okrasné okná, drevené. Na drevených oknách, sú namontované kovové mreže s umeleckým kovaním. Dve krajné okná sú len ventilačné, dve v strede sú dvojkrídlové. Všetky štyri sú situované z vonkajšej strany, od ulíc Rezedovej a Muškátovej, rozdelené

súmerne na každej strane dve. Plastové okná sú novšej technológie, zabudované v roku 2008, vybavené použitím bezpečnostných lepených trojskiel s nižšou priepustnosťou. Spolu s balkónovými dverami sú v počte 4 ks situované na vnútornej strane objektu. Nad bočným vchodom, na poschodí, sa nachádza jedno malé drevené, vetracie okno, ktoré je opatrené mrežou. V objekte sa nachádzajú 4 klimatizačné jednotky, ktorých technologické otvory sú mechanicky zabezpečené.

5.2 Bezpečnostné posúdenie objektu

Bezpečnostné posúdenie objektu vychádza z vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení vyhlášky NBÚ č. 315/2006, ktorá túto problematiku upravuje vo svojej prílohe Bezpečnostný štandard fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti a z normy STN EN 50131 Poplachové systémy- Elektrické zabezpečovacie a tiesňové poplachové systémy. Bezpečnostné posúdenie je tvorené písomnou opisnou formou. Jedná sa o ochranu objektu so stupňom zabezpečenia „D“- dôverné, chránený objekt je objekt veľkej dôležitosti. Je viazaný na bezpečnostnú službu a vzťahujú sa naň podmienky vydané odborom ochrany objektov Prezídia Policajného zboru.

Objekt disponuje hmotným aj nehmotným majetkom. Atraktivnosť majetku pre potenciálneho páchatel'a je stredná až vyššia. Vychádzam z toho, že ku vlámaniu a odcudzeniu materiálu by sa musel odhodlať páchatel', ktorý má znalosti bezpečnostných systémov, ako i vybavenie na prevzatie kontroly nad ním, nakoľko odcudzenie informácií so stupňom utajenia dôverné môže vlastníčkovi vyvolať veľkú ujmu, alebo ho značne znevýhodniť v konkurenčnom boji. Hodnota hmotného a nehmotného majetku presahuje 75 000 eur.

Hrúbka stien presahuje 240 mm. Normálne sa v objekte nachádza 15 pracovníkov, z toho je 9 mužov a 6 žien, z toho sú dve osoby nad 60 rokov. Stála služba je prítomná v počte dvoch pracovníkov cez deň, jedného cez noc, ktorí zabezpečujú režimovú ochranu, správu, kľúčovú službu a fyzickú ochranu po vstupe do objektu. Prístup verejnosti je obmedzený len do časti budovy na prízemí. Do ostatných častí je možný vstup len povereným osobám, alebo osobám so špeciálnym povolením vedúceho objektu. Objekt sa nachádza na okraji sídliska zloženého z panelových a rodinných domov.

V blízkej zastavanej mestskej časti je preto veľká pravdepodobnosť spozorovania do vniknutia objektu z vonkajších priestorov. Objekt bol opatrený mechanickými zábrannými prostriedkami už pri stavbe a doplnený ďalšími pri dostavbe a ďalšej stavebnej úprave objektu. Jedná sa o niekoľko mreží a okrasných kovaní na oknách a opatrenie pre technologické otvory budovy (klimatizácia, atď.).

V objekte nie je funkčná EZS. Celý objekt je vybavený elektrickou požiarou signalizáciou. V objekte je samostatné hasiace zariadenie na princípe vodnej hmly okrem serverovne a troch miestností, kde sa použilo hasenie inertným plynom.

5.2.1 Opis nebezpečenstiev, rizík a hrozieb

Chránený objekt má zaistenú fyzickú ochranu tvorenú vlastnou ochranou. Aj napriek tomu je tu hrozba vniknutia do areálu cez vonkajšie múry po prekonaní obvodovej plášťovej ochrany hrozí vniknutie do chráneného objektu, kde je nebezpečenstvo krádeže informácií a dokumentov pre verejnosť nedostupných. Z tohto vyplýva, že objekt je potrebné vybaviť najmä zodpovedajúcou technickou ochranou.

Preprava odcudzeného majetku nie je zložitá, nakoľko sa jedná prevažne o dokumenty v tlačenej a elektronickej podobe a hmotný majetok v podobe technického vybavenia objektu, no krádež majetku nie je jednoduchá, a speňažiteľnosť je pomerne veľká. V doterajšom období nebola v objekte zaznamenaná krádež, taktiež v celom areáli neboli zistené žiadne kriminálne činnosti. Taktiež nebolo zistené poškodenie objektu činnosťou vandalizmu, alebo podpaľáčského úmyslu.

5.2.1.1 Vonkajšie bezpečnostné riziká

- po prekonaní obvodového múru a oplotenia riziko vstupu neoprávnených osôb do areálu
- po prekonaní obvodovej, plášťovej ochrany riziko vstupu neoprávnených osôb do vnútra chráneného obvodu, kde hrozí krádež utajovaného materiálu, či technického vybavenia budovy
- odpočúvanie, špiónážna činnosť,
- konkurenčný boj, cielená trestná činnosť špecializovaných páchatel'ov

- preniknutie do IT systému organizácie- krádež informácií
- terorizmus

5.2.1.2 *Vnútorné bezpečnostné riziká*

- ak si zamestnanci nedostatočne plnia režimové opatrenia, čo má za následok úniku, strate, odcudzeniu dôležitých materiálov
- napomáhanie páchatel'ovi zvnútra, tzn. znefunkčnenie systému, odomknuté dvere, otvorené okná,...
- vnútorná špionáž
- ďalšia úmyselná alebo nedbalá činnosť

5.2.1.3 *Zraniteľné miesta*

Na chránenom objekte sú najzraniteľnejšie miesta: dvere- vstupné a bočné, pre zamestnancov a prvky obvodovej výplne, ako sú okná a balkón. Páchatel' si práve tieto najpravdepodobnejšie vyberie ako cestu k preniknutiu do objektu. Ak by sa mu to podarilo v dnešnej situácií a miere zabezpečenia, po vniknutí do vnútorných priestorov, je jeho pohyb po objekte takpovediac nekontrolovateľný.

5.2.1.4 *Ostatné nebezpečenstvá a nepredvídané javy*

Pri navrhovaní technickej ochrany musíme dbať na **podmienky vo vnútri objektu**, ktoré musia myslieť na uloženie prvkov vzhľadom na pohyb vody vo vodovodných potrubiach- vplyv na MW snímače, tiež na tepelné, ventilačné a klimatizačné systémy- kvôli turbulencii vzduchu, pozor treba dať na pohyblivé závesné predmety a tabule, na rozmiestnenie svetiel, žiaroviek, halogénových svetiel a reflektorov, usporiadanie skladovaných predmetov vzhľadom na ich možné premiestňovanie.

Z **vonkajších podmienok** vidím veľkým nebezpečenstvom umiestnenie objektu na križovatke hlavnej a vedľajšej cestnej komunikácie. Môže sa stať, že auto pri havárii prerazí obvodový múr a naruší sa tak ochrana, prinajhoršom statika objektu. Medzi ďalšie nepredvídané javy patria rôzne kalamity, poveternostné podmienky, búrky,... Môže to zapríčiniť i výpadok a prerušenie dodávky elektrickej energie. Na toto ale musí dbať EZS,

aby bol nadimenzovaný tak, aby vydržal dostatočnú dobu vo funkčnej prevádzke zaistil bezpečnosť uchovávaných dokumentov, informácií, dát a majetku.

Ako pozitívum by som uviedol dobrú dostupnosť pre záchrannú techniku, nakoľko komunikácie sú v zime udržiavané a zložky záchranného a poriadkového systému sa tak včasne dostanú na miesto nehody. Do tejto skupiny patria všetky nepredvídané javy, ktoré by mohli znefunkčniť systém a ohroziť tak bezpečnosť objektu, preto je potrebné dôkladne preskúmať okolnosti všetkými dostupnými metódami.

5.3 Návrh zlepšenia ochrany

Objekt obsahuje chránený priestor triedy I aj II.

Hlavný vchod spĺňa podmienky pre stupeň dôverné, ktoré spĺňajú triedu bezpečnosti 4 a vyššiu. Zároveň je odporúčané do takýchto objektov montovať dvere, ktoré odolajú požiarom min. 60minút a úroveň hluku, ktorý neprestúpi cez dvere nepresiahne hodnotu 39 dB. Všetky okná vybaviť magnetickými kontaktmi a do každej miestnosti namontovať detektor rozbitia skla- „glassbreak“. PIR detektory duálne s MW pre chodby a recepciu, do kancelárii postačia klasické. Do zasadačiek a rokovacích miestností nainštalovať šumové generátory. Faradayove kliečky sú odporúčané.

Celé prízemie bude chránený priestor triedy II, čo je priestor určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné alebo vyššieho tak, že utajované skutočnosti sú chránené proti neoprávnenej manipulácii určenými opatreniami a vstup do tohto priestoru neznamena oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Tento chránený priestor má určenú hranicu, na ktorej sa kontroluje každý vstup a výstup, má kontrolu vstupu, ktorá umožní vstup bez sprievodu len oprávneným osobám. Všetky ostatné osoby musia byť sprevádzané a zároveň musia byť prijaté opatrenia zabraňujúce neoprávnenej manipulácii s utajovanými skutočnosťami.

Pri vstupe na poschodie zabudovaný systém dochádzky po priložení čipu umožní vstup. Osoba sa dostane do chráneného priestoru triedy I. Chránený priestor triedy I je priestor určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné alebo vyššieho takým spôsobom, že vstup do tohto priestoru znamená oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Tento chránený priestor má určenú hranicu, na ktorej sa kontroluje každý vstup a výstup, zabezpečenú kontrolu vstupu, ktorá umožní

vstup len oprávněným osobám alebo s oprávněním na vstup vydaným vedúcim. Má uvedenú špecifikáciu utajovaných skutočností podľa zoznamu utajovaných skutočností, ktoré sa zvyčajne nachádzajú v tomto chránenom priestore.

Mechanická ochrana je dostatočná, až na ukotvenie mreží okien. Tie navrhujem spevniť výmenou jestvujúceho uchytenia do muriva za kalené skrutky o rozmeroch min. 8x150 mm, s bezpečnostnou hlavičkou, osadených v oceľových rozperných kotvách.

Pre plášťovú ochranu daného objektu sú použité magnetické kontakty otvorenia. Sú umiestnené na všetkých oknách a dverách. Vo všetkých miestnostiach sú umiestnené detektory rozbitia skla. Navrhujem použiť duálne detektory, kde sa sníma okrem zvuku trieštenia skla i zmena tlaku pri zakmitaní okennej tabule.

Technická ochrana nainštalovaná v objekte bola, ale po renováciách a prestavbách je nekompletná. Prvky, ktoré zostali sú zastarané, funkčnosť je obmedzená, spoľahlivosť nie je zaručená. Čo sa týka kamerového systému, tento v objekte vybudovaný nie je, nakoľko sa nepredpokladá výskyt nepovolaných osôb. Napriek tomu navrhujem vybaviť objekt kamerovým systémom s nahrávaním, v počte 3 ks vonkajších a 5 ks vnútorných kamier. Tie by mali byť opatrené objektívom, ktorý zohľadňuje potreby šírky záberu, pre informačnú hodnotu záznamu snímajúce aj farbu. Ak poklesne intenzita osvetlenia okolia pod určitú hranicu, možnosť automatického prepínania do režimu snímania čiernobiela. Kamerový systém opatriť fotobunkou a duálnym PIR detektorom, aby sa nahrávalo len pri pohybe osôb v perimetri.

Pre priestorovú ochranu budú použité PIR detektory, ktoré budú snímať pohyb všetkých osôb v objekte. Detektory by mali byť umiestnené vo všetkých miestnostiach okrem sociálnych zariadení, kabín WC, technických miestnostiach a skladoch, kde nie sú okná. Do vstupnej haly a chodieb, montovať PIR+ MW detektory pohybu z dôvodu obmedzenia falošných poplachov. Všetky použité prvky musia byť certifikované NBÚ a spĺňať podmienky na ochranu priestorov so stupňom utajenia dôverné. Objekt navrhujem rozdeliť do dvoch blokov na vrchné a spodné poschodie. Ďalej vyčleniť do samostatných okruhov: kanceláriu riaditeľa, sklad č.1 a č. 2, kancelárie č. 1 a č. 2, aby sa presne identifikovalo miesto narušenia a zaistil sa rýchly zásah ostražnej skupiny. Samostatnú slučku tiež navrhujem na trezor, ktorý je v kancelárii č. 3.

Predmetovú ochranu použiť v miestnosti, na umiestnený trezor, kde sa budú uchovávať dôležité dokumenty. Trezor ukotviť do železobetónovej podlahy závitovými tyčami M14. Na vnútornej strane trezoru namontovať otrasové snímačom, na dvere magnetické kontakty. Odporúčam tiež zapojenie kontrolného snímača na zatvorené dvere trezoru. Snímač sa aktivuje rozopnutím kontaktov, kde pri zastrešenom priestore sa výstup prenesie ako vizuálna signalizácia a bude slúžiť ako kontrola otvoreného trezoru užívateľovi, ktorý musí vykonať nápravu, inak sa spustí alarm.

Tiesňová ochrana je v podobe rozmiestnených núdzových (tiesňových) tlačidiel privolania pomoci (výjazdová jednotka, polícia,...). Miestna signalizácia poplachu zaistiť vnútornou a niekoľkými vonkajšími sirénami s blikačom. Predanie diaľkovej poplačnej informácie v podobe pripojenej GSM brány na PCO.

Požiadavky na programovateľné výstupy riadiaceho a indikačného zariadenia (ďalej len RIZ):

1. zapnutie/vypnutie zo stavu stráženia
2. technická informácia výpadok/nábeh elektrickej siete 230V
3. poplachový signál - všeobecný alarm - narušenie kancelárie č. 3
4. poplachový signál - všeobecný alarm - narušenie trezoru s utajovanými skutočnosťami
5. poplachový signál - všeobecný alarm - narušenie kancelárií č. 1, 2
6. poplachový signál - všeobecný alarm - narušenie skladov č. 1, 2
7. poplachový signál - tiesňový poplach (alebo tzv. panik alarm)
8. poplachový signál - všeobecný alarm - narušenie obvodovej ochrany objektu

Fyzická ochrana objektu je vykonávaná vlastnou ochranou, ktorí majú sporadické obchádzky po celom areáli. Túto službu vykonávajú nepretržite 24hodín.

Ochrana personálu pracujúceho v objekte sa vykoná skrytými tiesňovými hlásičmi. Taktiež je možné použiť prenosné poplachové tlačidlá, ktoré sa nosia napr. pod šatami, ako skryté nosenie na privesku kde môže zamestnanec nepozorovane spustiť poplach a zaručí sa tak jeho ochrana. Stacionárne poplachové tlačidlo odporúčam tiež inštalovať v úschovnom trezore, pre prípad že počas fyzického nátlaku na personál by nebolo možné

iniciovať poplach núdze cez prenosné poplachové tlačidlá, alebo inými stacionárnymi tlačidlami. Taktiež navrhujem využiť funkciu nátlakového kódu, kde zamestnanec zadá buď kód v obrátenom smere, alebo sa pred už jestvujúci, zaradí určitý, špecifický znak. Práve zaradenie alfanumerického znaku pred používaný kód sa začalo používať častejšie než otočenie, či iný nátlakový kód, nakoľko pracovník si ťažko spomenie na iný kód, keď bude v psychickom strese, pod hrozbou násilia. Takto sa zaručí veľmi ľahko, aby pracovník použil kód, ktorý mu privolá pomoc. Signalizácia bude neviditeľná, poplachová informácia sa prenesie na PCO s vyrozumiením, že bol použitý nátlakový kód.

Režimovú ochranu, na základe vypracovanej režimovej štúdie chráneného objektu považujem za nedostatočnú. Je treba vypracovať dokumentáciu pre evidenciu dochádzky, evidencia pohybu osôb, určiť a preškoliť pracovníkov kľúčovej ochrany, vytvoriť kľúčový režim napr. pri poruche, havarijných, či iných nepredvídateľných situáciách. Táto ochrana je ďalšou časťou, ktorá musí byť dostatočne kontrolovaná, nakoľko v aplikačnej praxi sa zistilo, že pri slabej kontrole sa režimové opatrenia minuli svojim účinkom. Taktiež dávam do pozornosti kontrolu vstupu osôb do priestorov objektu, kde môžu prísť do styku s materiálmi stupňa dôverné. Pracovníci na vrátnici objektu budú tiež preškolení a budú mať vykonané skúšky na stupeň dôverné, aby mohli sprevádzať upratovaciu službu po celom objekte. Kancelária vedúceho (riaditeľa objektu), č. 3 bude v čase mimo prevádzkových hodín uzamknutá, čím sa v prípade napadnutia objektu predĺži čas v prospech zásahových jednotiek na úkor času páchatel'a potrebného na preniknutie k utajovaným skutočnostiam. Navrhujem tiež zrevidovať a doplniť smernice pre výnimočné stavy, ktoré bude potrebné v prípade technických porúch, výpadku dodávky elektrickej energie, alebo v prípade iných porúch či havárií na ostatných inžinierskych sieťach.

Obvodovú ochranu objektu navrhujem riešiť infrazávorami osadenými 2,5 m od oplotenia. Všeobecne sa vyberá takáto vzdialenosť a to najmä na elimináciu možnosti prekonania infrazávor preskočením z oplotenia. Odporúčam použiť infrazávory s dvojitém lúčom, nakoľko sa tak znižuje riziko výskytu falošných poplachov. Ovládanie tejto zóny bude realizované použitím prepúšťacieho zámku inštalovaného do mechanizmu uzamykania bránky oplotenia (t.j. aktivácia tejto zóny prebehne automaticky uzamknutím bránky osobou disponujúcou kľúčom od nej. Deaktivácia prebehne opačným postupom - odomknutím zámku). Ovládanie spínania obvodovej ochrany bude nezávislé na zapínaní, resp. vypínaní RIZ do stavu stráženia.

5.4 Tvorba alternatív a variant projektu

Po vypracovaní bezpečnostnej analýzy a predprojektovej prípravy projektant skonzultuje doposiaľ zistené údaje s pracovníkom odboru ochrany objektov z Prezídia Policajného zboru a vytvoria najideálnejšie varianty zabezpečovacieho systému. Zvyčajne to bývajú dva až tri návrhy. Zameriavajú sa na to, či koncepcia EZS zodpovedá príslušnej kategorizácii, do ktorej bol objekt zaradený, či predpokladaný režim prevádzky systému EZS zodpovedá organizačnému režimu konkrétneho chráneného priestoru, zameriava sa aj na systém fyzickej ochrany objektov a ako budú vykonávané obhliadky priestoru, ako bude signalizovaný poplach, ako a ktorou časťou bude vedený zásah pri zistení nepovolaného vstupu do objektu, aby bola zaistená prehľadnosť zabezpečovacích slučiek kvôli ľahšej identifikácii miesta narušenia, aby bola zaistená technická ochrana proti sabotáži, kontrolujú tiež, či záložné zdroje budú postačovať na minimálny doporučený počet hodín pre stupeň 3.

Po vybraní najvhodnejšieho variantu zabezpečovacieho systému ako aj súboru ochrán, musí stavebník ohlásiť stavebnému úradu realizáciu stavby, či stavebných úprav a údržbárskych prác.

Keďže sa jedná o objekt MV SR, čiže majetok štátu, musí sa realizujúci projekt zaradiť do tendra, kde sa transparentne vyberie najvhodnejší kandidát v podobe spoločnosti, u ktorej sa objedná realizácia celej rekonštrukcie stavby. Firma musí splňať bezpečnostné preverky, aby mohla byť zaradená do konania a zvyčajne musí pristúpiť na kompletnú realizáciu od stavby, či stavebných úprav, cez montáž jednotlivej technológie, oživenie systému, zrevidovanie zariadení, až po odovzdanie vlastníčkovi do správy, zaškolenie obsluhy, vyhotovenie potrebnej dokumentácie (revízne správy, založenie knihy porúch,...)

Po skončení stavebných prác sa doškoluje personál, testujú sa komunikačné kanály pripojeného PCO a výstupy v podobe vizuálnej a zvukovej signalizácie poplašného signálu.

Na nasledujúcom obrázku ilustrujem príklad implementovania technickej ochrany do objektu v podobe rozmiestnenia prvkov a ich prepojenie. Uvádzam zámerne zapojenie pre jednu miestnosť v objekte, nakoľko zakresľovanie zabezpečenia nie je predmetom mojej práce a pre potreby tejto práce ako i pre komplexné vysvetlenie rozoberanej

LEGENDA:	
	DETEKTOR TRIEŠTENIA SKLA
	DUÁLNY DETEKTOR PIR+MW
	TREZOROVÝ DETEKTOR
	KONTAKT UZAMYKANIA TREZORU
	MAGNETICKÝ KONTAKT
	TLAČÍTKOVÝ TIESŇOVÝ HLÁSIČ
	OVLÁDACIA KLÁVESNICA
	VNÚTORNÁ SIRÉNA S BLIKAČOM
	TLAČÍTKOVÝ TIESŇOVÝ HLÁSIČ PRENOSNÝ
	VNÚTORNÁ KAMERA

Obrázok 5: Legenda použitých zabezpečovacích prvkov

Zabezpečovacie prvky som rozdelil do dvoch skupín. Ako prvá skupina tu vystupujú prvky navrhnuté pre zabezpečenie trezora v miestnosti. Kancelária riaditeľa musí byť zabezpečená, nakoľko práve tu sa budú uchovávať všetky dôležité dokumenty. Pre ochranu trezoru je navrhnutá ochrana v podobe trezorového detektoru, kontaktu uzamknutia trezoru, vnútornej sirény s blikáčom a tiež tlačidlo tiesňového hlásiča.

Ako priestorovú ochranu som v kancelárii navrhol duálny PIR+ MW detektor. Okná a dvere miestnosti sú vybavené magnetickými kontaktmi. Sklenenú výplň chráni detektor triešenia skla, tzv. „glassbreak“. V miestnosti je umiestnený i prenosný tiesňový hlásič, ktorý má riaditeľ odporučený nosiť pod šatami, aby pri prípadnom napadnutí mohol včasne a nebadane privolať výjazdovú skupinu. Technické prvky uzatvára ovládacia klávesnica zabezpečovacieho systému.

5.5 Bodové hodnotenie použitej ochrany v objekte

Bodové hodnotenie objektu tvorím až po navrhnutí EZS a ostatných prvkov, ktoré nám zvyšujú bezpečnosť, aby informácia o použitých bezpečnostných ochrán zahŕňala všetky hodnotiace aspekty. Tabuľka bodového hodnotenia bezpečnostných opatrení sa môže použiť aj pri tvorení bezpečnostnej analýzy, na zistenie miery ochrany stávajúceho

zabezpečenia a po navrhnutí konečnej varianty, je ju možné použiť ako kontrolnú súvahu navrhnutých prvkov. Pre rozoberaný objekt má tabuľka nasledujúce bodové ohodnotenie:

BEZPEČNOSTNÉ OPATRENIE	TYP	BODOVÉ OHODNOTENIE
Úschovné objekty (bod 1.1.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₁ = 1 bod
Zámky úschovných objektov (bod 1.2.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₂ = 3 body
Celkové ohodnotenie úschovného objektu a jeho zámku (bod 11.1.)	$S_1 = SS_1 \times SS_2$	$S_1 = 3$ body
Chránený priestor (bod 2.1.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₃ = 2 body
Uzamykacie systémy určené na uzamykanie chránených priestorov (bod 2.2.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₄ = 3 body
Celkové ohodnotenie ochrany chráneného priestoru	$S_2 = SS_3 + SS_4$	$S_2 = 5$ bodov
Objekt (bod 3)	T. 4 - 5 bodov T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	$S_3 = 5$ bodov
Povinné (S_1) + (S_2) + (S_3)	$(S_1) + (S_2) + (S_3) = 13$ bodov	
Kontrola vstupu (bod 4.1.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₆ = 2 body
Režim návštevy objektu (bod 4.3.) a) návštevy sprevádzané b) návštevy nesprevádzané, označené c) návštevy nesprevádzané	ad a) - 2 body ad b) - 1 bod ad c) - 0 bodov	SS ₇ = 1 bod
Celkové ohodnotenie kontroly vstupov a režimu návštev (bod 11.4.)	$S_4 = SS_6 + SS_7$	$S_4 = 3$ body
Fyzická ochrana (bod 5.1.)	T. 5 - 5 bodov T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₈ = 4 body

Technická úroveň prostriedkov EZS (bod 5.2.1.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₉₁ = 3 body
Spôsob ochrany prostriedkami EZS (bod 5.2.2.)	T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₉₂ = 3 body
Medzivýsledok (SS ₉) - výpočet (bod 11.5.)		SS ₉ = 4 body
Celkové ohodnotenie fyzickej ochrany a EZS (bod 11.5.)	S ₅ = SS ₈ + SS ₉	S ₅ = 8 bodov
Povinné (S ₄) + (S ₅)	(S ₄) + (S ₅)	
Bariéry (bod 6.1.)	T. 5 - 5 bodov T. 4 - 4 body T. 3 - 3 body T. 2 - 2 body T. 1 - 1 bod	SS ₁₀ = 3 body
Kontrola vstupu na vstupoch bariéry (bod 6.2.)		
a) realizovaná	ad a) – 1 bod	SS ₁₁ = 1 bod
b) nerealizovaná	ad b) – 0 bodov	
Náhodné vstupné a výstupné prehliadky (bod 4.2.)		
a) vykonávané	ad a) – 1 bod	SS ₁₂ = 1 bod
b) nevykonávané	ad b) – 0 bodov	
Perimetrický detekčný systém (bod 6.3.)		
a) realizovaný	ad a) – 1 bod	SS ₁₃ = 1 bod
b) nerealizovaný	ad b) – 0 bodov	
Bezpečnostné osvetlenie (bod 6.4.)		
a) realizované	ad a) – 1 bod	SS ₁₄ = 1 bod
b) nerealizované	ad b) – 0 bodov	
Kamerová zostava (bod 6.5.)		
a) realizovaná	ad a) – 1 bod	SS ₁₅ = 1 bod
b) nerealizovaná	ad b) – 0 bodov	
Celkové ohodnotenie opatrení vonkajšej ochrany (bod 11.6.)	S ₆ = (SS ₁₀ × SS ₁₁) + SS ₁₂ + SS ₁₃ + SS ₁₄ + SS ₁₅	S ₆ = 7 bodov

Tabuľka 24: Výsledná tabuľka bodového hodnotenia bezpečnostných opatrení

Z tabuľky vyplýva, že ochrana objektu ktorá bola navrhnutá, ďaleko prevyšuje minimálne požadované hodnoty pre stupeň utajenia „Dôverné.“ Chránený objekt spĺňa prvky ochrany nad rámec uložený normou, tzn. kvôli odľahčeniu finančného rozpočtu môžeme ubrať z niektorej bodovanej ochrany, ale bude potrebné znova prerátať čiastkové výsledky a prispôbiť ochranu tak, aby vyhovovala vyhláske.

ZÁVER

Mojou záverečnou prácou som sa snažil vytvoriť prehľadný materiál, ktorý objasňuje problematiku ochrany objektov a ochranu objektov so špeciálnym určením. Problematiku som rozoberal zo spoločenských a právnych východísk od dávnej histórie, až po dnešok.

Prácu som rozdelil na päť kapitol. V prvej som rozobral históriu a vývoj zákonov ktoré upravujú ochranu utajovaných skutočností a ochrany objektov. Rozdelil som ju na tri časti z pohľadu histórie. Na zákony a nariadenia používané do roku 1989, po roku 1989 a súčasné legislatívne opatrenia.

Druhá kapitola práce objasňuje základné pojmy, druhy ochrán v chránených priestoroch, ich systematizáciu a popisuje časti bezpečnostnej dokumentácie. Následne rozoberám bodové hodnotenie jednotlivých prvkov ochrán, ktoré slúži ako kontrolný údaj pri zisťovaní miery zabezpečenia objektu so špeciálnym určením.

Ďalšie strany sú venované koncepcii ochrany objektov so špeciálnym určením. Je prevedená bezpečnostná analýza a analýza rizík objektu. Podkapitola projektovanie zabezpečovacieho systému rozoberá štyri hlavné etapy tvorby projektu.

V poslednej časti som spracoval plán ochrany fiktívneho objektu so špeciálnym určením. Vypracoval som bezpečnostné posúdenie objektu, navrhol som možné zlepšenie stávajúcej ochrany a pre celkové dokreslenie problematiky nájde čitateľ v mojej práci technické zapojenie, respektíve časť schémy bezpečnostného systému vytvorenú v programe Autocad.

Cieľom mojej práce bolo popísať technické a technologické náležitosti, ktoré je potrebné vytvoriť a sklbiť zákonne tak, aby montáž a následné užívanie systému splňali legislatívne nariadenia platné pre Slovenskú republiku i Európsku úniu. Práca môže byť použitá ako edukačný materiál do predmetu Kriminologické technológie a systémy, ktorý je vyučovaný na Univerzite Tomáše Bati v Zlíne.

SUMMARY

In my diploma thesis I aimed to create a comprehensive material, which would explain the issue of protection of objects, as well as the special purpose objects protection. I looked at this matter from the social and legal perspective from the past till today.

The thesis comprises five chapters. In the first I described history and evolution of the laws, which refer to protection of the classified information and objects. I divided it into three parts history wise - acts and enactments in force till the 1989, after 1989 and recent legalities.

Second chapter of the thesis explain basic terms, types of protection in protected areas, and its systematisation and describes parts of the security documentation. Afterwards I revise the evaluation scale of particular protection items, which stands for the checkpoint when determining level of security for the special purpose object.

Further I look at the concept of the special purpose objects' protection. I run the security analysis and the object risk analysis. The subchapter designing the security system describes the four main stages of the project creation.

In the last chapter I developed the plan of the simulated special purpose object protection. I made the object security evaluation, proposed perspective improvement of the current protection, and for the overall outlook the reader will find the technical details, respectively the part of the security system scheme in the Autocad programme.

The aim of my diploma thesis was to describe technical and technological particularities, which are to be formulated and interconnected in the way that the installation and usage of the system would comply with the legislatives of the Slovak Republic and European Union. The thesis can also be used as an educational material for the Forensic technologies and systems, which is a part of the curriculum in the Tomas Bata University in Zlín.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] ĎURČO, Peter a kol. Bezpečnostnoprávna terminológia. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2007. ISBN 978-80-8054-406-5.
- [2] FALISOVÁ, Beáta. 1997. Prostriedky technickej ochrany objektov, Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 1997.
- [3] TIBENSKÝ, Ján a kol. Slovensko- dejiny, Bratislava: Obzor, 1971.
- [4] MIKOLAJ, J., HOFREITER, L. et. al. 2004. Terminológia bezpečnostného manažmentu. Výkladový slovník. Multiprint Košice, 2004. ISBN 80-969148-1-2.
- [5] HOFREITER, L. 2004. Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia. Žilina, 2004.
- [6] TALLO, A. a kol. 1996. Technické prostriedky policajných služieb. III. diel. Technická ochrana majetku. APZ, Bratislava, 1996.
- [7] UHLÁŘ, J. 2000. Technická ochrana objektů. I.díl. Mechanické zábranné systémy. Policejní akademie ČR, Praha, 2000.
- [8] ŽBOĐÁK, Ľuboš. 2008. Právne a organizačné základy služby ochrany objektov: diplomová práca. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2008.
- [9] SIMKO, Miroslav. 2007. Fyzická bezpečnosť a objektová bezpečnosť v chránených objektoch z pohľadu ochrany utajovaných skutočností: diplomová práca: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2007.
- [10] KOVAL, Martin. 2009. Ochrana objektov s vysokým stupňom rizika: diplomová práca. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2009.
- [11] STRAŠÍK, Martin. 2008. Uplatnenie elektrickej zabezpečovacej signalizácie v bytových domoch a mestských častiach: diplomová práca. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2008.
- [12] TURCOVSKÝ, Martin. 2009. Technická ochrana- jej úlohy a miesto v zabezpečovacích systémoch: diplomová práca. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2009.
- [13] PALÁK, Peter. 2008. Ochrana objektov v Ozbrojených silách SR: diplomová práca. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2008.

- [14] STN EN 50131-1: 2007. Poplachové systémy Elektrické zabezpečovacie a tiesňové poplachové systémy Časť 1: Požiadavky na systém.
- [15] STN 33 4950. Zariadenie poplachových systémov na hlásenie narušenia. Časť 1 - 8.
- [16] História mesta Levoča [online]. 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné na internete: <<http://www.levoca.sk/pamiatky-a-historia.phtml?id5=12277>>.
- [17] Obranné stavby a pevnosti Slovenska [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. Dostupné na internete: <<http://pevnosti.szm.com/foto8.htm>>.
- [18] Slovník pojmov Ministerstva vnútra [online]. 2011 [cit. 2011-04-25]. Dostupné na internetovej adrese <<http://www.minv.sk/?a-z-index&pismo=I>>.
- [19] DVOŘÁK, Václav. 2011. Odposlechy – defenzivní technika, [cit. 2011-05-02]. Dostupné na internete: < <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10121359557-port/681-odposlechy-defenzivni-technika/video/>>.
- [20] LOVEČEK, Tomáš. 2006. Bezpečnostná IT politika ako jeden zo základných dokumentov organizácie. Dostupné na internete: <<http://www.securityrevue.com/article/2006/04/bezpecnostna-it-politika-ako-jeden-zo-zakladnych-dokumentov-organizacie/>>.
- [21] Terminológia bezpečnostného manažmentu 2005. Výkladový slovník. Dostupné na internete: <<http://www.securityrevue.com/tbm/>>.
- [22] Zákon číslo 50/1923 Sb. Národního shromáždění na ochranu republiky.
- [23] Zákon číslo 71/1935 Sb. o hospodářském vyzvědačství
- [24] Zákon číslo 131/1936 Sb. o obrane štátu.
- [25] Zákon číslo 231/1948 Sb. na ochranu ľudovodemokratickej republiky.
- [26] Zákon číslo 140/1961 Zb. Trestný zákon.
- [27] Zákon číslo 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- [28] Zákon číslo 102/1971 Sb. o ochrane štátneho tajomstva.

- [29] Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 100/1996 Z. z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov.
- [30] Zákon číslo 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- [31] Zákon číslo 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.
- [32] Zákon číslo 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- [33] Uznesenie vlády Československej socialistickej republiky číslo 807/1957 Sb.
- [34] Uznesenie vlády Československej socialistickej republiky číslo 498/1964 Sb.
- [35] Nariadenie vlády číslo 148/1971 Sb. o ochrane hospodárskeho a služobného tajomstva.
- [36] Nariadenie vlády číslo 149/1971 Sb. o základných skutočnostiach tvoriacich predmet štátneho tajomstva.
- [37] Vyhláška ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky číslo 22/1973 Sb. o podnikových archívoch.
- [38] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu číslo 325/2004 Z. z. o priemyselnej bezpečnosti.
- [39] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 331/2004 Z. z. o personálnej bezpečnosti a o skúške bezpečnostného zamestnanca.
- [40] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu číslo 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti, v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu číslo 315/2006 Z. z..
- [41] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu číslo 337/2004 Z. z., ktorou sa upravujú podrobnosti o certifikácii mechanických zábranných prostriedkov a

technických zabezpečovacích prostriedkov a o ich používaní, v znení vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 314/2006 Z. z.

[42] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu číslo 339/2004 Z. z. o bezpečnosti technických prostriedkov.

[43] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu číslo 340/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o šifrovej ochrane informácií.

[44] Vyhláška Národného bezpečnostného úradu číslo 453/2007 Z. z. o administratívnej bezpečnosti.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

EZS- elektronická zabezpečovacia signalizácia

CCTV- z angl. Closed-Circuit TeleVision- uzavretý televízny okruh

SBS- súkromná bezpečnostná služba

PIR- pasívny infračervený snímač priestorovej ochrany

MW- mikrovlnný snímač priestorovej ochrany

EM - elektromagnetický

EMC - elektromagnetická kompatibilita

PCO- pult centrálnej ochrany

PPC- poplachové prijímací centrum

TZP - technický zabezpečovací prostriedok

GSM- Global System for Mobile communication. Bezdrôtová mobilná telekomunikačná technológia druhej generácie pracujúca na digitálnom princípe.

CAD- z angl. Computer-Aided Design- počítačom podporovaný návrh

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Ideálny pomer aplikácie jednotlivých druhov ochrany	41
Obrázok 2: Bezpečnostná analýza chráneného objektu	87
Obrázok 3: Postupnosť pri tvorbe zabezpečovacieho systému.....	93
Obrázok 4: Návrh zabezpečovacích prvkov	103
Obrázok 5: Legenda použitých zabezpečovacích prvkov	104

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Snímané fyzikálne veličiny	42
Tabuľka 2: Kategória chráneného priestoru	58
Tabuľka 3: Úschovné objekty	59
Tabuľka 4: Zámky úschovných objektov.....	60
Tabuľka 5: Maximálne hodnoty nezabezpečených otvorov chráneného priestoru.....	61
Tabuľka 6: Chránený priestor	64
Tabuľka 7: Uzamykacie systémy	66
Tabuľka 8: Stavebné objekty	67
Tabuľka 9: Kontrola vstupov do chráneného priestoru	70
Tabuľka 10: Návštevy v objekte	71
Tabuľka 11: Fyzická ochrana.....	73
Tabuľka 12: Technická úroveň prostriedkov EZS.....	74
Tabuľka 13: Spôsob ochrany prostriedkami EZS	75
Tabuľka 14: Bariéry	77
Tabuľka 15: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "PT"	79
Tabuľka 16: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "T"	79
Tabuľka 17: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "D"	79
Tabuľka 18: Priestor určený na ukladanie utajovaných skutočností kategórie "V"	80
Tabuľka 19: Bezpečnostné opatrenia.....	80
Tabuľka 20: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „PT“	81
Tabuľka 21: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „T“	81
Tabuľka 22: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „D“	81
Tabuľka 23: Miera rizika pri manipulácií a ukladaní- stupeň „V“	82
Tabuľka 24: Výsledná tabuľka bodového hodnotenia bezpečnostných opatrení	106